

Newsletter

Εργατικό Δίκαιο

Ο Κ Τ Ω Β Ρ Ι Ο Σ 2 0 1 1

www.inlaw.gr
Newsletter 10/2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εργατικό

3-67

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Επιχειρησιακή συνήθεια

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1277

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Επιχειρησιακή συνήθεια. Οικειοθελείς παροχές. Ομαδική ασφάλιση. Μεταβίβαση επιχείρησης. Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου.

- Η επιχειρησιακή συνήθεια, δηλαδή η πρακτική που έχει διαμορφωθεί από μακροχρόνιο, ομοιόμορφο χειρισμό ζητημάτων που ανάγονται στις σχέσεις εργοδότη και μισθωτού μέσα στο χώρο μιας επιχείρησης δεν αποτελεί από μόνη της πηγή γένεσης αξιώσεων, αλλά μπορεί να αποτελέσει βάση σιωπηρής συμφωνίας. Αυτό συμβαίνει όταν ο εργοδότης, είτε ρητώς με ανακοίνωσή του υπόσχεται στους εργαζομένους τη χορήγηση μελλοντικών παροχών υπό ορισμένες προϋποθέσεις, είτε χωρίς θετική υπόσχεση, χορηγεί συνεχώς τέτοιες, οπότε η αποδοχή των παροχών αυτών από τους εργαζομένους παρέχει τη βάση συμβατικής δέσμευσης και αφαιρεί από την πράξη το χαρακτήρα του μονομερούς και, συνεπώς ελευθέρως ανακλητής παροχής. Προϋπόθεση και κύριο αντικείμενο της επιχειρησιακής συνήθειας είναι οι οικειοθελείς παροχές του εργοδότη, δηλαδή οι πέραν του μισθού παροχές στις οποίες αυτός προβαίνει προς τους εργαζομένους χωρίς να έχει νομική δέσμευση. Τέτοια είναι και η ομαδική ασφάλιση του προσωπικού μιας επιχείρησης από τον εργοδότη, ο οποίος, χωρίς να έχει νομική ή συμβατική δέσμευση, συνάπτει γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, αναλαμβάνοντας να καλύπτει αυτός ολικά ή εν μέρει το ασφάλιστρο. Οι παροχές αυτές, και να ακόμη καταβάλλονται τακτικά επί ορισμένο χρονικό διάστημα, διατηρούν το χαρακτήρα τους ως οικειοθελών, αν αυτή είναι η βούληση των μερών και ιδίως όταν ο εργοδότης έχει επιφυλάξει σ' αυτόν το δικαίωμα ανάκλησής τους. Στην περίπτωση αυτή από τη δημιουργηθείσα επιχειρησιακή συνήθεια δεν μπορεί να ανακύψει σιωπηρή συμφωνία και κατ' επέκταση συμβατική δέσμευση του εργοδότη για συνέχιση των εν λόγω παροχών. Κατά συνέπεια, η από αυτόν (εργοδότη), κατ' ενάσκηση του πηγάζοντος από τα άρθρα 648 και 652 του ΑΚ, διευθυντικού δικαιώματός του, διακοπή ή τροποποίηση μιας τέτοιας παροχής, δεν συνιστά μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της εργασιακής σχέσης και εντεύθεν δεν θεμελιώνει τα εκ του άρθρου 7 του Ν. 2112/1920 δικαιώματα του εργαζομένου. Εξάλλου, κατά το άρθρο 3 παρ. 1, 2 και ζ εδ. α' και β' του ΠΔ 572/1988 "Προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων αυτών", που εκδόθηκε για την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς εκείνη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας 77/187/ΕΟΚ, ορίζονται τα εξής: "1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που έχει ο μεταβιβάζων από σύμβαση ή σχέση εργασίας που υφίσταται κατά την ημερομηνία της για οποιοδήποτε λόγο μεταβίβασης, βαρύνουν εξαιτίας της μεταβίβασης αυτής το διάδοχο....2) με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, μετά την για οποιοδήποτε λόγο μεταβίβαση, ο διάδοχος τηρεί τους όρους εργασίας που προβλέπονται από συλλογική σύμβαση εργασίας, απόφαση διαιτησίας, κανονισμό ή ατομική σύμβαση εργασίας, 3) Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα από υφιστάμενα συστήματα επαγγελματικής ή διεπαγγελματικής ασφάλισης, είτε υπό τη μορφή ομαδικού προγράμματος σε

ασφαλιστική εταιρία, είτε με μορφή λογαριασμού, που λειτουργεί στα πλαίσια της επιχείρησης, σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεως ισχύουν τα εξής: Α) αν ο διάδοχος αποδέχεται τη συνέχιση της σύμβασης ασφάλισης με τους ίδιους όρους που ίσχυαν για το μεταβιβάζοντα, ανανεώνεται η σύμβαση ασφάλισης. Αν μεσολαβεί ασφαλιστική εταιρία, ο διάδοχος ανανεώνει τη σύμβαση ασφάλισης και με αυτήν. Β) Αν ο διάδοχος αποδέχεται τη συνέχιση της σύμβασης ασφάλισης με διαφορετικούς όρους από εκείνους που ίσχυαν για τον μεταβιβάζοντα, στην περίπτωση αυτή πληροφορεί τους εκπροσώπους των εργαζομένων για τη μεταβολή των όρων, διαβουλεύεται με αυτόν και με τον μεταβιβάζοντα και καταρτίζει νέα σύμβαση ασφάλισης. Αν μεσολαβεί ασφαλιστική εταιρία στις διαβουλεύσεις μετέχει και εκπρόσωπός της για να υποβάλει νέες προτάσεις προς κατάρτιση νέας ασφαλιστικής σύμβασης, λαμβανομένου υπόψη και του τυχόν πλεονάσματος μαθηματικού αποθέματος". Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι με αυτές τίθεται ο κανόνας ότι, σε περίπτωση μεταβίβασης επιχείρησης, διατηρούνται όλα τα δικαιώματα των εργαζομένων και όλες οι προς αυτούς υποχρεώσεις του εργοδότη, είτε αυτές προέρχονται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας, είτε από κανονισμούς εργασίας, ή άλλη νόμιμη αιτία, όπως είναι η επιχειρηματική συνήθεια. Εξαιρέση από τον κανόνα αυτόν εισάγει η προεκτεθείσα παράγραφος 3, κατά την οποία επιτρέπεται στον διάδοχο είτε να αρνηθεί τη συνέχιση της ασφαλιστικής, με τις ανωτέρω μορφές, σύμβασης, είτε να τη συνεχίσει με τους ίδιους όρους, οπότε ανανεώνεται η σύμβαση ασφάλισης, ή με διαφορετικούς. Στην τελευταία περίπτωση γίνεται νέα διαπραγμάτευση των όρων μεταξύ του διαδόχου, των εκπροσώπων των εργαζομένων στη μεταβιβαζόμενη επιχείρηση και του αρχικού εργοδότη και, αν στο σύστημα ασφάλισης μεσολαβεί ασφαλιστική εταιρία και του εκπροσώπου αυτής. η απόφαση του διαδόχου να αρνηθεί τη συνέχιση της ασφαλιστικής σύμβασης ή να συνεχίσει αυτήν με διαφορετικούς όρους, είναι σαφές ότι πρέπει να ληφθεί και να γνωστοποιηθεί πριν από τη μεταβίβαση της επιχείρησης, διαφορετικά έχει εφαρμογή ο προανα-φερόμενος κανόνας, δηλαδή της διατήρησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των προς αυτούς υποχρεώσεων του εργοδότη, που πηγάζουν και από την τυχόν υφιστάμενη ασφαλιστική σύμβαση.

- Κατά το άρθρο 281 ΑΚ, η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπάρχει όταν από την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου ή από την πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε ή από τις περιστάσεις που μεσολάβησαν, η εκ των υστέρων άσκηση του δικαιώματος έρχεται σε προφανή αντίθεση προς την ευθύτητα και την εντιμότητα που πρέπει να κρατούν στις συναλλαγές ή προς τα επιβαλλόμενα χρηστά συναλλακτικά ήθη ή προς τον Κοινωνικό ή Οικονομικό σκοπό του δικαιώματος, έτσι ώστε η ενάσκηση του δικαιώματος αυτού να προσκρούει στις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου Κοινωνικού ανθρώπου (ΟΛΑΠ 34/2005).

- Παράβαση κανόνα δικαίου, που ιδρύει τον λόγο αναιρέσεως του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ, υπάρχει εφόσον αυτός δεν εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή εάν αυτός εφαρμοσθεί, ενώ δεν έπρεπε ή εάν εφαρμοσθεί εσφαλμένα. Ενώ έλλειψη νόμιμης βάσης, που ιδρύει το λόγο αναιρέσεως του αριθμού 19 του ανωτέρω άρθρου υπάρχει όταν στην ελάχιστονα πρόταση του νομικού συλλογισμού, δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται, βάσει του πραγματικού κανόνα δικαίου, για την επέλευση της απαγγελθείσας έννομης συνέπειας, ή την άρνησή της ή αντιφάσκουν μεταξύ τους.

Διατάξεις:

ΑΚ: 281, 648, 652,
ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,
Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 7,
Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 1060

Αμοιβή εργασίας - Αμοιβή προσωπικού νοσηλευτικών ιδρυμάτων

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 706

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αμοιβή προσωπικού νοσηλευτικών ιδρυμάτων. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 28 της υπ' αριθμ. 42/1981 αποφάσεως του ΔΔΔΔ Πειραιώς "περί των όρων αμοιβής και εργασίας του προσωπικού των Νοσηλευτικών κ.λπ. Ιδρυμάτων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ", που κηρύχθηκε εκτελεστή με την υπ' αριθμ. 16170/4-8-1981 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (ΦΕΚ 472 τ. Β' της 11-8-1981) και υποχρεωτική με την υπ' αριθμ. 18749/1981 απόφαση του ίδιου Υπουργού (ΦΕΚ 731 τ. Β' της 4-12-1981), οι καθαρίστριες - καθαριστές, που απασχολούνται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στα νοσηλευτικά ιδρύματα, νοσοκομεία κ.λπ. του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ "λαμβάνουν το εκάστοτε ισχύον κατώτατον όριον ημερομισθίου (ημερομίσθιον ασφαλείας) του εργατοτεχνίτου - τρίας και δι' εξάωρον απασχόλησιν, αυξομειούμενο αναλόγως διά μείζονα ή ελάσσονα απασχόλησιν των έξι (6) ωρών". Από την διάταξη αυτή της ως άνω διαιτητικής αποφάσεως σαφώς προκύπτει ότι οι υπαγόμενοι στην εν λόγω διάταξη εργαζόμενοι ως καθαρίστριες - καθαριστές δικαιούνται να λαμβάνουν το εκάστοτε ισχύον κατώτατο όριο ημερομισθίου (ημερομίσθιο ασφαλείας) του εργατοτεχνίτη - τρίας και για εξάωρη απασχόληση ημερησίως και όχι τα 8/6 του ημερομίσθιου ασφαλείας. Απλώς, αν απασχοληθούν πέραν των έξι (6) ωρών ημερησίως ή επί χρονικό διάστημα μικρότερο των έξι (6) ωρών ημερησίως, το αμέσως παραπάνω ημερομίσθιο θα αυξάνεται ή θα μειώνεται αναλόγως, αντίστοιχα. Εξάλλου δε, με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 1057/1980, ο χρόνος εργασίας του επί συμβάσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, το οποίο διέπεται από τις διατάξεις του κεφαλαίου Γ' του Ν. 993/1979 "περί του επί συμβάσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ" και απασχολείται σε υπηρεσίες, που λειτουργούν επί 24ώρου βάσεως ή υπό την μορφή εργοστασίου ή εργοταξίου ή συνεργείου ή σε εργασίες υπαίθρου, περιορίστηκε σε 42 ώρες την εβδομάδα, με ημίωρη ανάπαυση, ενώ με το άρθρο 1 παρ. 8 της Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου της 29/30-12-1980 "για την καθιέρωση πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας των δημοσίων γενικά υπηρεσιών και την ρύθμιση συναφών θεμάτων", που κυρώθηκε με το Ν. 1157/1981, ο χρόνος εργασίας του ίδιου προσωπικού μειώθηκε σε 39 ώρες την εβδομάδα ή 6,5 ώρες την ημέρα και συνεπώς το ημερομίσθιο των εν λόγω καθαριστριών - καθαριστών αυξήθηκε αναλόγως για την μεγαλύτερη των έξι (6) ωρών απασχόλησή τους σε 6,5/6 του ημερομισθίου ασφαλείας.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,

Νόμοι: 993/1979,

Νόμοι: 1057/1980, άρθ. 1,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Αμοιβή εργασίας - Γενικά
Δικαστήριο: Άρειος Πάγος
Αριθμός απόφασης: 1583
Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Αποδοχές δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων φορέων του δημόσιου τομέα. Υποχρεώσεις Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 298 παρ. 1, 3 και 7 του ΠΔ 410/1995, στους δημάρχους όλων των δήμων, στους προέδρους των κοινοτήτων άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων καθώς και στους αντιδημάρχους δήμων άνω των ογδόντα χιλιάδων (80.000) κατοίκων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 1256/1982, χορηγείται από την υπηρεσία τους ειδική άδεια, προς διευκόλυνση στην εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η ειδική αυτή άδεια χορηγείται με πλήρεις αποδοχές και θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την υπαλληλική, εργασιακή και ασφαλιστική τους σχέση. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 173 παρ. , εδάφιο πρώτο του ίδιου ΝΔ/τος, οι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι κοινοτήτων της παρ. 7 του άρθρου 298, υποχρεούνται να επιλέξουν τις αποδοχές της θέσης από την οποία προέρχονται ή τα έξοδα παράστασης της θέσης στην οποία υπηρετούν. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 65 παρ. 2 του Οργανισμού της αναιρεσείουσας, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α 270/1973, κυρώθηκε με το ΝΔ 213/1973 και έχει ισχύ νόμου, σε όλους τους υπαλλήλους, ανεξάρτητα από κλάδο και βαθμό, εφόσον ασκούν καθήκοντα Προϊσταμένου Τμήματος ή Αναπληρωτή, Προϊσταμένου Γραφείου Καταστήματος ή διαχείρισης υλικού και χρηματικού, καθώς και στους Οικονομικούς Επιθεωρητές, χορηγείται πάγιο μηνιαίο επίδομα ευθύνης. Από την τελευταία αυτή διάταξη σαφώς προκύπτει ότι το εν λόγω επίδομα δεν αποτελεί μισθολογική παροχή που καταβάλλεται στους προαναφερόμενους υπαλλήλους της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος ανεξάρτητα από την εκτέλεση ή μη των συγκεκριμένων καθηκόντων, αλλά η παροχή αυτή συνδέεται οπωσδήποτε με την πραγματική άσκηση των εν λόγω καθηκόντων. Επομένως, αν υπάλληλος της εν λόγω Τράπεζας, που περιλαμβάνεται στα προαναφερόμενα πρόσωπα εξελέγη δήμαρχος και επέλεξε τις αποδοχές τις οποίες ελάμβανε ως υπάλληλος της Τράπεζας αυτής, αυτός δε δικαιούται και το επίδομα ευθύνης αφού έπαψε πλέον να ασκεί τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 65 παρ. 2 του Οργανισμού.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,
Νόμοι: 1265/1982, άρθ. 1,
ΠΔ: 410/1995, άρθ. 298,

Δημοσίευση: INLAW 2010

Αμοιβή εργασίας - Γενικά
Δικαστήριο: Άρειος Πάγος
Αριθμός απόφασης: 1033
Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Συγχώνευση Αωνύμων Εταιρειών με απορρόφηση. Ηλεκτροτεχνίτες. Βοηθός ηλεκτροτεχνίτη. Κυριακάτικη εργασία. Άδεια με αποδοχές. Επίδομα αδειας. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης.

- Με την από 18-7-1996 ΣΣΕ "για τους όρους αμοιβής και εργασίας των ηλεκτροτεχνιτών καταστημάτων, ξενοδοχείων κ.λπ. όλης της χώρας", που κηρύχθηκε

έκτοτε υποχρεωτική με την 12311/1996 ΑΥΕ (ΦΕΚ Β' 698), καθορίστηκαν στα εκεί αναφερόμενα ποσά οι βασικοί μισθοί και ημερομίσθια των μαθητευομένων ηλεκτροτεχνιτών, αδειούχων βοηθών ηλεκτροτεχνιτών, αδειούχων ηλεκτροτεχνιτών, των αδειούχων αρχιτεχνιτών με θέση, των αδειούχων εργοδηγών με θέση και των πτυχιούχων επίβλεψης συντηρητών ή εγκαταστατών. Σύμφωνα με την ίδια ΣΣΕ: (1) Οι εργαζόμενοι που αφορά η σύμβαση αυτή δικαιούνται "επίδομα ανθυγιεινής εργασίας και ειδικών συνθηκών", υπολογιζόμενο σε ποσοστό 15% επί του βασικού μισθού, εκτός από τους εργαζομένους στις νέες εγκαταστάσεις των οικοδομών, οι οποίοι δικαιούνται τέτοιο επίδομα 7% επί του βασικού μισθού. Σε περίπτωση που χορηγούνται σε άλλους εργαζομένους, του ίδιου με αυτούς εργοδότη, επίδοματα ανθυγιεινής εργασίας ή ειδικών συνθηκών με νόμο, ΣΣΕ, ΔΑ, υπουργική απόφαση, διμερή συμφωνία, απόφαση του εργοδότη, μεγαλύτερα από το ποσοστό αυτό, τότε στους ηλεκτροτεχνίτες χορηγείται το μεγαλύτερο (άρθ. 8). Το ως άνω επίδομα ποσοστού 7%, για τους εργαζομένους στις νέες εγκαταστάσεις, με το άρθ. 2 της από 24-5-2001 παρόμοιας ΣΣΕ, που κηρύχθηκε υποχρεωτική από 5-5-2001 με την 12067 ΥΑ (ΦΕΚ Β' 1214) ορίστηκε σε 10% (επί του βασικού μισθού) και με την ΔΑ 15/2002 σε 11%. (2) Σε όλους τους βοηθούς ηλεκτροτεχνίτες, αρχιτεχνίτες, εργοδηγούς, πτυχιούχους επίβλεψης συντηρητές ή εγκαταστάτες κ.λπ. χορηγείται "επίδομα επικίνδυνης εργασίας" σε ποσοστό 20%, υπολογιζόμενο επί του συνόλου των αποδοχών. Πάντως, οι εργαζόμενοι στην εκτέλεση νέων ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων ή επέκταση αυτών δεν θεωρούνται ότι προσφέρουν επικίνδυνη εργασία και συνεπώς δεν δικαιούνται το επίδομα αυτό, ούτε και την χορήγηση γάλακτος (άρθ. 9), που προβλέπει ειδικότερα το άρθ. 11, κατά το οποίο σε όλους τους βοηθούς ηλεκτροτεχνίτες κ.λπ. χορηγούνται κάθε ημέρα, αποκλειστικά σε είδος, 640 gr* γάλακτος, η καταβολή της αξίας του οποίου απαγορεύεται (3) Σε όλους τους βοηθούς ηλεκτροτεχνίτες κ.λπ. που εργάζονται, μεταξύ άλλων, σε υπόγειες στοές οι παραπάνω μισθοί καταβάλλονται προσαυξημένοι κατά 20% (άρθ.10) (4) Χορηγείται επίδομα υπευθυνότητας σε ποσοστό 10% επί των βασικών μισθών σε αυτούς που έχουν ανατεθεί εγγράφως καθήκοντα υπευθύνου και σε αυτούς που εκτελούν βάρδια (φυλακή ασφαλείας κ.λπ., άρθ. 12). Τέλος, με τις ΔΑ 34/1999, ΔΑ 15/2000, από 24-5-2001 ΣΣΕ και την ΔΑ 15/2002 ορίστηκαν στα εκεί αναφερόμενα ποσά οι βασικοί μισθοί, μεταξύ άλλων, και των αδειούχων βοηθών ηλεκτροτεχνίτη.

- Από τον συνδυασμό των διατάξεων της 8900/1946 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, όπως ερμηνεύθηκε με την ΥΑ 25825/1951 (αμφότερες εκδοθείσες κατ' εξουσιοδότηση του ΑΝ 28/1944 και διατηρηθείσες σε ισχύ με τα άρθ. 4 Ν. 3239/1951 και 2 Ν. 435/1976 και μετά την κατάργηση του ΑΝ 28/1944), 2 παρ. 1 ΝΔ 3755/1957, όπως αναμορφώθηκε με το άρθ. 2 Ν. 435/1976, 1, 3, 7 και 10 β.δ. 748/1966 και 904 ΑΚ, προκύπτει ότι ο μισθωτός που εργάζεται κατά την Κυριακή, ανεξάρτητα από το κύρος της σχετικής συμφωνίας, δικαιούται να λάβει προσαύξηση 75% επί των ελαχίστων αποδοχών του, καθώς και αναπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση κατ' άλλη εργάσιμη ημέρα της αργαμένης την Κυριακή εβδομάδας, καθοριζόμενη από τον εργοδότη, και σε περίπτωση μη χορήγησης της αναπληρωματικής αυτής ανάπαυσης και αποζημίωση κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

- Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθ. 2 παρ. 1 ΑΝ 539/1945, όπως ίσχυε μετά την αντικατάστασή του με το άρθ. 1 παρ. 1 Ν. 1346/1983 (και πριν την αντικατάστασή του με το άρθ. 13 παρ. 1 Ν. 3227/2004 και το άρθ. 1 παρ. 1 Ν. 3302/2004, ως εκ του εδώ κρισίμου χρόνου), 5 παρ. 5 του αυτού νόμου (όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθ. 1 παρ. 3 Ν. 1346/1983) και του αρθρ. 8 της από 26-1-1977 ΕΓΣΣΕ, που κυρώθηκε με το άρθ. 8 Ν. 549/1977 προκύπτει ότι κάθε μισθωτός μετά από συνεχή απασχόληση τουλάχιστον 12 μηνών σε υπόχρεη

επιχείρηση δικαιούται κάθε ημερολογιακό έτος άδεια με αποδοχές 24 εργασίμων ημερών και αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας 20 εργασίμων ημερών, χωρίς να υπολογίζεται σ' αυτές η ημέρα της εβδομάδας, κατά την οποία δεν απασχολούνται λόγω του εφαρμοζομένου συστήματος εργασίας, η άδεια δε αυτή επαυξάνεται κατά μία εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης, επιπλέον του βασικού χρόνου, μέχρι τις 26 εργάσιμες ημέρες και για τους προαναφερομένους μισθωτούς επιχειρήσεων με σύστημα 5νθήμερης εβδομάδας εργασίας μέχρι τις 22 εργάσιμες ημέρες, αν δε η σχέση εργασίας μισθωτού λυθεί με οποιονδήποτε τρόπο πριν λάβει την οφειλομένη κανονική άδειά του, δικαιούται τις αποδοχές που θα έπαιρνε αν του είχε χορηγηθεί η άδεια. Πρέπει να σημειωθεί, ότι υπό το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, αν ο μισθωτός απασχολείται τακτικά το Σάββατο ή την Κυριακή, δηλ. και την έκτη ημέρα της εβδομάδας, το θεσμοθετημένο σύστημα πενθήμερης εργασίας δεν μεταβάλλεται σε σύστημα εξαήμερης εργασίας, έστω και αν υπάρχει συμφωνία μεταξύ εργαζομένου και εργοδότη, διότι η συμφωνία αυτή είναι άκυρη ως αντικειμένη σε κανόνες δημόσιας τάξης.

- Στο άρθ. 3 παρ. 16 Ν. 4504/1966 ορίζεται ότι οι μισθωτοί που απασχολούνται με σχέση εργασίας του ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε εργοδότη δικαιούνται κατ' έτος "επίδοματος αδείας", ίσου προς το σύνολον των αποδοχών των υπό του ΑΝ 539/1945 ή άλλων διατάξεων καθοριζομένων ημερών αδείας αναπαύσεως μετ' αποδοχών, που δικαιούται κάθε μισθωτός, με τον περιορισμό ότι το επίδομα τούτο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις αποδοχές ενός 15νημέρου, για τους αμειβομένους με μηνιαίο μισθό, και των 13 εργασίμων ημερών για τους αμειβομένους με ημερομίσθιο κ.λπ., το επίδομα δε αυτό καταβάλλεται μαζί με τις αποδοχές αδείας ανάπαυσης του μισθωτού, ενώ σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, χωρίς πταίσμα του μισθωτού, πριν αυτός συμπληρώσει στον ίδιο εργοδότη 12μηνη συνεχή απασχόληση, από τότε που προσλήφθηκε ή που έλαβε το επίδομα του προηγούμενου έτους, δικαιούται μέρος του ως άνω επίδοματος, αναλόγου προς τον χρόνο της εργασιακής σχέσης που διέρρευσε από την πρόσληψη ή από την λήψη του προηγούμενου επίδοματος, μέχρι την ημέρα λύσης της σύμβασης εργασίας. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών των άρθ. 2 ΑΝ 539/1945 και 3 παρ. 16 Ν. 4504/1966 προς τις διατάξεις των άρθ. 5 παρ. 1 εδ. α' ΑΝ 539/1945, που ορίζει ότι θεωρείται ανύπαρκτη κάθε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και μισθωτού, που περιλαμβάνει την εγκατάλειψη του δικαιώματος του μισθωτού για άδεια ή την παραίτησή του από το δικαίωμα αυτό, και εάν ακόμη προβλέπει την καταβολή αυξημένης αποζημίωσης σ' αυτόν, και του άρθ. 3 παρ. 8 του ίδιου νόμου, η οποία προστέθηκε με το άρθ. 1 παρ. 3 ΝΔ 4547/1966 και ορίζει ότι οι αποδοχές μαζί με το επίδομα αδείας προκαταβάλλονται στον μισθωτό κατά την έναρξη της αδείας, συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι είναι άκυρη οποιαδήποτε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου περί συμψηφισμού (καταλογισμού) των τυχόν υπερτέρων των νομίμων καταβαλλομένων αποδοχών προς τις οφειλόμενες αποδοχές και το επίδομα αδείας, διότι είναι αντίθετη προς τον κοινωνικό σκοπό του νόμου, που είναι η εξασφάλιση της οικονομικής δυνατότητας του αδειούχου μισθωτού ν' απολαύσει την άδειά του, λόγος για τον οποίο, άλλωστε, επιβάλλεται ως άνω η προκαταβολή στον εργαζόμενο των αποδοχών και του επίδοματος αδείας κατά την έναρξη αυτής.

- Το άρθ. 4 παρ. 1 ΑΝ 539/1945, όπως συμπληρώθηκε με το άρθ. 3 παρ. 15 Ν. 4504/1966, ορίζει ότι: "Η χρονική περίοδος χορηγήσεως της αδείας κανονίζεται μεταξύ εργοδότη και μισθωτού, του πρώτου υποχρεωμένου να χορηγήσει την αιτηθείσαν άδειαν το πολύ εντός διμήνου από της υπό του δευτέρου διατυπώσεως της σχετικής αιτήσεως. Πάντως το ήμισυ τουλάχιστον των κατ' έτος, εν εκάστη επιχείρησει, δικαιουμένων αδείας δέον να ικανοποιούνται εντός του από 1ης Μαΐου

μέχρι 30ης Σεπτεμβρίου χρονικού διαστήματος. Η κατά τα ανωτέρω απαιτούμενη αίτησις σκοπεί μόνον εις τον προσδιορισμόν των χρονικών ορίων, εντός των οποίων υφίσταται υποχρέωσις διά την χορήγησιν της αδείας και δεν αποτελεί τυπικήν προϋπόθεσιν διά την υπό του μισθωτού, κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου, άσκησιν του εις άδειαν μετ' αποδοχών δικαιώματος αυτού, του εργοδότη υποχρεουμένου, όπως προ της λήξεως του ημερολογιακού έτους, παράσχει την άδειαν, έστω και εάν δεν εξητήθη αύτη υπό του μισθωτού". Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθ. 7 της από 26-1-1977 ΕΓΣΣΕ, που κυρώθηκε με το άρθ. 8 Ν. 549/1977 και έχει ισχύ νόμου, όπως αυτό ίσχυε πριν αντικατασταθεί με το άρθ. 6 Ν. 3846/2010, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η εντός του αυτού ημερολογιακού έτους κατάτμηση του χρόνου αδείας σε δύο περιόδους, λόγω ιδιαίτερα σοβαρής ή επείγουσας ανάγκης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης ή κατ' αίτηση του μισθωτού για δικαιολογημένη αιτία, ύστερα από έγκριση, σε αμφοτέρως τις περιπτώσεις, της αρμόδιας περιφερειακής υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, στη περίπτωση δε αυτή (της κατάτμησης) η πρώτη περίοδος της αδείας δεν μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερες από 6 εργάσιμες ημέρες. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η προβλεπόμενη από τον ΑΝ 539/1945 ετήσια άδεια πρέπει να χορηγείται σε κάθε περίπτωση μέσα στο έτος, στο οποίο αφορά, επιτρεπομένης μόνο κατ' εξαίρεση της κατάτμησης της εντός πάντως του αυτού έτους, και δεν επιτρέπεται, ούτε με συμφωνία μεταξύ μισθωτού και εργοδότη, η οποία επομένως είναι ανίσχυρη (άκυρη), η μεταφορά της, ενόλω ή ενμέρει, στο επόμενο ή σε μεθεπόμενα έτη.

- Σύμφωνα με το άρθ. 75 παρ. 1 περ. α' και 2 Ν. 2190/1920, που προστέθηκε με το άρθ. 12 ΠΔ 498/1987, από την καταχώριση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ) της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης (α) η απορροφώσα εταιρεία, υποκαθίσταται αυτοδίκαια, τόσο ως προς τις συγχωνευόμενες εταιρείες όσο και έναντι των τρίτων, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφουμένων εταιρειών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή (β) οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδίκαια από την απορροφώσα εταιρεία ή κατ' αυτής χωρίς καμία διατύπωση εκ μέρους της για την συνέχιση και χωρίς να επέρχεται λόγω της συγχώνευσης βίαιη διακοπή της δίκης και χωρίς ν' απαιτείται δήλωση για την επανάληψή τους.

- Σύμφωνα με το άρθ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται και εάν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως εάν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες ανεπαρκείς ή αντιφατικές σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την ως άνω διάταξη προκύπτει, ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτήν λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν στην ελάχισσωνα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται, με βάση το πραγματικό του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν (σε σχέση με τα στοιχεία αυτά) αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), όταν δηλ. δεν προκύπτει από την απόφαση, ποιά πραγματικά περιστατικά δέχθηκε αυτή, ώστε σε συνδυασμό με το διατακτικό της να κριθεί περαιτέρω, αν στην συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν τα στοιχεία για την εφαρμογή της διάταξης που εφαρμόσθηκε, ενώ το κατά νόμον αναγκαίο περιεχόμενο της ελάχισσωνος πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου, ως προς το πραγματικό του οποίου δεν πρέπει να καταλείπονται αμφιβολίες από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό πόρισμά της.

- Με την κρίση του αυτή το Εφετείο:

(Α) Παραβίασεν ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθ. 4 παρ. 1 ΑΝ 539/1945 και 7 της από 26-1-1977 ΕΓΣΣΕ (που κυρώθηκε με το άρθ. 7 Ν. 549/1977

και έχει ισχύ νόμου) δεχθέν ότι ο ενάγων έλαβε τμηματικά την άδειά του και μεταφέροντας τις ημέρες αδειας του 1999 στο έτος 2000 προς συμψηφισμό των οφειλομένων για το έτος αυτό ημερών αδειας με ημέρες αδειας παρελθόντος έτους και επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ο έκτος (και τελευταίος) λόγος αναίρεσης κατά το σχετικό σκέλος του από το άρθ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ. Ο ίδιος λόγος αναίρεσης ως προς την προβαλλομένη με αυτόν αιτίαση ότι, εφόσον το Εφετείο δέχθηκε ότι ο ενάγων εργαζόταν κάθε μήνα 2,4 Σάββατα από τα 4, τούτο δε σημαίνει και παραδοχή ότι παρείχε την εργασία του τα Σάββατα κατά τρόπο σταθερό και σε μόνιμη βάση και άρα εργαζόταν με το σύστημα της εβδομαδιαίας εργασίας των 6 ημερών, έπρεπε να δεχθεί, σύμφωνα με τις παραδοχές αυτές της 6ήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, ότι ο ενάγων δικαιούται για άδεια του 2000 τις αποδοχές 24 εργασίμων ημερών, του 2001 τις αποδοχές 25 εργασίμων ημερών και του 2002 τις αποδοχές 26 εργασίμων ημερών, αληθώς από τον αριθμό 1 του άρθ. 559 ΚΠολΔ (σε σχέση με τις, μη αναφερόμενες στον λόγο αυτόν, ως άνω διατάξεις περί πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και δη του άρθ. 18 της προαναφερθείσας από 18-7-1996 ΣΣΕ "για τους όρους αμοιβής και εργασίας των ηλεκτροτεχνιτών καταστημάτων, ξενοδοχείων κ.λπ. όλης της χώρας", κηρυχθείσας υποχρεωτικής με την 12311/1996 ΑΥΕ, ΦΕΚ Β' 698, που καθιέρωσε την πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία των 38 ωρών για τους εργαζομένους αυτούς, ρύθμιση που δεν καταργήθηκε με τις μεταγενέστερες ΣΣΕ και ΔΑ), πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι, όπως προαναφέρθηκε, και αν ο μισθωτός που υπάγεται στο σύστημα της θεσμοθετημένης, όπως στην προκειμένη περίπτωση, πενθήμερης εργασίας, απασχολείται τακτικά το Σάββατο ή την Κυριακή, δηλ. και την 6η ημέρα της εβδομάδας, το σύστημα της πενθήμερης εργασίας δεν μεταβάλλεται σε εξαήμερης εργασίας, έστω και αν τούτο έχει συμφωνηθεί, μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, καθόσον η συμφωνία αυτή είναι άκυρη.

(Β) Διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο ως προς ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, της χορήγησης δηλ. της ετήσιας άδειας ανάπαυσης των ετών 2000, 2001 και 2002 και του δικαιουμένου ποσού των αποδοχών αδειας των ετών αυτών και έτσι παραβίασε εκ πλαγίου τις ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις περί ετήσιας άδειας και αποδοχών αυτής, συγκεκριμένα δε, ενώ αναφέρει ότι ο ενάγων ελάμβανε κατ' έτος την άδεια που edικαιούτο (α) εκθέτει κατά τρόπο αντιφατικό ότι το έτος 2002 έλαβε 20 ημέρες άδειας έναντι των 22 που edικαιούτο (β) δεν εκθέτει τα δικαιούμενα και τα καταβληθέντα ποσά για αποδοχές αδειας των πιο πάνω ετών, προκειμένου να εξακριβωθεί από την σύγκριση αυτών αν επήλθε ή όχι απόσβεση (γ) δεν αναφέρει σε ποιές ημεροχρονολογίες ο ενάγων έλαβε την ετήσια άδεια των ετών αυτών, ο προσδιορισμός δε του χρόνου αυτού καθίσταται περισσότερο αναγκαίος ενόψει και του ότι, ενώ γίνεται δεκτό ότι ο ενάγων έλαβε την άδεια που edικαιούτο (και συνεπώς δεν εργάστηκε κατά τ' αντίστοιχα διαστήματα), κατά τρόπο αντιφατικό γίνεται συγχρόνως δεκτό ότι εργαζόταν όλους τους μήνες του διαστήματος των ετών 2000 έως και 25-10-2002 και όλες τις εργάσιμες ημέρες (25, 26, 27) αυτών και δύο Σαββατοκύριακα, ώστε δεν ήταν δυνατόν να λαμβάνει και άδεια ανάπαυσης, αλλά και ότι πληρωνόταν κάθε μήνα και όταν ακόμα είχε άδεια τουλάχιστον για 25 ημέρες εργασίας, και ως εκ τούτου δεν καθίσταται σαφές ποιά πραγματικά περιστατικά δέχθηκε τελικά το δικαστήριο. Επομένως, ο αυτός έκτος λόγος πρέπει να γίνει δεκτός κατά τα σχετικά σκέλη του από τον αριθμό 19 του άρθ. 559 ΚΠολΔ.

(Γ) Δεχθέν ότι ο ενάγων έχει λάβει για παρασχεθείσα εργασία κατά τις εργάσιμες ημέρες, υπερεργασία, υπερωριακή απασχόληση, προσαύξηση εργασίας κατά τη νύκτα, τις Κυριακές και τα Σάββατα και επιδόματα εορτών, συνολικά ποσό 7.501,37 € επιπλέον του δικαιουμένου, αφαιρουμένου του ποσού των 356,78 € που έλαβε

λιγότερο για επιδόματα αδείας των ως άνω ετών, και ότι ως εκ τούτου ουδέν ποσό οφείλεται σ' αυτόν για αποδοχές αδείας, το ποσό των οποίων δεν προσδιόρισε ούτε συνολικά, καθώς και για επιδόματα αδείας, προέβη σε μη επιτρεπόμενο συμψηφισμό (καταλογισμό) του ως άνω επιπλέον καταβληθέντος για άλλες αιτίες ποσού στις αποδοχές και τα επιδόματα αδείας και επομένως παραβίασεν ευθέως τις ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις που απαγορεύουν τον συμψηφισμό αυτόν (άρθ. 2, 3 παρ. 8 και 5 παρ. 1 ΑΝ 539/1945, 3 παρ. 16 Ν. 4504/1966). Επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ο αυτός έκτος λόγος και κατά το σχετικό (και τελευταίο) σκέλος του από το άρθ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 558, 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 9, 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 2190/1920, άρθ. 75,

Νόμοι: 435/1976, άρθ. 2,

Νόμοι: 2874/2000, άρθ. 4,

Νόμοι: 3385/2005, άρθ. 1,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Δικηγόροι - Δικηγορική αμοιβή - Γενικά

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 916

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Επίσχεση εγγράφων από δικηγόρο λόγω ληξιπρόθεσμης αξίωσης για την πληρωμή της αμοιβής του και των εξόδων κατά του εντολέα. Προσβολή προσωπικότητας. Συκοφαντική δυσφήμιση. Αδικοπραξία. Μη λήψη υπόψη πραγμάτων. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 325 του ΑΚ, του οποίου η εφαρμογή και έναντι απαιτήσεων των εντολέων των δικηγόρων κατά των τελευταίων δεν αποκλείεται από τις διατάξεις του νόμου 3026/1954 "Περί Κώδικος Δικηγόρων" ούτε και από άλλη διάταξη, "αν ο οφειλέτης έχει κατά του δανειστή ληξιπρόθεσμη αξίωση συναφή με την οφειλή του, έχει δικαίωμα, εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο να αρνηθεί την εκπλήρωση της παροχής ωσότου ο δανειστής εκπληρώσει την υποχρέωση που τον βαρύνει (δικαίωμα επίσχεσης)".

Συνεπώς ο δικηγόρος που έχει ληξιπρόθεσμη αξίωση για την πληρωμή της αμοιβής του και των εξόδων κατά του εντολέα, δικαιούται να αρνηθεί την απόδοση στον εντολέα του των ποσών που εισέπραξε κατά την εκτέλεση της εντολής για λογαριασμό του, ωσότου ο εντολέας του ικανοποιήσει την, κατά τα πιο πάνω, αξίωσή του.

- Κατά τους ορισμούς και την έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, για την θεμελίωση αξιώσεως από αδικοπραξία απαιτείται παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του δράστη, ζημία και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημιόγону πράξεως ή παραλείψεως και της ζημίας που επήλθε, πραγματικό που πληρούται με τη συνδρομή της υποκειμενικής και αντικειμενικής υποστάσεως αξιόποινης πράξεως. Ειδικότερα, κατά τις ενδιαφέρουσες διατάξεις των άρθρων 386 και 375 ΠΚ τιμωρείται Α) Όποιος με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτει ξένη περιουσία πείθοντας κάποιον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή, με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή με την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για τη συγκρότηση του υπαλλακτικώς μικτού εγκλήματος της απάτης απαιτούνται: α) σκοπός του δράστη να περιποιήσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος, β) η εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή

αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών από την οποία, ως παραγωγός αιτία, παραπλανήθηκε κάποιος και γ) βλάβη ξένης περιουσίας, η οποία να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια, με τις παραπλανητικές ενέργειες ή παραλείψεις. Ως γεγονότα νοούνται τα πραγματικά περιστατικά που ανάγονται στο παρελθόν ή το παρόν και όχι εκείνα που πρόκειται να συμβούν στο μέλλον, όπως είναι οι απλές υποσχέσεις ή οι συμβατικές υποχρεώσεις. Όταν όμως οι τελευταίες συνοδεύονται ταυτόχρονα με ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παραστάσεις άλλων ψευδών γεγονότων, που ανάγονται εις το παρελθόν ή εις το παρόν, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργούν την εντύπωση της μελλοντικής εκπλήρωσής με βάση την ψευδή κατάσταση που εμφανίζει ο δράστης που έχει ήδη λάβει την απόφαση να μη εκπληρώσει την υποχρέωσή του, τότε θεμελιούται το έγκλημα της απάτης και Β) Όποιος ιδιοποιείται παράνομα ξένο (εν όλω ή εν μέρει) κινητό πράγμα που περιήλθε στην κατοχή του με οποιονδήποτε τρόπο. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της υπεξαίρεσής απαιτείται το ξένο κινητό πράγμα να περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο στην κατοχή του δράστη, ο τελευταίος να ιδιοποιείται αυτό παράνομα κατά το χρόνο που βρίσκεται στην κατοχή του και να έχει δόλια προαίρεση προς τούτο, η οποία καταδηλώνεται με οποιαδήποτε ενέργειά του που εμφανίζει εξωτερική της θελήσεώς του να το ενσωματώσει στην περιουσία του χωρίς δικαιολογητικό λόγο. Τέλος, κατά το άρθρο 57 παρ. 1 ΑΚ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον, κατά δε την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αξίωση αποζημιώσεως σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπράξεις δεν αποκλείεται. Προσβολή της προσωπικότητας κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, υπάρχει σε κάθε περίπτωση μειωτικής επεμβάσεως από τρίτο στη σφαίρα αυτής, δηλαδή σε οποιοδήποτε από τα αγαθά που συνθέτουν την προσωπικότητα του άλλου, που συνιστούν συντελεστές, προσδιοριστικά στοιχεία της ταυτότητας του ανθρώπου, με την οποία διαταράσσεται η κατάσταση σε μία ή περισσότερες εκδηλώσεις της σωματικής ή ψυχικής πνευματικής και κοινωνικής προσωπικότητας του βλαπτομένου κατά το χρονικό σημείο της προσβολής. Η προσβολή είναι παράνομη, όταν η επέμβαση στην προσωπικότητα του άλλου δεν είναι επιτρεπτή από το δίκαιο ή γίνεται σε ενάσκηση δικαιώματος το οποίο όμως είναι είτε από άποψη έννομης τάξεως μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται καταχρηστικά. Ενόψει της συγκρούσεως των προστατευόμενων αγαθών προς τα προστατευόμενα αγαθά της προσωπικότητας άλλων ή προς το συμφέρον της ολότητας, θα πρέπει να αξιολογούνται και να σταθμίζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση τα συγκρινόμενα έννομα συμφέροντα για τη διακρίβωση της υπάρξεως προσβολής του δικαιώματος επί της προσωπικότητας και ο παράνομος χαρακτήρας της. Για την προστασία της προσωπικότητας δεν απαιτείται η ύπαρξη πταίσματος, δόλου ή αμέλειας, αυτού που προσβάλλει. Απαιτείται όμως για την αξίωση αποζημιώσεως και χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης, αφού το άρθρο 57 παρ. 3 του ΑΚ παραπέμπει στις διατάξεις περί αδικοπραξιών (ΑΚ 914). Προσβολή της προσωπικότητας με αδικοπράξια πραγματώνεται και με τις προβλεπόμενες από τα άρθρα 361 και 362, 363 ΠΚ αξιόποινες πράξεις της εξυβρίσεως και της συκοφαντικής δυσφημήσεως. Το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφημήσεως προϋποθέτει είτε ισχυρισμό ενώπιον τρίτου ψευδούς γεγονότος που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόψη άλλου, είτε διάδοση σε τρίτους γεγονότος, το οποίο ανακοινώθηκε προηγουμένως στον υπαίτιο από άλλον. Για την υποκειμενική θεμελίωση του εγκλήματος απαιτείται δόλος συνιστάμενος στην ηθελημένη ενέργεια του ισχυρισμού ή της διαδόσεως ενώπιον τρίτου του ψευδούς γεγονότος, εν γνώσει του ότι αυτό είναι ψευδές και δύναται να βλάψει την τιμή και υπόληψη του άλλου. Κατά το άρθρο όμως 367 ΠΚ δεν αποτελούν άδικη πράξη, α) οι δυσμενείς κρίσεις, β) οι εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση

νόμιμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για την διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον η γ) σε ανάλογες περιπτώσεις (παρ.1). Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται α) όταν οι παραπάνω κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξεως του άρθρου 363, καθώς και β) όταν από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξυβρίσεως (παρ. 2). Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 367 παρ.1 ΠΚ επί συκοφαντικής δυσφημίσεως και δεν αίρεται ο άδικος αυτός χαρακτήρας και όταν η δι' αυτής προσβολή της προσωπικότητας έγινε από δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Περαιτέρω από την διάταξη του άρθρου 361 ΠΚ, που αποβλέπει στην προστασία της τιμής και της σχετικής με την ηθική και κοινωνική υπόσταση ορισμένου προσώπου εκάστοτε εκτιμήσεως ή γνώμης των τρίτων, σαφώς προκύπτει ότι κάθε ενέργεια με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, εν γνώσει του ενεργούντος, η οποία ενέχει κατά την κοινή αντίληψη διαμφισβήτηση της ηθικής ή κοινωνικής αξίας τρίτου προσώπου ή καταφρόνηση αυτού, ήτοι έλλειψη της προς αυτόν εκτιμήσεως, στοιχειοθετεί το αδίκημα της εξυβρίσεως. Το αδίκημα αυτό είναι έγκλημα διακινδυνεύσεως του προαναφερόμενου αγαθού και συνεπώς δεν απαιτείται και συγκεκριμένη αυτού βλάβη ούτε άλλωστε και ειδικός προς τούτο δόλος του ενεργούντος. Αρκεί μόνο το γεγονός ότι ο δράστης γνωρίζοντας την κατά την κοινή αντίληψη προκλητικότητα των ενεργειών του για την τιμή τρίτου προσώπου, προέβη στις ενέργειές του αυτές είτε ενώπιον τρίτων είτε ενώπιον του θιγομένου προσώπου κατά τρόπο που μπορεί, λόγω της εξωτερικεύσεως, να επιφέρει βλάβη στο προαναφερόμενο αγαθό.

- Κατά το άρθρο 559 αρ. 8 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας, κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των διαδικαστικών εγγράφων, έλαβε υπόψη ισχυρισμό που δεν προτάθηκε ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Δεν στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός αναιρέσεως από τη μη λήψη υπόψη ισχυρισμού απαραδέκτου, αορίστου ή μη νομίμου, αφού στις περιπτώσεις αυτές δεν ασκεί επίδραση στην έκβαση της δίκης.

- Κατά την διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται για (ευθεία) παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου αν το δικαστήριο της ουσίας, με βάση τα αναιρετικώς ανέλεγκτα γενόμενα από εκείνο, ως αποδειχθέντα, πραγματικά περιστατικά, δεν εφαρμόσει συγκεκριμένο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή εφαρμόσει αυτόν, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν εφαρμόσει αυτόν εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται, είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή ή μη των πραγματικών περιστατικών στον κανόνα δικαίου.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 19 του ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την υπόψη διάταξη, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 παρ.3 του Συντάγματος προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτή λόγος αναίρεσης ιδρύεται όταν στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας), ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται, βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση της (ανεπαρκείς αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία). Δεν υπάρχει όμως ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές αλλά πλήρεις αιτιολογίες. Εξ άλλου, το κατά νόμο αναγκαίο περιεχόμενο της ελάσσονος πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το

πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα, και να μην καταλείπονται αμφιβολίες. Ελλείψεις δε αναγόμενες μόνο στην ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και γενικότερα ως προς την αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, αν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δεν συνιστούν ανεπαρκείς αιτιολογίες. Δηλαδή, μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Περαιτέρω, τα επιχειρήματα του δικαστηρίου, που σχετίζονται με συνεκτίμηση των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές επί τη βάσει των οποίων διαμορφώνεται το αποδεικτικό πόρισμα και ως εκ τούτου δεν αποτελούν "αιτιολογία" της απόφασης, ώστε στο πλαίσιο της ερευνώμενης διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 19 να επιδέχεται αυτή μομφή για αντιφατικότητα ή ανεπάρκεια ενώ δεν δημιουργείται ο ίδιος λόγος αναίρεσης του αριθ. 19 άρθρου 559 του ΚΠολΔ ούτε εξ αιτίας του ότι το δικαστήριο δεν αναλύει ιδιαίτερος και διεξοδικά τα μη συνιστώντα αυτοτελείς ισχυρισμούς επιχειρήματα των διαδίκων, οπότε ο σχετικός λόγος αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτος.

Διατάξεις:

ΑΚ: 57, 325, 327, 450, 914,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 8, 559 αριθ. 19, 561, 562,

ΠΚ: 361, 362, 363, 367, 375, 386,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Δικηγόροι - Δικηγορική αμοιβή - Ελάχιστα όρια αμοιβών

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 800

Έτος: 2008

Σύντομη Περίληψη:

- Αμοιβή δικηγόρων. Έλλειψη συμφωνίας για δικηγορική αμοιβή. Υπολογισμός αμοιβής. Ελάχιστα όρια αμοιβών. Δικηγόροι Δημοσίου.

- Στο ΝΔ 3026/1954 "περί του Κώδικος των Δικηγόρων", ορίζονται τα εξής: α) Στο άρθρο 92 παρ. 1: Τα της αμοιβής του Δικηγόρου κανονίζονται κατά συμφωνία μετά του εντολέως αυτού ή του αντιπροσώπου του, περιλαμβάνουσας είτε την όλην διεξαγωγήν της δίκης, είτε μέρος, ή κατ' ιδίαν πράξεις αυτής, ή άλλης πάσης φύσεως νομικής εργασίας, εν ουδεμία όμως περιπτώσει επιτρέπεται η αμοιβή να υπολείπεται των εν άρθροις 98 και επόμενα ελαχίστων ορίων αυτής. Πάσα συμφωνία περί λήψεως μικρότερας αμοιβής είναι άκυρος ανεξαρτήτως χρόνου συνάψεώς της. β) Στο άρθρο 98 παρ.1 και 2 : Εν ελλείψει ειδικής συμφωνίας, το ελάχιστον ποσόν της αμοιβής του Δικηγόρου ορίζεται κατά τας διατάξεις των επομένων άρθρων αυξανόμενον κατά την κρίσιν του δικαστού ή του δικαστηρίου, αναλόγως της επιστημονικής εργασίας, της αξίας και του είδους της διεκπεραιωθείσης υποθέσεως, του καταναλωθέντος χρόνου, της σπουδαιότητος της διαφοράς, των ιδιαιτεροτήτων αυτής περιστάσεων και εν γένει των καταβληθεισών δικαστικών ή εξωδίκων ενεργειών. Κατά τον προσδιορισμόν τούτον η αποτίμησις εκάστης πράξεως και ενεργείας δεν δύναται να ορισθή υπό των δικαστηρίων και των δικαστικών αρχών κατωτέρα της εν τοις επομένοις άρθροις. γ) Στο άρθρο 100 παρ. 1: Το ελάχιστον όριον της αμοιβής δια την σύνταξιν κύριας αγωγής ορίζεται εις ποσοστόν 2% επί της αξίας του αντικειμένου της αγωγής ... , παρ. 4 : Εάν το αντικείμενον της αγωγής δεν δύναται φύσει να αποτιμηθεί εις χρήμα, το όριο τούτον συνίσταται εις δρχ. 20 δια τας ενώπιον του Ειρηνοδικείου αγωγάς, δρχ. 50 δια τα ενώπιον του Πρωτοδικείου και δρχ. 100 δια τας ενώπιον των λοιπών δικαστηρίων τοιαύτας. δ) Στο άρθρο 107 παρ. 1: Δια την σύνταξιν προτάσεων επί της πρώτης συζητήσεως της υποθέσεως, το ελάχιστον όριον της αμοιβής του μεν δικηγόρου του εναγομένου είναι ίσον προς το δια την σύνταξιν αγωγής κ.λ.π.

οριζόμενο εν άρθρο 100 επ., του δε δικηγόρου του ενάγοντος είναι το ήμισυ αυτής. Πάντως όμως ουδέποτε είναι κατώτερο των 20 δρχ. δια τας ενώπιον του Ειρηνοδικείου υποθέσεις και των δρχ. 50 δια τας ενώπιον του Πρωτοδικείου τοιαύτας. ε) Στο άρθρο 109: Δια παράστασιν προς συζήτησιν πάσης φύσεως υποθέσεως, πλην των ρητώς εν των παρόντι νόμω άλλως κανονιζόμενων, ενώπιον του Ειρηνοδικείου και του Πρωτοδικείου το ελάχιστον όριον αμοιβής, είναι, δια μεν το Ειρηνοδικείον δρχ. 20, δια δε το Πρωτοδικείον δρχ. 40. στ) Στο άρθρο 110 παρ. 1: Δια την σύνταξιν προτάσεων επί της πρώτης ενώπιον του Εφετείου συζητήσεως πάσης υποθέσεως, το ελάχιστον όριον αμοιβής των Δικηγόρων αμφοτέρων των διαδικών είναι το διπλάσιον του δια τον Δικηγόρον του ενάγοντος ή του αιτούντος καθοριζομένου εν άρθρω 107 παρ. 1 ορίου αμοιβής δια τα προτάσεις της πρώτης πρωτοδικού συζητήσεως, δια δε την σύνταξιν, προτάσεων εφ' εκάστης των επομένων συζητήσεων είναι το διπλάσιον του εν άρθρ. 107 παρ. 2 ορίου, πάντως όμως κατ' αμφοτέρας τας περιπτώσεις το όριον τούτο δεν δύναται να είναι κατώτερον των δραχμών 80.

- Σύμφωνα με το άρθρο 307 παρ. 1 εδ. α' του ΠΔ 410/1995 "Δημοτικός - Κοινοτικός Κώδικας" "οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, που διορίζονται από δήμο ή κοινότητα αμείβονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων που ισχύουν κάθε φορά", ενώ σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του ΝΔ 31/1968 "πάντα τα επί των πολιτικών ποινικών και διοικητικών υποθέσεων δικονομικά προνόμια του Δημοσίου, τα αναγνωριζόμενα υπό του Κώδικος Νόμων περί Δικών του Δημοσίου και υπό ετέρων γενικών ή ειδικών διατάξεων, εφαρμόζονται αναλόγως και επί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, εφόσον ούτοι δεν απολαύουν μέχρι τούδε ευνοϊκοτέρων και ευρύτερων προνομίων υπό της κείμενης νομοθεσίας". Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης απολαύουν μεν των αναφερομένων παραπάνω προνομίων του Δημοσίου, όσον αφορά όμως την καταβλητέα στους απασχολούμενους δικηγόρους τους, ανά υπόθεση, δικηγορική αμοιβή, δεν εξομοιώνονται με το Δημόσιο αλλά υπάγονται στις διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων. Επομένως, δεν εφαρμόζονται στις σχέσεις των Οργανικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους δικηγόρους αυτών η διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του ΒΔ 6/1961, του άρθρου 23 παρ. 5 του ΠΔ 282/1996, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 παρ. 4 του Ν 2873/2000, το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 56 του ΠΔ 238/2003 και του άρθρου 24 παρ. 5 του Ν 3086/2002, (που ίσχυαν κατά τον επίδικο χρόνο) που ορίζουν ότι, η αμοιβή των Δικηγόρων του Δημοσίου διέπεται από τις διατάξεις του ΝΔ 3026/1954 "Περί του Κώδικος των Δικηγόρων", όπως κάθε φορά ισχύουν, και καθορίζεται στο διπλάσιο του ελάχιστου ορίου από εκείνο που προβλέπεται από αυτές για κάθε δικαστική ή εξώδικη ενέργεια, ενώ σε δικαστικές ή εξώδικες εργασίες, για τις οποίες από διατάξεις του Κώδικα η αμοιβή ορίζεται σε ποσοστό επί της αξίας του αντικειμένου της υπόθεσης, οι δικηγόροι του Δημοσίου αμείβονται με το διπλάσιο του ελάχιστου ορίου, που ορίζεται με τις διατάξεις των άρθρων 100 παράγραφος 4, 107 παράγραφος 1 εδάφιο 2 και 110 παράγραφος 1 του πιο πάνω Κώδικα στην πρώτη περίπτωση και από το άρθρο 161 παράγραφος 4 στη δεύτερη περίπτωση, οι αμοιβές δε αυτές μπορούν κατά την εκκαθάρισή τους είτε να μειωθούν μέχρι του ελάχιστου ορίου, που προβλέπουν οι διατάξεις του παραπάνω Κώδικα, όταν πρόκειται για χειρισμό μεγάλου αριθμού ομοίων υποθέσεων ή όταν ο δικηγόρος του Δημοσίου δεν χειρίστηκε την υπόθεση με την προσήκουσα επιμέλεια, είτε να αυξηθούν μέχρι το τετραπλάσιο του ελάχιστου αυτού ορίου, όταν επιδείχθηκε από τον δικηγόρο ιδιαίτερο ενδιαφέρον και επιμέλεια.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: άρθ. 559 αριθ. 1,

ΝΔ: 3026/1954, άρθ. 92, 98, 99, 100, 107, 109, 110, 161,

ΝΔ: 31/1968, άρθ. 4
ΠΔ: 410/1995, άρθ. 307,
ΠΔ: 282/1996, άρθ. 23,
Νόμοι: 3086/2002, άρθ. 24
Νόμοι: 2873/2002, άρθ. 18,
ΠΔ: 238/2003, άρθ. 56

**Δημοσίευση: INLAW 2008 * ΝοΒ 2008, σελίδα 2454 * ΧρΙΑ 2009, σελίδα 60
Ελλάνη 2011, σελίδα 107**

Δικηγόροι - Δικηγορική αμοιβή - Ελάχιστα όρια αμοιβών

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 579

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Δικηγορική αμοιβή. Ελάχιστα όρια. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας. Λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων παρά το νόμο. Ένορκες βεβαιώσεις. Παραβίαση των ορισμών του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων. Αποδοχή πραγμάτων που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινών χωρίς απόδειξη. Μη λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων.

- Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 98 επ., 100 παρ. 1 και 2 και 107 παρ. 1 του ΝΔ 3026/1954 " περί Κώδικος Δικηγόρων" προκύπτει ότι εν ελλείψει ειδικής συμφωνίας, το ελάχιστο όριο της αμοιβής του δικηγόρου για τη σύνταξη κύριας αγωγής ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της πραγματικής αξίας του αντικειμένου της αγωγής, για δε τη σύνταξη προτάσεων επί της πρώτης συζητήσεως της υποθέσεως, το ελάχιστον όριο της αμοιβής του μεν δικηγόρου του εναγομένου είναι ίσο προ το οριζόμενο για τη σύνταξη της αγωγής (2%), του δε δικηγόρου του ενάγοντος είναι το ήμισυ αυτής (1%).

- Ο από το άρθρ. 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν παραβιάσθηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται αν δεν εφαρμοσθεί ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή εάν εφαρμοσθεί εσφαλμένως, η παραβίαση δε αυτή εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών. Εξάλλου, για να είναι ορισμένος ο από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης, πρέπει να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, η συγκεκριμένη διάταξη του ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε και το αποδιδόμενο στο δικαστήριο νομικό σφάλμα περί την ερμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού νόμου, εφόσον δε το δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν την υπόθεση, την ελάχιστο πρόταση του νομικού του συλλογισμού, δηλαδή, τα πραγματικά γεγονότα που αυτό δέχθηκε, υπό τα οποία και συντελέστηκε η προβαλλόμενη παραβίαση των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου (ΟΛΑΠ 32/1996).

- Η παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας, δηλαδή των γενικών και αφηρημένων αρχών για την εξέλιξη των πραγμάτων, που αντλούνται από την εμπειρική πραγματικότητα με τη βοήθεια της επιστημονικής έρευνας ή της επαγγελματικής ενασχόλησης, ιδρύει τον από το άρθρ. 559 αρ. 1 εδ. β' του ΚΠολΔ προβλεπόμενο λόγο αναιρέσεως, μόνο όταν αυτά αφορούν την ερμηνεία κανόνων δικαίου ή την υπαγωγή σε αυτούς των πραγματικών γεγονότων και όχι για τη διαπίστωση αυτών. Ειδικότερα, παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας υπάρχει όταν το δικαστήριο εσφαλμένα χρησιμοποιεί ή παραλείπει να χρησιμοποιήσει τις άνω αρχές, για την ανεύρεση με βάση αυτές της εννοίας του κανόνα δικαίου, όταν ιδίως αυτός περιέχει αόριστες νομικές έννοιες ή για να υπαγάγει ή όχι τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς στον εφαρμοστέο

κανόνα δικαίου. Αν η παραβίαση αυτή υπάρχει στην εκτίμηση των αποδείξεων δεν ιδρύεται ο λόγος αυτός αναιρέσεως, διότι η εκτίμηση των αποδείξεων από το δικαστήριο της ουσίας είναι ανέλεγκτη.

- Κατά το άρθρο 559 αριθμ. 11 ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως και όταν το δικαστήριο της ουσίας, παρά το νόμο, δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν ή έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα, που δεν επιτρέπει ο νόμος ή αποδείξεις, που δεν προσκομίστηκαν. Εξάλλου, κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα, που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, καθώς και ένορκες βεβαιώσεις, που δόθηκαν νομότυπα κατά το άρθρο 671 παρ. 1δ. ΚΠολΔ. Οι βεβαιώσεις αυτές δεν αποτελούν έγγραφα κατά την έννοια των άρθρων 339 και 342 επ. ΚΠολΔ, αλλ' ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο, που διακρίνεται από τα έγγραφα και γι' αυτό ακριβώς, αν η απόφαση του ουσιαστικού δικαστηρίου αναφέρει μόνο ότι λήφθηκαν υπόψη τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα, δεν αποδεικνύεται ότι το δικαστήριο έλαβε υπόψη και τις ένορκες βεβαιώσεις, που είχαν προσκομίσει και επικαλεσθεί οι διάδικοι και ιδρύεται έτσι ο ανωτέρω από το άρθρο 559 αριθμ. 11 Κ.Πολ.Δ. λόγος αναιρέσεως. Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 671 παρ. 1δ. Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι μοναδική προϋπόθεση για να ληφθεί υπόψη η ένορκη βεβαίωση από το δικαστήριο απαιτείται να συντάχθηκε πριν από τη συζήτηση της υποθέσεως μετά προηγούμενη κλήτευση πριν από είκοσι τέσσερις ώρες του αντιδίκου του διαδίκου, που τις επικαλείται. Έτσι, απαιτείται το δικαστήριο αυτό να αναφέρει στην απόφασή του την ένορκη βεβαίωση, που έλαβε υπόψη και ότι αυτή έχει συνταχθεί μετά την τήρηση της ως άνω προϋποθέσεως ή, γεγονός που είναι το ίδιο, ότι έχει συνταχθεί κατά τις διατυπώσεις του άρθρου 671 παρ. 1δ Κ.Πολ.Δ. Αν δεν συντρέχει η ανωτέρω προϋπόθεση συντάξεως αυτής, η ένορκη βεβαίωση δεν είναι απλώς άκυρη, αλλ' ανύπαρκτη ως αποδεικτικό μέσο και δεν λαμβάνεται υπόψη.

- Ο αναιρετικός λόγος του άρθρου 559 αριθ. 12 ΚΠολΔ, κατά τον οποίο αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων, ιδρύεται μόνον αν το δικαστήριο προσέδωσε σε αποδεικτικό μέσο αυξημένη αποδεικτική δύναμη, που δεν την είχε κατά νόμο, ή δεν του προσέδωσε τέτοια δύναμη, μολονότι την είχε κατά νόμο, και όχι αν έκρινε περισσότερο ή λιγότερο αξιόπιστο ένα από τα πολλά ισοδύναμα κατά νόμον αποδεικτικά μέσα.

- Από τις διατάξεις του άρθρ. 559 αρ. 10 περ.α' του ΚΠολΔ, που ορίζει ότι αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχθηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη, προκύπτει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο δέχεται πράγματα, δηλαδή αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος, που ασκείται με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση, χωρίς να έχει προσαχθεί οποιαδήποτε απόδειξη για τα πράγματα αυτά ή όταν δεν εκθέτει από ποια αποδεικτικά στοιχεία άντλησε την απόδειξη για αυτά.

- Ο αναιρετικός λόγος από τον αριθμό 11 περ. γ' του άρθρου 559 ΚΠολΔ δημιουργείται αν το δικαστήριο της ουσίας παρέλειψε να λάβει υπόψη του, κατά τη διαμόρφωση της αποδεικτικής του κρίσεως, αποδεικτικά μέσα που παραδεκτώς και νομίμως επικαλέστηκαν οι διάδικοι και τα οποία ήταν χρήσιμα προς άμεση ή έμμεση απόδειξη πραγματικών γεγονότων με ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, δηλαδή στο διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως (ΟΛΑΠ 42/2002). Ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος κατ' ουσίαν, όταν το δικαστήριο βεβαιώνει στην απόφασή του ότι έλαβε υπόψη τα συγκεκριμένα αποδεικτικά μέσα για τα οποία προτείνεται ο αναιρετικός λόγος ή ότι έλαβε υπόψη όλα τα με επίκληση προσκομιζόμενα έγγραφα, έστω και χωρίς στην απόφαση να γίνεται ειδική μνεία και χωριστή αξιολόγηση του

καθενός απ' αυτά, εκτός αν, παρά τη βεβαίωση αυτή, από το περιεχόμενο της αποφάσεως και, ιδίως, από τις αιτιολογίες, καταλείπονται αμφιβολίες για τη συνεκτίμηση όλων ή ορισμένων εγγράφων, οπότε είναι ουσιαστικά βάσιμος ο κρίσιμος λόγος αναιρέσεως.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 10, 559 αριθ. 11, 559 αριθ. 11γ, 559 αριθ. 12, 671,

ΚωδΔικ: 98, 100, 107,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Δικηγόροι - Δικηγορική αμοιβή - Πάγια αντιμισθία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 558

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Έμμισθη εντολή δικηγόρου. Μεταβολή του προσώπου του εντολέα. Συγχώνευση εταιρειών. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Μη λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων. Παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου. Λήψη υπόψη μη επιτρεπόμενων από το νόμο αποδεικτικών μέσων.

- Από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1, 38 και 44 του Κώδικα περί Δικηγόρων (ΝΔ 3026/1954) σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 648 επ. 713 ΑΚ, συνάγεται ότι η κατ' εξαίρεση επιτρεπόμενη στο δικηγόρο παροχή νομικών υπηρεσιών με πάγια ετήσια ή μηνιαία αμοιβή (σχέση έμμισθης εντολής), που είναι πάντοτε αορίστου χρόνου, ρυθμίζεται από τον Κώδικα αυτόν και συμπληρωματικά από τους περί ανεξαρτήτων υπηρεσιών ορισμούς και περί εντολής κανόνες του ΑΚ, εφόσον δεν αντίκεινται στο δημόσιο χαρακτήρα της σχέσεως αυτής. Η εν λόγω παροχή υπηρεσιών από δικηγόρο δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας και επί της σχέσεως αυτής δεν εφαρμόζονται οι γνήσιες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας παρά μόνο εφόσον επιτρέπει αυτό ειδικός νόμος ή αναλογικά αν προσαρμόζονται προς τις ως άνω διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων και δεν αντίκεινται στο δημόσιο χαρακτήρα του δικηγορικού επαγγέλματος.

- Οι διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του Ν. 2112 /1920, με την πρώτη από τις οποίες ορίζεται ότι, "η μεταβολή του προσώπου του εργοδότη, οπωσδήποτε επερχόμενη, ουδαμώς επηρεάζει την εφαρμογή των υπέρ του υπαλλήλου διατάξεων του παρόντος νόμου", ενώ με τη δεύτερη τα της μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων της εργασιακής συμβάσεως, έχουν ανάλογη εφαρμογή, συνδυαζόμενες και προσαρμοζόμενες προς τις διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων, στη σχέση έμμισθης εντολής δικηγόρου - εντολέα. Η μεταβολή του προσώπου του εντολέα συνεπάγεται αυτοδίκαιη υποκατάσταση του στην υφιστάμενη σχέση της έμμισθης εντολής, ακόμη και χωρίς τη συναίνεση του εντολοδόχου. Τότε θεωρείται ότι συνεχίζεται με τους ίδιους όρους και συνθήκες η σύμβαση αυτή, με το περιεχόμενο που είχε κατά το χρόνο της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, χωρίς καμία μεταβολή των εκατέρωθεν δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Συνεπώς, στα μεταβιβαζόμενα δικαιώματα περιλαμβάνονται και αυτά που συνδέονται με την αρχαιότητα και την υπηρεσιακή εξέλιξη και διατηρούνται, βαρύνοντα στην ίδια έκταση και το διάδοχο. Έτσι ο "νέος εντολέας" οφείλει να προσμετρήσει το χρόνο προϋπηρεσίας στον προηγούμενο όχι μόνο για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας, αλλά σε κάθε περίπτωση που η γένεση ή η έκταση των δικαιωμάτων του "εργαζόμενου" (εντολοδόχου) εξαρτάται από τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου απασχολήσεως. Αν οι όροι εργασίας και αμοιβής των εργαζομένων που ανήκαν στη μεταβιβαζόμενη επιχείρηση ρυθμίζονται με Κανονισμό, Σ.Σ.Ε. ή Δ.Α

ο νέος εντολέας δεσμεύεται από τις πηγές αυτές στην έκταση που δεσμευόταν και ο παλιός εντολέας. Στην περίπτωση δε που απασχολούσε ήδη δικό του προσωπικό πριν τη μεταβίβαση, οι κανονιστικές διατάξεις των ΣΣΕ και Δ Α που ρυθμίζουν τους όρους εργασίας και αμοιβής του προσωπικού αυτού δεν επεκτείνονται αυτοδικαίως και στο προσωπικό της επιχειρήσεως που μεταβιβάστηκε και πολύ περισσότερο οι εν λόγω διατάξεις δεν καθίστανται, χωρίς ρητή συμβατική παραπομπή σ' αυτές, όροι της ατομικής συμβάσεως της έμμισθης εντολής. Ωστόσο οι όροι της έμμισθης εντολής των εντολοδόχων που ανήκαν στη μεταβιβασθείσα επιχείρηση, είτε αυτοί θεμελιώνονται στην ατομική σύμβαση του καθενός, είτε σε Κανονισμό, είτε σε Σ.Σ.Ε ή Δ.Α μπορούν να τροποποιηθούν, μετά τη μεταβίβαση της επιχειρήσεως ακόμη και επί το δυσμενέστερο, με την κατάρτιση νέων ατομικών συμβάσεων ή την τροποποίηση των υφισταμένων αλλά και με την κατάρτιση νέων Σ.Σ.Ε. ή Δ.Α. Εξάλλου, για την εφαρμογή της έννοιας υπέρ των μισθωτών, η οποία ισχύει και επί έμμισθης εντολής, κατά τη συσχέτιση ΣΣΕ ή άλλης πηγής, ως ρυθμιστικού παράγοντα της εργασιακής σχέσεως και ατομικής συμβάσεως και γενικότερα κατά τη συσχέτιση των διαφόρων πηγών μεταξύ τους, οι αποδοχές συγκρίνονται ως μία ενότητα, αφού, εκτός αντίθετης ειδικής ρύθμισης, δεν είναι δυνατή η επιλεκτική αναζήτηση τμήματος αποδοχών από τη μία πηγή και άλλου τμήματος από διαφορετική πηγή, διότι δεν είναι επιτρεπτή η σύγχρονη εφαρμογή όρων των πηγών αυτών ως προς την ενότητα των αποδοχών. Περαιτέρω, σε περίπτωση μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων της σχέσης της έμμισθης εντολής, που επιχειρείται από τον εντολέα, εκτός από το δικαίωμα της καταγγελίας (άρθρο 7 Ν. 2112 /1920) ο εντολοδόχος δικηγόρος μπορεί να εμμείνει στην ως άνω σχέση της έμμισθης εντολής και να ζητήσει από τον εντολέα του την τήρηση των συμφωνημένων. Ως μονομερούς βλαπτική μεταβολή θεωρείται κάθε τροποποίηση των όρων της συμβάσεως έμμισθης εντολής από τον εντολέα, χωρίς να έχει δικαίωμα από το νόμο ή τη σύμβαση, κατά τρόπο που να επέρχεται στον εντολοδόχο δικηγόρο άμεσα ή έμμεσα υλική ζημία ή ηθική αυτού βλάβη ή όταν η σύμβαση ή ο νόμος παρέχουν στον εργοδότη εντολέα δικαίωμα ανάθεσης στο δικηγόρο άλλων καθηκόντων, υποδεέστερων από αυτά που ασκούσε προηγουμένως, αλλά η ανάθεση αυτή γίνεται κατά κατάχρηση του διευθυντικού δικαιώματος και συνεπάγονται για το δικηγόρο άμεση ή έμμεση υλική ζημία ή ηθική βλάβη. Εξάλλου, με το άρθρο δεύτερο παρ. 11 του Ν. 2593/1998, "Αναδιοργάνωση Δ.Ε.Π." ορίζεται ότι, "Από την έναρξη ισχύος των συγχωνεύσεων αυτών επέρχονται αυτοδίκαια χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρείες όσο και έναντι τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα: α. Οι απορροφούμενες εταιρείες υποκαθίστανται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των απορροφουμένων εταιρειών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή".

- Κατά το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάστηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου. Η ευθεία παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, η οποία θεμελιώνει τον ως άνω αναιρετικό λόγο, συντελείται, όταν το δικαστήριο της ουσίας εφαρμόζει τέτοιο κανόνα μολονότι κατά τις παραδοχές της αποφάσεως του, δεν υπήρχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή, αντίθετα, όταν αυτό δεν εφαρμόζει τέτοιο κανόνα, αν και σύμφωνα με τις παραδοχές του, υπήρχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις της εφαρμογής του, η παραβίαση δε αυτή εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία είτε με εσφαλμένη εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή.

- Όπως προκύπτει από τα άρθρα 335, 338 και 346 ΚΠολΔ, το δικαστήριο της ουσίας για να σχηματίσει την κρίση του για τους πραγματικούς ισχυρισμούς των διαδίκων, που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και έχουν ανάγκη αποδείξεως, υποχρεούται να λάβει υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα τα οποία νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, είτε προς άμεση απόδειξη, είτε για

συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, χωρίς να είναι αναγκαίο να γίνεται ειδική μνεία ή χωριστή αξιολόγηση του καθενός απ' αυτά. Η παράβαση της ανωτέρω υποχρέωσης του δικαστηρίου της ουσίας ιδρύει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 559 αρ. 11 γ' ΚΠολΔ λόγο αναιρέσεως, όταν καταλείπονται αμφιβολίες για το αν πράγματι λήφθηκαν υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας. Δεν θεμελιώνει όμως το λόγο αυτό η παράλειψη του δικαστηρίου της ουσίας να μνημονεύσει ρητά στην απόφαση του ποια αποδεικτικά μέσα χρησιμοποιήθηκαν για άμεση και ποια για έμμεση απόδειξη ή να καθορίσει τη βαρύτητα που αποδόθηκε στο καθένα απ' αυτά, από δε την αναφορά στην απόφαση ορισμένων από τα προσκομιζόμενα έγγραφα, δεν συνάγεται αναγκαστικά ότι δεν συνεκτιμήθηκαν και τα μη αναφερόμενα.

- Ο προβλεπόμενος από το άρθρο 559 αρ. 20 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως για παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου ιδρύεται, όταν το δικαστήριο της ουσίας υπέπεσε σε διαγνωστικό σφάλμα, αναγόμενο στην ανάγνωση του εγγράφου με την παραδοχή ότι περιέχει περιστατικά προδήλως διαφορετικά από εκείνα που πράγματι περιλαμβάνει, όχι δε και όταν από το περιεχόμενο του εγγράφου το οποίο σωστά διέγνωσε, συνάγει αποδεικτικό πόρισμα διαφορετικό από εκείνο που ο αναιρεσείων θεωρεί σωστό. Στην τελευταία περίπτωση πρόκειται για παράπονο αναφερόμενο στην εκτίμηση πραγματικών γεγονότων, η οποία εκφεύγει από τον αναιρετικό έλεγχο. Πάντως για να θεμελιωθεί ο προαναφερόμενος λόγος αναιρέσεως το δικαστήριο της ουσίας να έχει στηρίξει το αποδεικτικό του πόρισμα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στο έγγραφο, το περιεχόμενο του οποίου φέρεται ότι παραμορφώθηκε, όχι δε και όταν το έχει συνεκτιμήσει απλώς, μαζί με άλλα αποδεικτικά μέσα (ΟΛΑΠ 2/2008).

- Κατά το άρθρο 559 αρ. 11 α' του ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως ιδρύεται και όταν το δικαστήριο έλαβε υπόψη μη επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα, για το ορισμένο δε του λόγου αυτού πρέπει να καθορίζεται στο αναιρετήριο, εκτός των άλλων, ο ισχυρισμός προς απόδειξη του οποίου έχει ληφθεί υπόψη το αποδεικτικό μέσο που δεν επιτρέπει ο νόμος, καθώς και την επίδραση αυτού στο διατακτικό της αποφάσεως, διότι ο λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί να οδηγεί σε ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, παρά μόνο όταν προκύπτει ότι το σφάλμα του δικαστή ήταν αιτιωδώς συνδεδεμένο με το διατακτικό της αποφάσεως και ασκούσε αποφασιστική σημασία α' αυτό.

Διατάξεις:

ΑΚ: 648 επ., 713,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 11, 559 αριθ. 11γ, 559 αριθ. 20, 677,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 6, 7,

Νόμοι: 2593/1998,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Έκτακτο προσωπικό - ΔΕΗ

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1113

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Ένταξη έκτακτου προσωπικού της ΔΕΗ σε οργανικές θέσεις τακτικού προσωπικού. Αοριστία αγωγής.

- Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 3, 3, 4 παρ.1 και 8, 5 παρ. 3 και 4 και 42 παρ.4 του Κανονισμού Καταστάσεως Προσωπικού της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΚΚΠ/ΔΕΗ), που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β' 1274/1973) με την 2842/1973 απόφαση του Υπουργού Απασχολήσεως, κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ΝΔ 210/1974 και επέχει ισχύ νόμου, όπως ισχύει μετά τη δημοσίευση της από 23-3-1990 ΣΣΕ Προσωπικού ΔΕΗ (ΦΕΚ Β'

227/1990), το προσωπικό συνδέεται με τη ΔΕΗ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και διακρίνεται σε τακτικό και έκτακτο. Προσωπικό έκτακτο είναι εκείνο που προσλαμβάνεται με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου για την κάλυψη έκτακτων ή πρόσκαιρων αναγκών και μπορεί να ενταχθεί μετά από διετή υπηρεσία στο τακτικό προσωπικό με απόφαση του διοικητή, μετά από γνώμη του πρωτοβάθμιου συμβουλίου κρίσεως. Το τακτικό προσωπικό κατατάσσεται σε κλάδους, υποδιαιρούμενους σε κατηγορίες, που μπορούν να υποδιαιρεθούν σε βαθμίδες, στις οποίες αντιστοιχούν μισθολογικά κλιμάκια και ποσοστό οργανικών θέσεων, που καθορίζεται για κάθε κατηγορία με απόφαση του γενικού διευθυντή, ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες. Κάθε μισθωτός, κατά την ένταξή του στο τακτικό προσωπικό, κατατάσσεται σε μισθολογικό κλιμάκιο, βαθμίδα, κατηγορία και κλάδο προς πλήρωση οργανικής θέσεως. Η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο αποτελεί αποκλειστικά μισθολογική διαβάθμιση και δεν παρέχει δικαίωμα ασκήσεως καθηκόντων ορισμένης θέσεως στη διάρθρωση των υπηρεσιών της επιχείρησης. Ο συνολικός αριθμός των οργανικών θέσεων καθορίζεται κάθε φορά από το διοικητικό συμβούλιο και είναι αντίστοιχος με την εκάστοτε ισχύουσα διάρθρωση της επιχείρησης, ενώ η κατανομή αυτών ενεργείται ανάλογα με τις υφιστάμενες ανάγκες με απόφαση του διοικητή, ο οποίος μπορεί να μεταβάλλει το ποσοστό των οργανικών θέσεων. Η κατάταξη γίνεται σε μισθολογικό κλιμάκιο της κατώτερης βαθμίδας κάθε κατηγορίας με απόφαση του διοικητή, κατόπιν προτάσεως της ιεραρχίας. Το διοικητικό συμβούλιο μετά από εισήγηση του διοικητή αποφασίζει για την ένταξη των τακτικών μισθωτών σε οποιοδήποτε μισθολογικό κλιμάκιο κάθε κατηγορίας. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η ένταξη του έκτακτου προσωπικού σε οργανικές θέσεις του τακτικού προσωπικού, μετά τη συμπλήρωση του ελάχιστου χρόνου υπηρεσίας, αποτελεί υποχρέωση της ΔΕΗ, η οποία απορρέει από τις διατάξεις του ΚΚΠ/ΔΕΗ και πρέπει να εκπληρώνεται από αυτήν όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπ' όψη και τα συναλλακτικά ήθη (ΑΚ 288, ΟΛΑΠ 4/2007). Περαιτέρω, όμως, συνάγεται με σαφήνεια ότι κατά την ένταξη του έκτακτου στο τακτικό προσωπικό της ΔΕΗ και την κατάταξή του σε συγκεκριμένο κλάδο, κατηγορία, βαθμίδα και μισθολογικό κλιμάκιο απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί, εκτός των άλλων, η ύπαρξη αντίστοιχης, κενής οργανικής θέσης (ΑΠ 1252/2008). Συνεπώς, στο δικόγραφο αγωγής, με την οποία ζητείται να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της ΔΕΗ να κατατάξει τον ενάγοντα μισθωτό αυτής σε συγκεκριμένη κατηγορία, βαθμίδα και μισθολογικό κλιμάκιο του τακτικού προσωπικού της, με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΚΚΠ/ΔΕΗ, απαιτείται να διαλαμβάνεται, εκτός των άλλων στοιχείων, η ύπαρξη κενής οργανικής θέσης κατά τον αναφερόμενο χρόνο ένταξης, από του οποίου ζητείται η ορθή κατάταξη, διαφορετικά η αγωγή είναι αόριστη και, ως εκ τούτου, απαράδεκτη (ΑΠ 646/2008).

- Κατά το άρθρο 216 παρ.1 ΚΠολΔ, η αγωγή, εκτός άλλων στοιχείων, πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων, που τη θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου. Σε αντίθετη περίπτωση, η αγωγή είναι αόριστη και το δικαστήριο οφείλει να την απορρίψει για το λόγο αυτό, έστω και αν μνημονεύεται ο νομικός κανόνας, με βάση τον οποίο ζητείται η παραδοχή του αιτήματος που υποβάλλεται. Εξ άλλου, το ορισμένο ή μη του δικογράφου της αγωγής, ως προς την έκθεση των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την ιστορική βάση αυτής, εκτιμάται κυριαρχικώς από το δικαστήριο της ουσίας. Εξαίρεση ισχύει στην περίπτωση που το δικαστήριο αξιώνει περισσότερα στοιχεία απ' όσα πράγματι απαιτεί ο νόμος ή αρκείται σε λιγότερα ή διαφορετικά απ' αυτά, οπότε υπάρχει παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που ιδρύει τον προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 559 αρ.1 ΚΠολΔ λόγο αναιρέσεως.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 288,
ΚΠολΔ: 216,
Δημοσίευση: INLAW 2011

Εργατικό ατύχημα - Ναυτεργατικό ατύχημα

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 804

Έτος: 2008

Σύντομη Περίληψη:

- Ναυτεργατικό ατύχημα. Αδικοπραξία. Δόλος εργοδότη. Ηθική βλάβη. Ψυχική οδύνη. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας. Έλλειψη νόμιμης βάσης.

- Από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το Β.Σ της 24-7/25-8-1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρ. 38 εδ. α' ΕισΝΑΚ), ισχύει δε και επί ναυτικής εργασίας κατά τα άρθρα 2 του αυτού Νόμου και 66 εδ. β' του κυρωθέντος με το Ν. 3816/1958 Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (ΚΙΝΔ), προκύπτει ότι εργατικό ατύχημα, δηλαδή ατύχημα από βίαιο συμβάν, που επέρχεται σε εργάτη ή υπάλληλο των αναφερομένων στο άρθρο 2 του πρώτου ως άνω Νόμου επιχειρήσεων, θεωρείται και ο τραυματισμός του μισθωτού εξαιτίας έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, άσχετου προς τη σύσταση του οργανισμού του παθόντος, αλλά συνδεδεμένου με την εργασία του, λόγω της εμφανίσεώς του κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εκτέλεση αυτής. Η τελευταία περίπτωση συντρέχει, όταν το ατύχημα δεν αποτελεί την άμεση συνέπεια της εκτελέσεως της εργασίας, αλλά συνδέεται προς αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, ως εκ του ότι, λόγω της εργασίας, δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες πραγματικές συνθήκες και περιστάσεις, που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του και οι οποίες δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία.

- Κατά το άρθρο 16 του Ν. 551/1915, ο παθών από εργατικό ατύχημα του άρθρου 1 αυτού δικαιούται να ζητήσει πλήρη αποζημίωση κατά τις διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων απ' αυτόν ή όταν επήλθε σε εργασία ή επιχείρηση, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών. Όμως, σε κάθε περίπτωση, δηλαδή και όταν ακόμη ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση προς αποζημίωση, ο παθών από εργατικό ατύχημα διατηρεί την αξίωση περί χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης κατά του εργοδότη, εφόσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα (δόλο ή αμέλεια οποιασδήποτε μορφής) αυτού ή των προστηθέντων από τον ίδιο προσώπων, που κρίνεται κατά το κοινό δίκαιο (άρθρ. 914, 922, 932 Α.Κ.), μη απαιτούμενης της συνδρομής του ειδικού πταίσματος της μη τηρήσεως των επιβαλλομένων όρων ασφαλείας.

- Κατά το άρθρο 932 ΑΚ, σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του. Σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικασθεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το δικαστήριο της ουσίας κρίνει αν ο αιτών υπέστη ηθική βλάβη και ποίο είναι το επιδικαστέο ποσό της χρηματικής ικανοποιήσεως για την αποκατάσταση αυτής με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και της λογικής, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το είδος της προσβολής, την έκταση της βλάβης, τις

συνθήκες τελέσεως της αδικοπραξίας, τη βαρύτητα του πταίσματος και την οικονομική, κοινωνική και προσωπική κατάσταση των μερών.

Συνεπώς, ο προσδιορισμός του ποσού της εύλογης κατά τα ανωτέρω χρηματικής ικανοποιήσεως επαφίεται στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου, η δε περί αυτού κρίση του δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, αφού σχηματίζεται ύστερα από την εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων χωρίς υπαγωγή σε νομική έννοια, ώστε να μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, είτε ευθέως, είτε εκ πλαγίου.

- Ο παθών, επί ναυτεργατικού ατυχήματος, έχει το επιλεκτικό δικαίωμα να αξιώσει έναντι του κυρίου της επιχειρήσεως, είτε την περιορισμένη αποζημίωση, κατ' αποκοπή, του άρθρου 3 του Ν. 551/1915, είτε την πλήρη αποζημίωση του κοινού δικαίου κατά τα άρθρα 297, 298, 914, 922, 928 έως 932 ΑΚ, εφόσον, όμως, στη δεύτερη περίπτωση το ατύχημα οφείλεται στην μη τήρηση των διατάξεων ισχυόντων νόμων, διδαγμάτων και κανονισμών περί ειδικών όρων ασφαλείας των εργαζομένων ή σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του, εφόσον δηλαδή το βίαιο συμβάν είναι συγχρόνως και αδικοπραξία. Εξ αυτών παρέπεται ότι ο παθών έχει επιλεκτικό δικαίωμα να ασκήσει την μία ή την άλλη αξίωση, που συρρέουν διαζευκτικά, με την έννοια ότι σε περίπτωση επιλογής της μίας απ' αυτές τις αξιώσεις αποζημιώσεως (κοινού δικαίου ή του Ν. 551/1995) αποκλείεται να ζητήσει ο δικαιούχος ταυτόχρονα ή διαδοχικά την άλλη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 306 ΑΚ, που αφορά την διαζευκτική ενοχή. Όμως, δεν αποκλείεται η επικουρική άσκηση της μίας σε σχέση με την άλλη, που ασκείται κυρίως, εφόσον δεν έχει γίνει η επιλογή αυτή, που είναι αμετάκλητη. Η επιλογή αυτή, η οποία μπορεί να γίνει και με την άσκηση της σχετικής αγωγής, είναι μονομερής, απευθυντέα, διαπλαστική δικαιοπραξία, ανεπίδεκτη αίρεσης και προθεσμίας, είναι δε και αμετάβλητη ή αμετάκλητη (άρθρ. 306 ΑΚ), αφότου δηλαδή περιέλθει στο άλλο μέρος δεν μπορεί να ανακληθεί μονομερώς από τον δικαιούχο και επιφέρει την ανάλωση των λοιπών αξιώσεων, που συρρέουν διαζευκτικά, αφού, κατά το άρθρου 307 ΑΚ, με την επιλογή η διαζευκτική ενοχή γίνεται απλή. Επίσης, εάν η επιλογή ασκήθηκε από τον δικαιούχο δανειστή με την σχετική αγωγή, που άσκησε κατά του οφειλέτη, η από μέρους του δανειστή ανάκληση ή παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής κατ' άρθρο 295 ΚΠολΔ, που αποτελεί διαδικαστική πράξη, περιορίζεται στο δικονομικό πεδίο και δεν επεκτείνεται και σ' αυτή την ανάκληση του δικαιώματος επιλογής, που ασκήθηκε, διότι, διαφορετικά, θα ήταν ευχερής, ανάλογα με τις εκάστοτε διαθέσεις του δανειστή, η καταστρατήγηση της διάταξης του άρθρου 306 ΑΚ, σύμφωνα με την οποία, όπως προεκτίθεται, η επιλογή μίας από τις διαζευκτικά συρρέουσες αξιώσεις είναι αμετάκλητη.

- Κατά το άρθρο 552 ΚΠολΔ, με αναίρεση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και πολυμελών πρωτοδικείων, καθώς και των εφετειών. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, αν γίνει τυπικά δεκτή η έφεση, που ασκήθηκε κατά της πρωτόδικης απόφασης, με αναίρεση προσβάλλεται μόνο η απόφαση του εφετείου, είτε με αυτή η έφεση απορρίφθηκε κατ' ουσίαν και έτσι επικυρώθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, είτε έγινε δεκτή κατ' ουσίαν και το εφετείο, αφού εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, έκρινε οριστικά τη διαφορά, γιατί στην πρώτη περίπτωση η πρωτόδικη απόφαση ενσωματώθηκε στην εφετειακή, ενώ στη δεύτερη έπαυσε να υπάρχει.

- Κατά το άρθρο 559 αριθ. 1β ΚΠολ., λόγος αναίρεσεως της αποφάσεως για παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας ιδρύεται μόνο όταν τα διδάγματα αυτά αφορούν την ερμηνεία κανόνα δικαίου ή την υπαγωγή σ' αυτόν των πραγματικών περιστατικών, που αποτέλεσαν τις παραδοχές του δικαστηρίου της ουσίας, όταν δηλαδή το δικαστήριο εσφαλμένα χρησιμοποιεί ή παραλείπει να χρησιμοποιήσει

διδάγματα της κοινής πείρας για να ανεύρει με βάση αυτά την αληθή έννοια κανόνα δικαίου ή για να υπαγάγει ή μη τα πραγματικά γεγονότα της διαφοράς, στον εν λόγω κανόνα. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως δεν δημιουργείται όταν έγινε χρήση των διδαγμάτων αυτών κατά την εκτίμηση των αποδείξεων από το δικαστήριο της ουσίας. Όμως, για την πληρότητα του προβλεπομένου από την ως άνω διάταξη σχετικού λόγου αναιρέσεως πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 118 αριθ. 4 και 566 παρ. 1 ΚΠολΔ, να αναφέρεται στο αναιρετήριο ποία είναι τα διδάγματα της κοινής πείρας, που παραβιάστηκαν, ο κανόνας δικαίου, του οποίου την ερμηνεία και εφαρμογή αφορούν τα διδάγματα αυτά και σε τι συνίσταται η παράβαση, διότι, διαφορετικά, καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος και ο σχετικός λόγος αναιρέσεως απορρίπτεται ως απαράδεκτος, λόγω της αοριστίας του.

- Ο αναιρετικός λόγος του άρθρου 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ ιδρύεται, όταν στο αιτιολογικό της αποφάσεως του δικαστηρίου της ουσίας δεν περιέχονται καθόλου ή δεν περιγράφονται με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά εκείνα γεγονότα, που είναι αναγκαία για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του εφαρμοσθέντος κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή αν έγινε ή όχι ορθός νομικός χαρακτηρισμός των κρισίμων πραγματικών γεγονότων, όχι όμως όταν πρόκειται για ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα, στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του συνταχθέντος απ' αυτό και με σαφήνεια διατυπωμένου αποδεικτικού πορίσματος. Η θεμελίωση του λόγου αυτού προϋποθέτει ελλείψεις σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, όπως είναι οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί που συνθέτουν την ιστορική βάση και άρα, στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως. Δεν υπάρχει δε έλλειψη αιτιολογιών όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές μεν αλλά πλήρεις αιτιολογίες.

Διατάξεις:

ΑΚ: 297, 298, 306, 307, 914, 922, 928, 932,

ΕισΝΑΚ: 38,

ΚΠολΔ: 295, 552, 559 αριθ. 19,

ΚΙΝΔ: 66,

Νόμοι: 551/1995, άρθ. 3, 16,

Δημοσίευση: INLAW 2008 * Επιχείρηση 2008, σελίδα 1114 * ΝοΒ 2008, σελίδα 2454 * ΕΕΔ 2009, σελίδα 511 * ΕλλΔνη 2011, σελίδα 126

Εργατικό ατύχημα - Υπαιτιότητα εργοδότη

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1116

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Εργατικό ατύχημα. Δανεισμός μισθωτού. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθ. 1 και 16 του Ν. 551/1915 (που κωδικοποιήθηκε με το ΒΔ της 24-7/25-8-1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ-άρθ. 38 εδ. α' ΕισΝΑΚ) προς τις διατάξεις των 297, 298, 914 και 932 ΑΚ προκύπτει ότι επί εργατικού ατυχήματος, όπως είναι και ο τραυματισμός του μισθωτού κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή με αφορμή αυτήν οφείλεται κατά πάσα περίπτωση χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη (ή ψυχική οδύνη) κατά τις κοινές διατάξεις, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας και επομένως για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος και πταίσμα του εργοδότη ή του κυρίου του έργου ή των προσηθέντων τους, με την έννοια του άρθ.

914 ΑΚ, αρκεί κατά συνέπεια να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια του άρθ. 16 παρ. 1 Ν. 551/1915 περί την τήρηση των μέτρων ασφαλείας. Τέτοιο πταίσμα κατά τις γενικές διατάξεις θεμελιώνεται και από την μη τήρηση των διατάξεων του άρθ. 662 ΑΚ, το οποίο ορίζει ότι "ο εργοδότης οφείλει να διαρρυθμίζει τα σχετικά με την εργασία και με τον χώρο της, καθώς και τα σχετικά με την διαμονή, τις εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα ή εργαλεία, έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου", καθόσον η παράβαση και μόνο της διάταξης αυτής και της με αυτήν καθιερωμένης γενικής υποχρέωσης πρόνοιας του εργοδότη, που έχει ως συνέπεια την βλάβη του σώματος ή της υγείας του εργαζομένου συνιστά, με την προϋπόθεση ότι οφείλεται σε πταίσμα του εργοδότη κ.λπ., αδικοπραξία.

- Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθ. 361, 648 και 651 ΑΚ προκύπτει ότι είναι νόμιμη η συμφωνία, με την οποία ο εργοδότης, που έχει στην διάθεση του τις υπηρεσίες του μισθωτού, παραχωρεί με την συναίνεση του τελευταίου (που μπορεί να δοθεί με οποιοδήποτε τρόπο, ρητό ή σιωπηρό, προς τον αρχικό ή μεταγενέστερο εργοδότη), τις υπηρεσίες αυτού σε άλλο πρόσωπο (δανεισμός μισθωτού), στο οποίο παρέχονται πλέον οι υπηρεσίες του, καθόσον η σχέση αυτή στηρίζεται στην βούληση και των τριών μερών. Στην περίπτωση αυτή του δανεισμού δεν λύεται η σύμβαση εργασίας και ο παλιός εργοδότης δεν αποβάλλει την ιδιότητα του εργοδότη, ενώ και ο τρίτος που χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του δανειζομένου μισθωτού αποκτά την ιδιότητα του εργοδότη, επέρχεται δηλ. διάσπαση (κατάτμηση) της ιδιότητας του εργοδότη, με συνέπεια τον επιμερισμό των εργοδοτικών αρμοδιοτήτων. Για την έννοια του δανεισμού δεν έχει σημασία η βραχυχρόνια ή μακροχρόνια απομάκρυνση (παραχώρηση) του εργαζομένου από τον αρχικό εργοδότη του, με τον οποίο δεν αποκόπτεται ο ενοχικός δεσμός και ο οποίος εξακολουθεί να βαρύνεται με τις υποχρεώσεις από την σύμβαση εργασίας και δη, εκτός από αντίθετη συμφωνία, για την καταβολή του μισθού και των άλλων παροχών που τον βαρύνουν, ενώ ο εργοδότης που δανείζεται τον μισθωτό ασκεί κατά την διάρκεια της παραχώρησης το διευθυντικό δικαίωμα με τους περιορισμούς και το περιεχόμενο που θα το ασκούσε ο αρχικός εργοδότης. Τον κατά δανεισμό (δευτερογενή) εργοδότη βαρύνουν οι υποχρεώσεις σεβασμού των όρων δημόσιας τάξης που ισχύουν κατά την εκτέλεση της εργασίας και η τήρηση της ως άνω υποχρέωσης πρόνοιας για την εξασφάλιση όρων και συνθηκών κατ' αυτήν για την προστασία της ζωής και της υγείας του κατά παραχώρηση μισθωτού.

Συνεπώς, σε περίπτωση παραβίασης τους κατά τον χρόνο του δανεισμού και δη σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος και τραυματισμού του, ο εργαζόμενος μπορεί να στραφεί, συντρεχόντων και των ως άνω όρων ευθύνης, κατά του νέου εργοδότη, καθόσον έννομη σημασία και επιρροή έχει η ιδιότητα του εργοδότη κατά την επέλευση του ατυχήματος, αφού αυτός υπέχει την εξ αυτού σχετική ευθύνη, και όχι κατά την πρόσληψη του παθόντος εργαζομένου και μέχρι τον δανεισμό του.

Διατάξεις:

ΑΚ: 297, 298, 361, 648, 651, 662, 914, 932,

ΕισΝΑΚ: 38,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,

Νόμοι: 551/1915, άρθ. 1, 16,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Εργατικό ατύχημα - Υπαιτιότητα εργολάβου

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 936

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Εργατικό ατύχημα. Υπαιτιότητα εργοδότη και εργολάβου. Δικαστικό ένσημο. Επίδοση σε πρόσωπο αγνώστου διαμονής.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 922 ΑΚ, ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον, παράνομα, κατά την υπηρεσία του. Η εφαρμογή της ως άνω διατάξεως προϋποθέτει: 1) σχέση προστήσεως, η οποία υπάρχει όταν ο προστήσας διατηρεί το δικαίωμα να δίδει οδηγίες και εντολές στον προστηθέντα, σε σχέση με τον τρόπο εκπληρώσεως της υπηρεσίας του, 2) ενέργεια του προστηθέντος παράνομη και υπαίτια, πληρούσα τις προϋποθέσεις του άρθρου 914 ΑΚ και 3) η ενέργεια αυτή του προστηθέντος να έγινε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, που του είχε ανατεθεί, ή επ' ευκαιρία ή εξ αφορμής της υπηρεσίας του ή ακόμη και κατά κατάχρηση της υπηρεσίας του αυτής. Περαιτέρω, επί μισθώσεως έργου, πρόστηση του εργολάβου από τον εργοδότη, καταρχήν μιν, δεν υπάρχει, όμως υφίσταται πρόστηση όταν στη συγκεκριμένη περίπτωση ο εργοδότης ρητώς ή σιωπηρώς, ιδίως ως εκ της φύσεως του έργου, επιφύλαξε στον εαυτό του τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτελέσεως του έργου και ειδικότερα το δικαίωμα παροχής οδηγιών στον εργολάβο.

- Η διάταξη του άρθρου 2 του Ν. ΓΠΟΗ/1912, καθιερώνει την υποχρέωση καταβολής του δικαστικού ενσήμου και το άρθρο 15 του κ.ν. 551/1915 ορίζει ότι "οι απαιτήσεις από εργατικό ατύχημα δεν υπόκεινται στο τέλος αυτό". Μετά το ΝΔ 1544/1942 (άρθρο 7 παρ. 1, 2) σε περίπτωση μη καταβολής από τον ενάγοντα του οφειλομένου, κατά το άρθρο 2 του Ν. ΓΠΟΗ/1912 τέλους δικαστικού ενσήμου, δεν επέρχεται απαράδεκτο της αγωγής ή της συζήτησής της, αλλά ο ενάγων θεωρείται ότι δικάζεται ερήμην και γι' αυτό, σε περίπτωση παράβασης των σχετικών διατάξεων, δεν ιδρύεται λόγος αναίρεσης, παρά μόνο αυτός που προβλέπεται από το άρθρο 559 αρ. 6 ΚΠολΔ και μόνο όταν ο διάδικος δικάστηκε ερήμην, όχι δε και για άλλη περίπτωση και μάλιστα αν αυτός δεν δικάστηκε ερήμην αλλά κατ' αντιμωλία.

- Κατά το άρθρο 135 παρ. 1 του ΚΠολΔ, αν είναι άγνωστος ο τόπος ή η ακριβής διεύθυνση διαμονής εκείνου προς τον οποίο πρέπει να γίνει η επίδοση, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 134 και συγχρόνως δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες, από τις οποίες η μία πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα και η άλλη στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά και η άλλη πρέπει να εκδίδεται στην Αθήνα, ύστερα από υπόδειξη του εισαγγελέα στον οποίο γίνεται η επίδοση, περίληψη του δικογράφου που κοινοποιήθηκε. Κατά δε το άρθρο 134 παρ. 1 του ίδιου κώδικα, η επίδοση γίνεται προς τον εισαγγελέα του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή σ' αυτό που εξέδωσε την επιδιδόμενη απόφαση και για δίκες στο ειρηνοδικείο, στον εισαγγελέα του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το ειρηνοδικείο.

Διατάξεις:

ΑΚ: 914, 922,

ΚΠολΔ: 68, 134, 135, 556, 558, 663 - 676,

Νόμοι: 551/1915, άρθ. 2, 15,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Εργατικό ατύχημα - Χρηματική ικανοποίηση ψυχικής οδύνης

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 937

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Εργατικό ατύχημα. Ψυχική οδύνη. Οικογένεια θύματος. Παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Παραμόρφωση του περιεχομένου

εγγράφου. Απόδοση από το δικαστήριο σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα δύναμη αποδείξεως μικρότερη ή μεγαλύτερη από εκείνη που δεσμευτικά γι' αυτό, καθορίζει ο νόμος.

- Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 914, 932 του ΑΚ και 1, 16 του Ν. 551/1915 προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Ν. 551/1915 κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα ή τα κατά το άρθρο 6 αυτού πρόσωπα, δικαιούνται να εγείρουν την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν προσώπων, ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημίωσης για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση για ηθική ζημία για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις. Επομένως, για να δικαιούται η οικογένεια του θανατωθέντος σε εργατικό ατύχημα χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του θανατωθέντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων απ' αυτούς (άρθρο 922 ΑΚ), με την έννοια της διατάξεως του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή της υπαίτιας ζημιογόνου, πράξεως ή παραλείψεως. Τέτοιο πταίσμα, προκειμένου περί οικοδομικών εν γένει εργασιών, θεμελιώνεται και από τη μη τήρηση των διατάξεων του Π.Δ. 778/1980 "περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών" από τους κατά νόμο υπεύθυνους του έργου. Εξάλλου, ο ν. 1396/1983 "μέτρα ασφαλείας σε οικοδομές και σε ιδιωτικά έργα" προβλέπει: α) στο άρθρο 3, τις υποχρεώσεις του εργολάβου, οι οποίες, εκτός άλλων, συνίστανται στη λήψη και στην τήρηση των μέτρων ασφαλείας, που αφορούν ολόκληρο το έργο, καθώς και στην τήρηση των οδηγιών του επιβλέποντος, όπως προβλέπονται στο άρθρο 7 του ίδιου νόμου, β) στο άρθρο 4, τις υποχρεώσεις του κυρίου του έργου, σε περίπτωση που δεν ανατίθεται η εκτέλεση ολόκληρου του έργου σ' έναν εργολάβο, οι οποίες είναι 1. να λαμβάνει πριν από την εγκατάσταση κάθε εργολάβου ή υπεργολάβου τμήματος του έργου και να τηρεί, όσο διαρκεί το έργο αυτού, όλα τα μέτρα ασφαλείας, τα οποία του υποδεικνύει ο επιβλέπων το έργο, εφόσον αυτά δεν αφορούν σε τμήματα του έργου που ανέλαβαν και εκτελούν εργολάβοι, ή υπεργολάβοι. 2. Σε περίπτωση διακοπής των εργασιών να λάβει όλα τα μέτρα, τα οποία του υποδεικνύει εγγράφως ο επιβλέπων το έργο και να τα διατηρεί αναλλοίωτα καθ' όλη τη διάρκεια της διακοπής. 3. Πριν από την έναρξη των εργασιών που διακόπηκαν να ειδοποιήσει εγγράφως τον επιβλέποντα το έργο και γ) στο άρθρο 7, τις υποχρεώσεις του επιβλέποντος μηχανικού, οι οποίες είναι: 1. Να δίνει οδηγίες κατασκευής, σύμφωνες με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης, για την εκτέλεση εργασιών αντιστηρίξεων, σταθερών ικριωμάτων και πίνακα διανομής ηλεκτρικού ρεύματος. Να επιβλέπει την τήρηση των οδηγιών αυτών πριν από την έναρξη των εργασιών και περιοδικά κατά την εκτέλεσή τους. 2. Να δίνει οδηγίες, σύμφωνες με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης για τη λήψη μέτρων ασφαλείας από κινδύνους που προέρχονται από εναέριους και υπόγειους αγωγούς της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) και να επιβλέπει την τήρησή τους. 3. Να επιβλέπει την εφαρμογή της μελέτης μέτρων ασφαλείας που αναφέρεται στο άρθρο 6 του νόμου αυτού και να δίνει σχετικές οδηγίες. 4. Να δίνει οδηγίες σε περίπτωση σοβαρών ή επικίνδυνων έργων και εάν χρειάζεται να συντάσσει μελέτη για την προσαρμογή των προδιαγραφών των μέτρων ασφαλείας που προβλέπονται. Να υποδεικνύει εγγράφως στον κύριο του έργου στην περίπτωση του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του παρόντος τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας κατά περίπτωση και φάση του

έργου. Περαιτέρω, με τα άρθρα 1, 78, 79 και 111 του ΠΔ 1073/1981 "περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητας Πολιτικού Μηχανικού" ορίζεται ότι: "Επί των πάσης φύσεως εργοταξιακών έργων αρμοδιότητας Πολιτικού Μηχανικού, συμπεριλαμβανομένων και των οικοδομικών τοιούτων, τηρούνται υπό των κατά νόμων υπευθύνων, πέραν των διατάξεων του ΠΔ 778/1980 "περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών", και αι ειδικαί διατάξεις των επομένων άρθρων (αρ. 1). Δια την πρόληψιν ατυχημάτων από άμεσον ή έμμεσον επαφήν ή προσέγγισιν προς δίκτυα ή λοιπά στοιχεία ηλεκτρικών εγκαταστάσεων υπό τάσιν, πρέπει ειδικότερον: α) Να λαμβάνονται όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα, ώστε να αποκλείεται η προσέγγιση εργαζομένων εις ηλεκτροφόρους αγωγούς ή στοιχεία, ασχέτως τάσεώς των. β) Αι μεταφοραί, χειρωνακτικώς ή μη, σιδηροπλισμού, σωλήνων, κιγκλιδωμάτων κ.ά. και αι εγκαταστάσεις μηχανημάτων, τροχιών αναβατορίων, πυραύλων κ.ά., ως και αι προσεγγίσεις αντλιών σκυροδέματος πραγματοποιούνται μακράν από ηλεκτροφόρους αγωγούς, ασχέτως τάσεως. γ) Εις περιοχάς όπου υπάρχουν εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα ή εγκαταστάσεις, εφόσον εργάζονται ή κινούνται υψηλά οχήματα - μηχανήματα, γερανοί, εκσκαφείς κ.λπ., να λαμβάνονται πέραν των εις την προηγουμένην παράγραφον και μετά έγγραφην έγκρισιν της ΔΕΗ πρόσθετα ειδικά μέτρα ασφαλείας. Αντιπροσωπευτικά των σχετικών μέτρων αναφέρονται η καταβίβασις του ιστού, η κατασκευή ειδικών ξυλίνων πλαισίων - περιθωρίων ασφαλείας εις σημεία συνήθων διελεύσεων κάτωθεν γραμμών. δ) Οιαδήποτε απαιτούμενη επέμβασις εις τα δίκτυα της ΔΕΗ (όπως ανύψωσις, διακοπή ρεύματος κ.λπ.) να πραγματοποιείται υπό ταύτης, μετά έγγραφον αίτησιν του ενδιαφερομένου ... (αρ.78). Εάν πλησίον εργοταξίου διέρχονται αγωγοί ηλεκτρικού ρεύματος ειδοποιείται εγγράφως, υπό του εκτελούντος το έργο, προ της ενάρξεως των εργασιών, η αρμόδια υπηρεσία της ΔΕΗ. Τα μέτρα ασφαλείας, τα οποία πρέπει να ληφθούν, εξετάζονται από κοινού υπό της ΔΕΗ, του εκτελούντος το έργο και του επιβλέποντος τούτο μηχανικού. Κατόπιν δε της εγγράφου εγκρίσεως της αρμόδιας υπηρεσίας της ΔΕΗ, λαμβάνονται όλα τα κατά περίπτωσιν ενδεικνυόμενα περαιτέρω προστατευτικά μέτρα και ιδίως κατασκευή προστατευτικών σανιδωμάτων (αρ.79). Δια την διαρκή επίβλεψιν και επιμέλειαν της εφαρμογής του παρόντος, ως και του ΠΔ 778/1980 "περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών" εις τας οικοδομικάς και εν γένει εργοταξιακάς εργασίας, παρίστανται ανελλιπώς καθ' όλην την διάρκειαν της ημερησίας εργασίας οι νόμοι υπόχρεοι εργοδότηι ή οι εκπρόσωποι τούτων Οι υπεργολάβοι και εργολάβοι οφείλουν διαρκώς να καθοδηγούν τους εργαζομένους περί των κατά φάσιν εργασίας, απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας (αρ.111). Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΠΔ 778/1980, του Ν. 1396/1983 και του ΠΔ 1073/1981, συνάγεται ότι 1) σε περίπτωση που δεν ανατίθεται η εκτέλεση ολόκληρου του έργου σ' έναν εργολάβο, ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει πριν από την εγκατάστασι κάθε εργολάβου ή υπεργολάβου τμήματος του έργου και να τηρεί, όσο διαρκεί το έργο αυτό, όλα τα μέτρα ασφαλείας τα οποία του υποδεικνύει ο επιβλέπων το έργο εφόσον αυτά δεν αφορούν σε τμήματα του έργου που ανέλαβαν και εκτελούν εργολάβοι ή υπεργολάβοι και 2) ο πολιτικός μηχανικός που επιβλέπει την κατασκευή οικοδομικού έργου έχει νομική υποχρέωσι να δίνει οδηγίες στον ιδιοκτήτη ή στον εργολάβο (και τον τυχόν υπάρχοντα υπεργολάβο) για τη λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων ασφαλείας προς πρόληψιν ατυχήματος, μεταξύ των οποίων είναι η κατασκευή ειδικών ξυλίνων πλαισίων - περιθωρίων ασφαλείας κάτω από ηλεκτροφόρους αγωγούς, και για τη λήψη μέτρων, ώστε να αποκλείεται η προσέγγισι και η επαφή εργαζομένων πλησίον διερχομένου ηλεκτροφόρου αγωγού. Εξάλλου, η σύμβασι με την οποία ανατίθεται σε διπλωματούχο μηχανικό η εκπόνησι μελέτης προς έκδοσι οικοδομικής άδειας και η επίβλεψι του οικοδομικού έργου, στο οποίο αφορά αυτή, φέρει το

χαρακτήρα συμβάσεως μισθώσεως έργου, η κατάρτιση της οποίας δεν υπόκειται σε συστατικό τύπο.

- Κανόνας δικαίου παραβιάζεται, κατ' άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, αν δεν εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή αν εφαρμοσθεί, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν εφαρμοσθεί εσφαλμένα. Η παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή εσφαλμένη υπαγωγή.

- Με τον αναιρετικό δε λόγο του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, που αποτελεί κύρωση της παραβάσεως του άρθρου 93 παρ. 3 του Συντάγματος, ελέγχεται η ορθότητα της ελάσσονος προτάσεως του νομικού συλλογισμού, από την άποψη αν οι παραδοχές της αποφάσεως πληρούν το πραγματικό του κανόνα δικαίου που το δικαστήριο εφάρμοσε. Η, κατά την έννοια του αριθμού αυτού (19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ), ανεπαρκής ή αντιφατική αιτιολογία, που έχει ως συνέπεια την αναίρεση της απόφασης για έλλειψη νόμιμης βάσεως, υπάρχει και όταν από το αιτιολογικό της αποφάσεως δεν προκύπτουν κατά τρόπο πλήρη, σαφή και χωρίς αντιφάσεις, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία στηρίζουν την διάπλαση ή διάγνωση που έλαβε χώρα. Ελλείψεις ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων ή την αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, όταν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δε συνιστούν ανεπαρκή ή ασαφή αιτιολογία. Μόνο τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται με πληρότητα και σαφήνεια στην απόφαση και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε.

- Για να θεμελιωθεί ο προβλεπόμενος από τον αριθμό 20 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης για παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου θα πρέπει το δικαστήριο της ουσίας να έχει στηρίξει το αποδεικτικό του πόρισμα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στο έγγραφο, το περιεχόμενο του οποίου φέρεται ότι παραμορφώθηκε, όχι δε όταν προέβη στην ερμηνεία του περιεχομένου του ή το έχει συνεκτιμήσει απλώς, μαζί με άλλα αποδεικτικά μέσα.

- Ο λόγος αναιρέσεως του άρθρου 559 αριθ. 12 ΚΠολΔ ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας, κατ' εκτίμηση των αποδείξεων, αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα, όπως είναι και τα έγγραφα, δύναμη αποδείξεως μικρότερη ή μεγαλύτερη από εκείνη που δεσμευτικά γι' αυτό, καθορίζει ο νόμος και δεν στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός όταν το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα τις αποδείξεις, όπως έχει δικαίωμα από το νόμο (αρθρ. 340 ΚΠολΔ), αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα, που κατά το νόμο έχουν την ίδια αποδεικτική δύναμη με άλλα, μεγαλύτερη βαρύτητα ή αξιοπιστία.

Διατάξεις:

ΑΚ: 914, 922, 932,

ΚΠολΔ: 68, 556, 558, 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 12, 559 αριθ. 19, 559 αριθ. 20,

Νόμοι: 551/1915, άρθ. 1, 16,

ΠΔ: 778/1980,

ΠΔ: 1073/1981, άρθ. 1, 78, 79, 111,

Νόμοι: 1396/1983, άρθ. 3, 7,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Αποζημίωση

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 194

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Ιπτάμενος χειριστής Ολυμπιακής Αεροπορίας. Αποζημίωση απόλυσης. Παρα

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 535, 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 8, 566, 576,

ΑΚ: 479, 652, 669, 939,

ΕμπΝ: 537 επ.,
Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 1, 3,
Νόμοι: 2190/1994,
ΠΔ: 178/2002, άρθ. 8,
Νόμοι: 3158/2003, άρθ. 5, 27,
Δημοσίευση: INLAW 2011

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 876

Έτος: 2009

Σύντομη Περίληψη:

- Καταχρηστική καταγγελία συμβάσεως εργασίας από εργοδότη. Άκαιρη καταγγελία. Αποδοχή πραγμάτων χωρίς απόδειξη. Απόδοση στα αποδεικτικά μέσα δύναμη μικρότερη ή μεγαλύτερη από την πραγματική τους. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Αποδεικτικά μέσα κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών.

- Από τα άρθρα 669 ΑΚ και 1 και 5 παρ. 1 του Ν. 2112/1920, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 1, 5 και 7 του 3198/1955, προκύπτει ότι η καταγγελία της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου έχει το χαρακτήρα μονομερούς αναιτιώδους δικαιοπραξίας, αποτελεί δικαίωμα του εργοδότη και του μισθωτού και χωρεί ελευθέρως οποτεδήποτε, εκτός αν περιορίζεται από την ατομική σύμβαση εργασίας ή από διάταξη νόμου. Η άσκηση όμως του σχετικού δικαιώματος, είτε του εργοδότη είτε του εργαζόμενου, δεν είναι απεριόριστη και ανεξέλεγκτη, αλλ' υπόκειται, όπως η άσκηση κάθε άλλου δικαιώματος στους περιορισμούς που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ. Πρέπει δηλαδή να μην υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Σε περίπτωση προφανούς υπερβάσεως των ορίων αυτών η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας είναι καταχρηστική κατά το ως άνω άρθρο 281 ΑΚ και γι' αυτό άκυρη, θεωρούμενη έτσι σαν να μην έγινε. Στην περίπτωση αυτήν ο εργοδότης που κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας, εφόσον αρνείται να δεχτεί τις προσηκόντως προαναφερόμενες υπηρεσίες του εργαζομένου, καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται να καταβάλει σ' αυτόν το μισθό του κατά τα άρθρα 349, 350, 648 και 656 του ΑΚ. Παρέχεται δε στον τελευταίο (μισθωτό) το δικαίωμα να ζητήσει την επιδίκαση υπέρ τούτου και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης του εξαιτίας της εις βάρος του παράνομης και υπαίτιας πράξεως κατά τα άρθρα 57, 59, 281 914, 299 και 932 του ΑΚ. Η καταγγελία δε της εργασιακής συμβάσεως εκ μέρους του εργοδότη αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ και ως εκ τούτου είναι άκυρη και όταν έγινε από αυτόν για να εκδικηθεί το μισθωτό εξαιτίας συγκεκριμένου γεγονότος, όπως λόγω συμπεριφοράς του τελευταίου, η οποία δεν συνδέεται με την ομαλή και αποδοτική παροχή της εργασίας τούτου, αλλά δεν αρέσει στον εργοδότη. Εξάλλου, επί απολύσεων που οφείλονται σε οικονομικοτεχνικούς λόγους, όπως, μεταξύ άλλων, είναι η αναδιοργάνωση της επιχειρήσεως και η μείωση του προσωπικού για λόγους οικονομικών, που επιβάλλονται από συγκεκριμένες οικονομικές συνθήκες τις οποίες αντιμετωπίζει η επιχείρηση, η απόφαση του εργοδότη να ανταπεξέλθει με τον τρόπο αυτόν στη διαφαινόμενη οικονομική κρίση της επιχειρήσεως του δεν ελέγχεται από τα δικαστήρια. Ελέγχονται όμως αφενός ο αιτιώδης σύνδεσμος της επιλογής αυτής και της καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας συγκεκριμένου εργαζομένου, ως έσχατου μέσου αντιμετώπισεως των προβλημάτων της επιχειρήσεως, και αφετέρου ο τρόπος επιλογής του εν λόγω εργαζομένου ως απολυτέου, η οποία (επιλογή) πρέπει να πραγματοποιείται με αντικειμενικά κριτήρια όπως επιβάλλουν η καλή πίστη και τα

συναλλακτικά ήθη. Ειδικότερα, οφείλει ο εργοδότης κατά την επιλογή του απολυτέου μεταξύ των εργαζομένων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία και ειδικότητα και είναι του ίδιου επιπέδου από άποψη ικανότητας, προσόντων και αποδόσεως να λάβει υπόψη του και να συνεκτιμήσει τα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια της αρχαιότητας, της ηλικίας, της οικογενειακής και οικονομικής καταστάσεως κάθε μισθωτού και τη δυνατότητα εξευρέσεως από αυτόν άλλης εργασίας, έτσι ώστε η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας του συγκεκριμένου εργαζομένου να μην είναι καταχρηστική κατά το άρθρο 281 του ΑΚ.

- Κατά το άρθρο 559 αριθ. 10 του ΚΠολΔ, με την οποία ορίζεται ότι επιτρέπεται αναίρεση αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχθηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη, προκύπτει ότι ο από αυτόν προβλεπόμενος λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο δέχεται "πράγματα", δηλαδή αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος, που ασκείται με την αγωγή, την ένσταση ή την αντένσταση, χωρίς να έχει προσαχθεί οποιαδήποτε απόδειξη για τα "πράγματα" αυτά ή όταν, δεν εκθέτει από ποια αποδεικτικά στοιχεία άντλησε την απόδειξη γι' αυτά.

- Κατά το άρθρο 559 αριθ. 12 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων και εξαιτίας της παραβιάσεως αυτής προσέδωσε σε ένα από αυτά μεγαλύτερη ή μικρότερη αποδεικτική δύναμη από εκείνη που ορίζει ο νόμος και όχι όταν αυτό εκτιμά ελεύθερα, κατά το άρθρο 340 ΚΠολΔ, και του αποδίδει μεγαλύτερη ή μικρότερη βαρύτητα από εκείνη που του αποδίδει ο αναιρεσείων, δεν συμβιβάζεται προς το πνεύμα και την οικονομία της διαγραφόμενης από τις πιο πάνω διατάξεις ειδικής διαδικασίας, με αποτέλεσμα να μην ιδρύεται ο από την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 12 του ίδιου Κώδικα προβλεπόμενος αναιρετικός λόγος.

- Κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως για έλλειψη νόμιμης βάσεως της αποφάσεως ιδρύεται όταν από τις αιτιολογίες της δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά, που είναι αναγκαία, για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν οι νόμιμοι όροι της διατάξεως του ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε ή δεν συντρέχουν, ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες ελλιπείς ή αντιφατικές ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών, τα οποία έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Αντιθέτως, δεν υπάρχει έλλειψη νόμιμης βάσεως όταν πρόκειται για ελλείψεις, που ανάγονται στην εκτίμηση των αποδείξεων και μάλιστα στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του εξαγόμενου από αυτές πορίσματος, εφόσον αυτό διατυπώνεται στην απόφαση σαφώς.

- Κατά άρθρων 118 αριθ. 4 και 566 παρ. 1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι, για να είναι ορισμένος ο από το άρθρο 559 αριθ. 11 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως για την από το δικαστήριο της ουσίας λήψη υπόψη αποδείξεων που δεν προσκομίστηκαν ή μη λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων που οι διάδικοι επικαλεστήκαν και προσκόμισαν, πρέπει πρωτίστως να προσδιορίζεται στο αναιρετήριο σε ποιάν από τις πλημμέλειες που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη (του αριθμού 11 του άρθρου 559 ΚΠολΔ) υπέπεσε το δικαστήριο και περαιτέρω, αν μεν πρόκειται για την πρώτη περίπτωση του λόγου αναιρέσεως πρέπει πρωτίστως να αναφέρεται στο αναιρετήριο ποια είναι τα αποδεικτικά μέσα που έλαβε υπόψη το δικαστήριο, τα οποία ο νόμος δεν επιτρέπει, αν δε πρόκειται για τη δεύτερη περίπτωση του λόγου αναιρέσεως πρέπει πρωτίστως να αναφέρεται στο αναιρετήριο ποιες είναι οι αποδείξεις, τις οποίες παρά το νόμο το δικαστήριο έλαβε υπόψη μολονότι δεν είχαν προσκομιστεί και, τέλος, αν

πρόκειται για την τρίτη περίπτωση του λόγου αναιρέσεως πρέπει πρωτίστως να αναφέρεται στο αναιρετήριο ποιά είναι τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη, παρά το ότι αυτά όχι μόνο είχαν προσκομιστεί, αλλ' επιπροσθέτως είχαν επικληθεί από τον αναιρεσείοντα κατά την ενώπιον του δικαστηρίου συζήτηση, μετά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 670 και του α' εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 671 του περί εργατικών διαφορών κεφαλαίου του ΚΠολΔ, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 674 παρ. 2 εδ. α' του ίδιου Κώδικα, εφαρμόζονται και στην κατ' έφεση δίκη, αφενός οι διάδικοι έως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο προσάγουν όλα τα αποδεικτικά τους μέσα. Απόφαση για διεξαγωγή απόδειξης δεν εκδίδεται. Η συζήτηση στο ακροατήριο πρέπει, όσο είναι δυνατό, να τελειώνει σε μία δικάσιμο. Αφετέρου το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του α' εδαφίου του άρθρου 670 και του α' εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 671 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι το δικαστήριο της ουσίας, δικάζοντας κατά την παραπάνω ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, μπορεί να λάβει υπόψη του οποιοδήποτε αποδεικτικά μέσα και όταν ακόμη αυτά δεν πληρούν τους όρους του νόμου, τα οποία εκτιμά ελευθέρως, γιατί δεν είναι υποχρεωμένο να ακολουθήσει ορισμένους κανόνες ως προς την αποδεικτική ισχύ αυτών.

Διατάξεις:

ΑΚ: 57, 59, 174, 180, 281, 299, 349, 350, 648, 656, 669, 914, 932,

ΚΠολΔ: 118, 340, 559 αριθ. 10, 559 αριθ. 12, 559 αριθ. 19, 561, 566, 663, 670, 671, 674,

Νόμοι: 2112/1920, αρθ. 1, 5,

Νόμοι: 3198/1955, αρθ. 1, 5, 7,

Δημοσίευση: INLAW 2009 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 955

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 768

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Καταγγελία της σύμβασης εργασίας. Καταχρηστική καταγγελία.

- Από τις διατάξεις των άρθρων 669 ΑΚ, 1 και 5 παρ. 1 του Ν. 2112/1920, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 5 και 7 του Ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της συμβάσεως μισθώσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου έχει το χαρακτήρα μονομερούς αναιτιώδους δικαιοπραξίας και χωρεί ελευθέρως, εκτός αν περιοριστεί με συμφωνία των μερών ή με διάταξη νόμου. Η άσκηση όμως του σχετικού δικαιώματος, είτε του εργοδότη είτε του εργαζομένου, δεν είναι απεριόριστη και ανέλεγκτη, αλλ' υπόκειται στους περιορισμούς που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ, της οποίας η παράβαση επάγεται απόλυτη ακυρότητα της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως, που λογίζεται ως μη γενόμενη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 του ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή ο καταγγέλλων εργοδότης, που αρνείται να δεχτεί τις προσφερόμενες υπηρεσίες του εργαζομένου καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται να καταβάλει σ' αυτόν το μισθό του κατά τα άρθρα 349,350 και 656 του ΑΚ. Η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ και είναι άκυρη, όταν έγινε από εκδίκηση του εργοδότη εξ αιτίας συγκεκριμένου γεγονότος, ενώ δεν είναι καταχρηστική όταν αυτή δικαιολογείται από τα καλώς εννοούμενα συμφέροντα του εργοδότη.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180, 281, 349, 350, 656, 669,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 1, 5,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 5, 7,

Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 952

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 771

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Καταγγελία σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου. Καταχρηστική καταγγελία. Ένορκες βεβαιώσεις στις εργατικές διαφορές. Καλόπιστη διεξαγωγή της δίκης. Καθήκον αληθείας. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Μη λήψη υπόψη πραγμάτων.

- Από τα αρθ. 669 παρ. 2 ΑΚ, 1 Ν. 2112/1920 και 1 και 5 Ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής ανατιωδής δικαιοπραξία και συνεπώς το κύρος της δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ή την ελαττωματικότητα της αιτίας, για την οποία έγινε, αλλά αποτελεί δικαίωμα του εργοδότη και του εργαζομένου. Η άσκηση, όμως, του δικαιώματος αυτού, όπως και κάθε δικαίωμα, υπόκειται στον περιορισμό του αρθ. 281 ΑΚ, δηλ. της μη υπέρβασης των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, η υπέρβαση δε των ορίων αυτών καθιστά άκυρη την καταγγελία, σύμφωνα με τα αρθ. 174 και 180 ΑΚ. Ειδικότερα, άκυρη ως καταχρηστική είναι η καταγγελία και όταν υπαγορεύεται από ταπεινά ελατήρια που δεν εξυπηρετούν τον σκοπό του δικαιώματος, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις που η καταγγελία οφείλεται σε προηγηθείσα νόμιμη αλλά μη αρεστή στον εργοδότη συμπεριφορά του εργαζομένου και ειδικότερα στην εκ μέρους του νόμιμη διεκδίκηση, δικαστικά ή εξώδικα, δικαιωμάτων του από την σύμβαση εργασίας.

- Κατά το αρθ. 529 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ στην κατ' έφεση δίκη επιτρέπεται να γίνει επίκληση και προσκομιδή νέων αποδεικτικών μέσων, η διάταξη δε αυτή εφαρμόζεται, σύμφωνα με το αρθ. 591 εδ. α' του ίδιου Κώδικα, και στην ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, αφού δεν αντιβαίνει στις ειδικές διατάξεις των αρθ. 670 και 671 ΚΠολΔ, οι οποίες κατ' άρθ. 674 παρ. 2 του Κώδικα αυτού εφαρμόζονται και στην κατ' έφεση δίκη και έτσι ρυθμίζουν και την ενώπιον του Εφετείου απόδειξη κατά την διαδικασία αυτή. Εξάλλου, σύμφωνα ειδικότερα με την διάταξη του αρθ. 671 παρ. 1 εδ. τελευταίο ΚΠολΔ στην ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών λαμβάνονται υπόψη ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, αν έγιναν ύστερ' από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου πριν από 24 τουλάχιστον ώρες. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι νόμιμα λαμβάνεται υπόψη από το Εφετείο, κατά την διαδικασία αυτή, ως νέο αποδεικτικό μέσο ένορκη βεβαίωση, η οποία δόθηκε οποτεδήποτε μετά την συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ύστερ' από νόμιμη και εμπρόθεσμη κλήτευση του αντιδίκου, που αποτελεί και την μοναδική προϋπόθεση εγκυρότητας και λήψης αυτής υπόψη από το αντίστοιχο δικαστήριο, όπου προσκομίζεται.

- Δεν αντίκειται στις διατάξεις των αρθ. 110 παρ. 2, 111 παρ. 1, 112, 115 παρ. 1, 116, 118 αριθ. 4 ΚΠολΔ και του αρθ. 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου η κλήση (που δεν καθίσταται άκυρη εκ του λόγου αυτού κατ' αρθ. 159 ΚΠολΔ) προς παράσταση για ένορκη βεβαίωση την ίδια ημέρα σε διαφορετικές ώρες, αλλά ταυτόχρονα σε διαφορετικούς τόπους και ενώπιον δύο διαφορετικών οργάνων ή διαδικασιών, αφού ο αντίδικος εκείνου, με επιμέλεια του οποίου δίδεται η ένορκη βεβαίωση μπορεί να ορίσει πληρεξουσίους δικηγόρους για τις αντίστοιχες παραστάσεις.

- Από την διάταξη του αρθ. 116 ΚΠολΔ που ορίζει ότι "οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους οφείλουν να τηρούν τους κανόνες των χρηστών ηθών και της καλής πίστης, να αποφεύγουν ενέργειες που φανερά οδηγούν στην παρέλκυση της δίκης, να εκθέτουν τα πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται στην υπόθεση, έτσι ακριβώς όπως τα γνωρίζουν, με πληρότητα και σύμφωνα με την αλήθεια, αποφεύγοντας διφορούμενες και ασαφείς εκφράσεις" προκύπτει ότι ειδική έκφανση της καλόπιστης διεξαγωγής της δίκης αποτελεί και η τήρηση του καθήκοντος αληθείας, που συνιστά γνήσια υποχρέωση και όχι απλά δικονομικό βάρος των διαδίκων, των νόμιμων αντιπροσώπων και των πληρεξουσίων τους. Στο περιεχόμενο του καθήκοντος αληθείας υπάγεται και η απαγόρευση προβολής αντιφατικών ισχυρισμών, όταν ο διάδικος που τους προτείνει έχει επίγνωση της αναλήθειας του ενός από αυτούς. Αντιφατικοί είναι οι ισχυρισμοί και δη οι ενστάσεις, όταν οι ιστορικές βάσεις τους αποκλείεται να συνυπάρχουν λογικά, όταν δηλ. αντιφάσκουν μεταξύ τους, η αντιφατικότητα δε αυτή έχει ως συνέπεια ότι κρίνεται ως απαράδεκτος ο κατά σειράν προβολής μεταγενέστερος ισχυρισμός. Σύμφωνα με τα παραπάνω αντιφάσκουν μεταξύ τους και δη σωρευτικά προτεινόμενες και εφόσον αναφέρονται στο αυτό χρονικό διάστημα, καθόσον λογικά αποκλείεται να συνυπάρχουν οι ιστορικές βάσεις τους, οι ενστάσεις του εναγομένου εργοδότη (α) της κατ' αρθ. 281 ΑΚ καταχρηστικής άσκησης της αξίωσης του μισθωτού για μισθούς υπερημερίας, οφειλόμενους και στην ειδικότερη περίπτωση της για οποιονδήποτε λόγο άκυρης απόλυσης του, η οποία (ένσταση) θεμελιώνεται στο γεγονός της ηθελημένης, αδικαιολόγητης και κακόβουλης αποφυγής ανεύρεσης άλλης εργασίας, προκειμένου, σύμφωνα με το αρθ. 656 εδ. α' ΑΚ, ο απολυθείς εργαζόμενος να λάβει τους μισθούς από τον υπερήμερο εργοδότη, χωρίς να εργάζεται και (β) της αφαίρεσης (έκπτωσης), κατ' αρθ. 656 εδ. β' ΑΚ, από τους μισθούς υπερημερίας της ωφέλειας που ο εργαζόμενος αποκόμισε από την παροχή της εργασίας του σε άλλον εργοδότη (ένσταση των "αλλαχού κερδηθέντων").

- Κατά την διάταξη του αρθ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου ιδρύεται, εάν αυτός εφαρμοσθεί, αν και κατά της σχετικές παραδοχές του δικαστηρίου της ουσίας δεν υπάρχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις εφαρμογής του ή αντίθετα, όταν δεν εφαρμοσθεί, μολονότι κατά τις παραδοχές αυτές, συντρέχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις εφαρμογής του ή εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλ. με εσφαλμένη υπαγωγή.

- Κατά τον αριθ. 19 του αυτού ως άνω άρθρου αναίρεση επιτρέπεται και εάν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την τελευταία διάταξη προκύπτει, ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτήν λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν στην ελάχιστονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται με βάση το πραγματικό του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία). Τα κατά νόμον αναγκαία περιεχόμενο της ελάχιστονης πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό πόρισμα της και να μην καταλείπονται αμφιβολίες.

- Κατά τον αριθμό 8 του ίδιου άρθρου αναίρεση επιτρέπεται και εάν το δικαστήριο παρά το νόμο (δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν ή) έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης.

Κατά την έννοια της διάταξης αυτής ως "πράγματα" που έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης και των οποίων (η μη λήψη υπόψη, καίτοι προταθέντων ή) η λήψη υπόψη, καίτοι μη προταθέντων, ιδρύει τον ως άνω αναιρετικό λόγο νοούνται οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί που συγκροτούν την ιστορική βάση και επομένως στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180, 281, 529, 656, 669, 670, 671, 674,

ΚΠολΔ: 110, 111, 112, 115, 116, 118, 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 8, 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 1,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 1, 5,

Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 1070

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 561

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Καταγγελία σύμβασης εργασίας. Καταχρηστική καταγγελία.

- Κατά το άρθρο 669 ΑΚ, η καταγγελία συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής ανατιώδης δικαιοπραξία και γι' αυτό δεν είναι απαραίτητο να δικαιολογείται από τον καταγγέλοντα. Αποτελεί όμως άσκηση δικαιώματος και ως εκ τούτου υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ, δηλαδή δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλονται από την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή από τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος, διότι διαφορετικά είναι άκυρη και θεωρείται ότι δεν έγινε (άρθρα 174, 180 ΑΚ), και ο εργοδότης, αρνούμενος τις υπηρεσίες του εργαζόμενου, καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται να του καταβάλλει το μισθό, κατά τα άρθρα 349, 350 και 356 ΑΚ. Θεωρείται δε καταχρηστική η καταγγελία και όταν έγινε από τον εργοδότη από λόγους εκδίκησης ή εχθρότητας συνεπεία προηγούμενης συμπεριφοράς του μισθωτού μη αρεστής στον εργοδότη. Δεν συντρέχει όμως περίπτωση καταχρηστικής άσκησης της καταγγελίας όταν αυτή γίνεται για λόγους πλημμελούς εκτελέσεως των καθηκόντων ή αντισυμβατικής συμπεριφοράς ή για λόγους μειωμένης απόδοσης του εργαζόμενου.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180, 281, 349, 350, 356, 669,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 8, 559 αριθ. 19,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1136

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Καταχρηστική καταγγελία σύμβασης εργασίας. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης.

- Από τα άρθρα 669 παρ. 2 του ΑΚ, 1 του Ν. 2112/1920 και 1 και 5 του Ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής ανατιώδης δικαιοπραξία και συνεπώς το κύρος αυτής δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ή την ελαττωματικότητα της αιτίας για την οποία έγινε, αλλά αποτελεί δικαίωμα του εργοδότη και του εργαζόμενου. Η άσκηση όμως του δικαιώματος αυτού, όπως και κάθε δικαιώματος, υπόκειται στον περιορισμό του άρθρου 281 ΑΚ, δηλαδή της μη υπερβάσεως των ορίων που επιβάλλει η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή

ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, η υπέρβαση δε των ορίων αυτών καθιστά άκυρη την καταγγελία, σύμφωνα με τα άρθρα 174 και 180 του ΑΚ. Εξάλλου, η καταγγελία της σύμβασεως εργασίας από τον εργοδότη είναι άκυρη, ως καταχρηστική, όταν υπαγορεύεται από ταπεινά ελατήρια που δεν εξυπηρετούν τον σκοπό του δικαιώματος, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις που η καταγγελία οφείλεται σε εμπάθεια, μίσος ή έχθρα ή σε λόγους εκδικήσεως, συνεπεία προηγηθείσας νόμιμης, αλλά μη αρεστής στον εργοδότη συμπεριφοράς του εργαζομένου, ή όταν γίνεται για οικονομικοτεχνικούς λόγους, δηλαδή για την αναδιοργάνωση της επιχειρήσεως του εργοδότη που καθιστά αναγκαία τη μείωση του προσωπικού, εφόσον οι λόγοι αυτοί είναι προσχηματικοί και υποκρύπτουν πράγματι μίσος, εμπάθεια ή κακοβουλία ή όταν είναι πραγματικοί, αλλά δεν έγινε επιλογή των απολυομένων με αντικειμενικά κριτήρια (υπηρεσιακά ή κοινωνικά). Δεν συντρέχει, όμως, περίπτωση καταχρηστικής καταγγελίας όταν δεν υπάρχει γι' αυτή κάποια αιτία, αφού, ενόψει των όσων εκτέθηκαν για τον αναιτιώδη χαρακτήρα της καταγγελίας και την άσκηση αυτής καθ' υπέρβαση των ορίων του άρθρου 281 ΑΚ, για να θεωρηθεί η καταγγελία άκυρη ως καταχρηστική, δεν αρκεί ότι οι λόγοι που επικαλέστηκε γι' αυτή ο εργοδότης ήταν αναληθείς ή ότι δεν υπήρχε καμία εμφανής αιτία, αλλά απαιτείται η καταγγελία να οφείλεται σε συγκεκριμένους λόγους - που πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει ο εργαζόμενος - εξαιτίας των οποίων η άσκηση του σχετικού δικαιώματος του εργοδότη υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλει το άρθρο 281 ΑΚ.

- Οι αναιρετικοί λόγοι των αριθμών 1 εδαφ. και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ιδρύονται, ο μὲν πρώτος, αν το δικαστήριο της ουσίας προέβη σε εσφαλμένη ή μη υπαγωγή των πραγματικών διαπιστώσεών του στο εννοιολογικό περιεχόμενο του εν λόγω κανόνα, ο δε δεύτερος, όταν στο αιτιολογικό της αποφάσεως του δικαστηρίου της ουσίας δεν περιέχονται καθόλου ή δεν περιγράφονται με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά εκείνα γεγονότα που είναι αναγκαία για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του εφαρμοσθέντος κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή αν έγινε ή όχι ορθός νομικός χαρακτηρισμός των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων, όχι όμως όταν πρόκειται για ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του συναχθέντος από αυτές και με σαφήνεια διατυπωμένου αποδεικτικού πορίσματος. Η θεμελίωση του τελευταίου λόγου προϋποθέτει ελλείψεις σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, όπως είναι οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί που συνθέτουν την ιστορική βάση και άρα στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180, 281, 669,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 1,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 1, 5,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας - Καταχρηστική καταγγελία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1031

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Καταχρηστική καταγγελία σύμβασης εργασίας. Παράβαση κανόνων δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης.

Διατάξεις:

ΑΚ: 281,
ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 19,
Δημοσίευση: INLAW 2011

Μισθός - Επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 258

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αμοιβή υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών στην αλλοδαπή. Παραγραφή αξιώσεων υπαλλήλων του Δημοσίου. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Αναίρεται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Το Εφετείο, που δέχθηκε ως νόμιμο το κονδύλιο της προσαυξήσεως του επιδόματος υπηρεσίας αλλοδαπής για δαπάνη στεγάσεως, παραβίασε τις ουσιαστικού δικαίου ως άνω διατάξεις των Ν. 419/1976 και 2594 /1998, καθόσον η αναιρεσίβλητη, η οποία δεν ανήκει στην κατηγορία των αποσπασθέντων στο εξωτερικό υπαλλήλων, δεν edικαιούτο προσαύξηση για την αντιμετώπιση των δαπανών στεγάσεως, κατά το χρόνο ενάρξεως της ισχύος του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών (ν. 2594/1998), ο δε πρώτος λόγος αναιρέσεως, κατά το δεύτερο μέρος του, από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ είναι βάσιμος.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 90 του Ν. 2362/1995 "περί Δημοσίου Λογιστικού και ελέγχου δαπανών του Κράτους" η απαίτηση οποιουδήποτε των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορά σε αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές αυτών ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασιζονται σε παρανομία των οργάνων του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις παραγράφονται μετά διετία από της γενέσεώς τους και κατά τη διάταξη του άρθρου 91 εδ. α' του ίδιου νόμου, "επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων σαφώς προκύπτει ότι με την πρώτη απ' αυτές ρυθμίζεται ειδικώς το θέμα του χρόνου της παραγραφής των αξιώσεων των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορούν αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, και ορίζεται ως χρονικό σημείο ενάρξεως της παραγραφής αυτής η γένεση της κάθε αντίστοιχης αξιώσεως. Η διάταξη αυτή είναι ειδική σε σχέση με τη διάταξη του άρθρου 91 εδ. α' του ανωτέρω νόμου, με την οποία ρυθμίζεται γενικώς το θέμα ενάρξεως του χρόνου παραγραφής οποιασδήποτε αξιώσεως κατά του δημοσίου από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής, όπως τούτο σαφώς συνάγεται από τη ρητή επιφύλαξη ως προς την ισχύ άλλων ειδικών διατάξεων, που υπάρχει στο άρθρο 91 εδ. α' και επομένως κατισχύει αυτής (Α.Ε.Δ. 9/2009 για τις αντίστοιχες διατάξεις του ΝΔ 496/1974, Α.Ε.Δ. 32/2008, ΟΛΑΠ 29/2006). Εξάλλου, κατά το άρθρο 93 περ. β' του ίδιου ως άνω νόμου, η παραγραφή διακόπτεται με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως των κατά του δημοσίου αξιώσεων, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του διατάκτη της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής. Αν η δημόσια αρχή δεν απαντήσει η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή. Στην προκείμενη περίπτωση το

Εφετείο δέχθηκε ότι οι αξιώσεις της αναιρεσίβλητης για προσαύξηση του επιδόματος υπηρεσίας αλλοδαπής για δαπάνες οικογενειακών βαρών, για το χρονικό διάστημα από 1/1/1999 μέχρι 31/12/2002, υπόκεινται μεν σε διετή παραγραφή, που αρχίζει από τη γένεση της αξιώσεως, πλην όμως η διετής αυτή παραγραφή διακόπηκε με την υποβολή εκ μέρους της αναιρεσίβλητης, α) της από 24/11/2000 αιτήσεως για την καταβολή προσαυξήσεως του επιδόματος υπηρεσίας αλλοδαπής, για το πρώτο της τέκνο και β) της από 15/1/2002 αιτήσεως για την καταβολή προσαυξήσεως του επιδόματος υπηρεσίας αλλοδαπής για τα δύο τέκνα της, ενώ η αγωγή της ασκήθηκε στις 28/12/2004. Με βάση τις παραδοχές αυτές, απέρριψε τον αυτοτελή ισχυρισμό του αναιρεσειόντος, περί παραγραφής των αξιώσεων της αναιρεσίβλητης, για προσαύξηση του Ε.Υ.Α. λόγω τέκνων, για το χρονικό διάστημα από 1-1-1999 έως 31-12-2002. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο εσφαλμένα εφάρμοσε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 90 παρ. 3, 91 και 93 του Ν. 2362 /1995, γιατί η διακοπή της διετούς παραγραφής, εφόσον δεν απάντησε η δημόσια αρχή, διήρκεσε έξι μήνες, από της χρονολογίας της υποβολής της κάθε αιτήσεως και έκτοτε άρχισε νέα παραγραφή, η οποία συμπληρώθηκε πριν από την άσκηση της ένδικης αγωγής, στις 28-12-2004, και συγκεκριμένα, α) για το έτος 1999 και 2000 η παραγραφή διακόπηκε, με την υποβολή της από 24-11-2000 αιτήσεως της αναιρεσίβλητης προς τη δημόσια αρχή για καταβολή της αξιώσεώς της, και άρχισε νέα, μετά εξάμηνο από την ημερομηνία υποβολής αυτής, δηλαδή στις 25-5-2001, η οποία και συμπληρώθηκε στις 25-5 -2003, β) για το έτος 2001, η παραγραφή διακόπηκε με την υποβολή της από 15-1-2002 αιτήσεως της αναιρεσίβλητης και άρχισε νέα από 16-7-2002, η οποία συμπληρώθηκε στις 16-7-2004 και γ) για το έτος 2002 η παραγραφή συμπληρώθηκε την 1-1-2004, και πρέπει να γίνει δεκτός ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ ως βάσιμος.

- Πρέπει, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που δέχθηκε το κονδύλιο για επίδομα στεγάσεως και κατά το μέρος που δέχθηκε διακοπή της παραγραφής, και να παραπεμφθεί η υπόθεση, κατά τα μέρη αυτά, προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο.

Διατάξεις:

Νόμοι: 1884/1190, άρθ. 25,

Νόμοι: 419/1976, άρθ. 68, 69, 131, 132, 135,

Νόμοι: 2362/1995, άρθ. 90, 91,

Νόμοι: 2594/1998, άρθ. 135,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Μισθός - Οικογενειακό επίδομα

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 808

Έτος: 2008

Σύντομη Περίληψη:

- Μηνιαία οικογενειακή παροχή κατά τον Ν. 2362/1995. Απαγόρευση διακρίσεων μεταξύ των υπαλλήλων. Μη θετική γνωμοδότηση σε υπόθεση περιοδικών παροχών. Επίδοση αναιρετηρίου εγγράφου. Απουσία επισπεύδοντος. Αποκλεισμός ένδικων μέσων.

- Η μηνιαία οικογενειακή παροχή, που προβλέπεται, παρέχεται στους εγγάμους υπαλλήλους, τους οποίους αφορούν οι διατάξεις του Ν. 2362/1995, ως προσαύξηση μισθού, για την παρεχόμενη εργασία, η οποία προσαύξηση καταβάλλεται για την αντιμετώπιση των βαρών που συνεπάγεται η δημιουργία οικογένειας, στα πλαίσια και της επιβαλλόμενης από το άρθρο 21 του Συντάγματος προστασίας της, όπου ειδικότερα, ορίζεται ότι "η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του

Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους". Με την διάταξη 91 του παραπάνω νόμου εξουσιοδοτείται ο κοινός νομοθέτης να θεσπίσει, μεταξύ άλλων, και πρόσθετη μισθολογική αμοιβή σε έγγαμους υπαλλήλους, ως ιδιαίτερη κατηγορία, για την πραγμάτωση της συνταγματικής αυτής επιταγής. Η ανωτέρω παροχή έχει χαρακτήρα μισθού.

- Η θέσπιση διακρίσεων μεταξύ των υπαλλήλων που βρίσκονται στην ίδια οικογενειακή κατάσταση και οι οποίες διακρίσεις συνδέονται όχι με την παρεχόμενη από αυτούς εργασία, αλλά με το τυχαίο γεγονός της παροχής ή όχι εργασίας και από το σύζυγο ή από το καθεστώς αυτής, με βάση τις οποίες (διακρίσεις) ο υπάλληλος που έχει σύζυγο υπάλληλο του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων που προβλέπονται στις αντίστοιχες διατάξεις ή έχει σύζυγο που εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα στερείται του επιδόματος, ενώ υπάλληλος του οποίου ο σύζυγος δεν εργάζεται ή εργάζεται στον υπόλοιπο ιδιωτικό τομέα το εισπράττει, αντιβαίνει ευθέως στη συνταγματική επιταγή της ίσης νομοθετικής μεταχείρισεως των ομοίων και ειδικότερα είναι αντίθετη προς την αρχή της ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.-

- Όταν πρόκειται για υπόθεση, στην οποία αντικείμενο της διαφοράς είναι περιοδικές παροχές, ο Άρειος Πάγος θα πρέπει να προχωρήσει στη συζήτηση της αιτήσεως αναιρέσεως ως προς όλους τους λόγους της αιτήσεως αυτής, ακόμη και ως προς αυτούς που έχει εκδοθεί μη θετική σχετική γνωμοδότηση από το ΝΣΚ, εάν μέσα σε τρεις μήνες από την άσκηση της εν λόγω αιτήσεως αναιρέσεως δεν έχει περιέλθει στο Δικαστήριο, εκτός της μη θετικής αυτής γνωμοδότησεως του αρμόδιου Τμήματος του ΝΣΚ, σωρευτικώς, και έγκριση αυτής από τον Υπουργό των Οικονομικών.

- Αν ο αναιρεσείων επισπεύδει τη συζήτηση η κλήση συντάσσεται κάτω από το αντίγραφο του δικογράφου που έχει κατατεθεί και επιδίδεται με επιμέλειά του στους αντιδίκους τουλάχιστον εξήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, αν όλοι οι διάδικοι που καλούνται διαμένουν στην Ελλάδα. Αν ο αναιρεσίβλητος επισπεύδει τη συζήτηση ή την επισπεύδει άλλος διάδικος εκτός από τον αναιρεσείοντα, η κλήση επιδίδεται μέσα στην ίδια προθεσμία με επιμέλεια εκείνου που επισπεύδει τη συζήτηση, στον αναιρεσείοντα και τους άλλους διαδίκους.

- Αν ο διάδικος που επισπεύδει τη συζήτηση δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί, αλλά δεν λάβει μέρος με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, ο Άρειος Πάγος συζητεί την υπόθεση σαν να ήταν παρόντες οι διάδικοι.

- Τα ένδικα μέσα μπορούν, κατ' αρχήν, να προβλέπονται ή όχι και να καταργούνται ή να περιορίζονται από τον κοινό, εθνικό, νομοθέτη σε ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων, με σκοπό την ταχύτερη διεξαγωγή των δικών και την αποτελεσματικότερη λειτουργία της δικαιοσύνης. Ο ανωτέρω όμως νομοθετικός αποκλεισμός ή περιορισμός των ενδίκων μέσων δεν μπορεί να αφορά και τα ένδικα μέσα που έχουν ήδη επιτρεπτός ασκηθεί, ως προβλεπόμενα από το κατά την άσκησή τους ισχύον δίκαιο.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: άρθ. 560, 562, 568, 576

Σ: 3, 4, 17, 20, 21, 22, 26, 73, 87

ΕΣΔΑ: άρθ. 6

Νόμοι: 2470/1937, άρθ. 12,

Νόμοι: 46/1975, άρθ. 1,

Νόμοι: 1505/1984, άρθ. 3, 11,

Νόμοι: 1414/1984, άρθ. 4, 13,

Νόμοι: 2362/1995, άρθ. 90, 91, 93

Νόμοι: 2293/1995, άρθ. 12,

Νόμοι: 2470/1997, άρθ.12, 24,

Νόμοι: 2515/1997, άρθ. 21,

Νόμοι: 2721/1999, άρθ. 42,

Νόμοι: 3205/2003, άρθ. 26,

Δημοσίευση: INLAW 2008 * ΧρΙΔ 2009, σελίδα 67 * ΕλλΔνη 2011, σελίδα 107

Μισθός - Υπερημερία εργοδότη

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1282

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Υπερημερία εργοδότη. Δικαίωμα εργοδότη να αφαιρέσει από τον οφειλόμενο μισθό κάθε τι που ο εργαζόμενος ωφελήθηκε από την ματαίωση της εργασίας ή από την παροχή της αλλού. Παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Μη λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων. Αδίκαστη αίτηση. Μη λήψη υπόψη πραγμάτων. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Κατά το άρθρο 656 εδάφ. β' ΑΚ, ο υπεrhήμερος εργοδότης έχει δικαίωμα να αφαιρέσει από τον οφειλόμενο μισθό κάθε τι που ο εργαζόμενος ωφελήθηκε από την ματαίωση της εργασίας ή από την παροχή της αλλού. Από την διάταξη αυτή, προκύπτει ότι εκπεστέα από το μισθό είναι η ωφέλεια την οποία αποκόμισε ο εργαζόμενος με την χρησιμοποίηση του ελευθέρου χρόνου που του απέμεινε από την απόκρουση των υπηρεσιών του εκ μέρους του εργοδότη, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της υπερημερίας του εργοδότη και της ωφέλειας του μισθωτού.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως, για ευθεία παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ιδρύεται αν αυτός δεν εφαρμόστηκε, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή αν εφαρμόστηκε, ενώ δεν έπρεπε καθώς και αν το δικαστήριο προσέδωσε στον εφαρμοστέο κανόνα έννοια διαφορετική από την αληθινή. Με το λόγο αυτό ελέγχεται εάν υπήρξε σφάλμα στη μείζονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού είτε αυτό διατυπώνεται ρητώς είτε εξυπονοείται, ή σφάλμα στην υπαγωγή της ελάσσοнос πρότασης, την οποία συνιστούν οι πραγματικές παραδοχές, στη μείζονα πρόταση. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως του άρθρου 559 αρ.1 ΚΠολΔ, για να είναι ορισμένος, πρέπει να αναφέρει κατά τρόπο σαφή τον κανόνα δικαίου, του οποίου η ερμηνεία έγινε εσφαλμένα ή του οποίου έγινε εσφαλμένη εφαρμογή, σε τι συνίσταται η παραβίαση του ουσιαστικού κανόνα δικαίου, τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης, καθώς και την επίδραση που είχε το σφάλμα στο διατακτικό. Λόγος που δεν περιέχει τα παραπάνω στοιχεία είναι απορριπτός, ως αόριστος.

- Κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως της απόφασης για έλλειψη νόμιμης βάσης, όταν από το αιτιολογικό της δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά που είναι αναγκαία για την κρίση περί της συνδρομής των όρων και προϋποθέσεων για την εφαρμογή της διάταξης που εφαρμόσθηκε ή της μη συνδρομής των όρων αυτών που αποκλείει την εφαρμογή της, όπως και όταν η απόφαση έχει ελλειπείς ή αντιφατικές αιτιολογίες ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών που έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Για να είναι ορισμένος ο λόγος αυτός αναιρέσεως, πρέπει να καθορίζεται, πλην άλλων, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει καθόλου αιτιολογίες, ή έχει αντιφατικές αιτιολογίες, οπότε πρέπει να καθορίζονται οι αντιφατικές παραδοχές της, ή έχει ανεπαρκείς αιτιολογίες, οπότε πρέπει να εκτίθεται σε τι συνίσταται η ανεπάρκεια, ποιο δηλαδή το ελλείπον στοιχείο που είναι αναγκαίο για την πληρότητα των αιτιολογιών.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως ιδρύεται και από τη μη λήψη υπόψη από το Δικαστήριο αποδεικτικού μέσου, μεταξύ των οποίων είναι και η ομολογία. Για να είναι όμως ορισμένος ο λόγος αυτός πρέπει ν' αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι έγινε επίκληση του αποδεικτικού αυτού μέσου κατά τη συζήτηση, μετά από την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Και τούτο γιατί, ναι μεν η δικαστική ομολογία περιλαμβάνεται μεταξύ των αποδεικτικών μέσων που λαμβάνονται αυτεπάγγελτα υπόψη από το Δικαστήριο, για να δημιουργηθεί όμως λόγος αναιρέσεως πρέπει ο αναιρεσείων να ισχυρίζεται ότι την επικαλέσθηκε και να το αποδεικνύει, προσκομίζοντας τις προτάσεις του.

- Κατά το άρθρο 559 αρ. 9 ΚΠολΔ, αναιρέση επιτρέπεται και αν το δικαστήριο της ουσίας άφησε αίτηση αδίκαστη. Ως "αίτηση" νοείται κάθε αίτηση που συνιστά ιδιαίτερο κεφάλαιο της δίκης και δημιουργεί εκκρεμοδικία, άρα και κάθε μία από τις σωρευόμενες στο ίδιο δικόγραφο κατά το άρθρο 218 ΚΠολΔ περισσότερες αιτήσεις. Εξάλλου, "αδίκαστη" μένει μία αίτηση, όταν το δικαστήριο, καίτοι υπεχρεούτο, παρέλειψε να αποφανθεί επί αυτής, δηλαδή να την δεχθεί ή την απορρίψει. Η ίδρυση έτσι του αναιρετικού αυτού λόγου προϋποθέτει παντελή σιωπή του δικαστηρίου της ουσίας, τόσο στο αιτιολογικό όσο και στο διατακτικό της αποφάσεώς του, επί αυτοτελούς αιτήσεως του διαδίκου.

- "Πράγματα", που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ, είναι και οι παραδεκτώς προτεινόμενοι λόγοι εφέσεως, που περιέχουν παράπονα κατά της πρωτοβάθμιας κρίσης. Δεν στοιχειοθετείται όμως ο λόγος αυτός αναιρέσεως αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον προταθέντα ισχυρισμό, επομένως και το λόγο εφέσεως και τον απέρριψε για οποιονδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό.

Διατάξεις:

ΑΚ: 656,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 8, 559 αριθ. 9, 559 αριθ. 11γ, 559 αριθ. 19,

Δημοσίευση: INLAW 2011 * Δημοσίευση: ΔΕΕ 2011, σελίδα 1057

Μισθός - Υπερημερία εργοδότη

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 700

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Υπερημερία εργοδότη. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Αναίρεται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή περιέχει πραγματικά περιστατικά τα οποία θεμελιώνουν την αξίωση του αναιρεσείοντος για την καταβολή δικαιουμένων αποδοχών, εκτός των καταβληθεισών, με βάση τη σύμβαση εργασίας που κατάρτισε με την εναγομένη και όχι με βάση την αδικοπραξία. Τούτο δε γιατί σύμφωνα με τα παραπάνω ο ενάγων (αναιρεσείων) ζητεί να του επιδικαστούν, επιπλέον από τις καταβληθείσες, αποδοχές, λόγω μεγαλύτερου χρονοεπιδόματος και ανωτέρων μισθολογικών κλιμακίων, τις οποίες, όπως ισχυρίζεται, δικαιούται με βάση το συνολικό χρόνο ισχύος της σύμβασης εργασίας του, στον οποίο συμπεριλαμβάνει και το χρονικό διάστημα από το οποίο άρχισε να ισχύει η σύμβαση (1-8-1994) μέχρι και την πραγματική πρόσληψη του από την εναγομένη. Όπως, όμως, προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση το Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη, γιατί δέχθηκε ότι "η μη αποδοχή εκ μέρους της εναγομένης της προσφερόμενης, προσηκόντως και πραγματικής εργασίας του ενάγοντος από 1/8/1994, επιφέρει μόνο συνέπειες υπερημερίας. Η αξίωση του ενάγοντος από την υπερημερία της εναγομένης είναι απαίτηση μισθού και όχι απαίτηση από αδικοπραξία. Εξάλλου, ο ενάγων δεν

επικαλείται στο δικόγραφο της αγωγής ότι η άρνηση της εναγομένης να αποδεχθεί την εργασία του από 1/8/1994 απέβη καταχρηστική κατά την έννοια της ΑΚ". Επομένως το Εφετείο εσφαλμένα υπήγαγε τα πραγματικά περιστατικά, που αναφέρονται στην αγωγή στη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, και στη συνέχεια, εφαρμόζοντας τη διάταξη αυτή, εξαφάνισε την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, με την οποία είχε γίνει δεκτή η αγωγή, και την απέρριψε ως μη νόμιμη, ενώ έπρεπε να δεχθεί ότι ήταν νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 648 επ. ΑΚ, 5, 6, 7, 12 Γ1 και 16 του Γ.Κ.Π.-Ο.Τ.Ε., της από 14-3-1985 ΕΣΣΕ, 1-8-1994 και από 10-6-1999 ΕΣΣΕ. Συνεπώς, ο μοναδικός λόγος αναίρεσης, με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο, με την κατά τα ανωτέρω κρίση του, υπέπεσε στην από το άρθρο 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ πλημμέλεια, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος

Διατάξεις:

ΑΚ: 648 επ., 914,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Μισθός - Υπερημερία εργοδότη

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 221

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Υπερημερία εργοδότη ως προς την αποδοχή της εργασίας. Διαδικασία εργατικών διαφορών. Προτάσεις. Αναιρετικοί λόγοι που σχετίζονται με την αοριστία αγωγής.

- Κατά το άρθρο 656 ΑΚ, αν ο εργοδότης έγινε υπερήμερος ως προς την αποδοχή της εργασίας, ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να απαιτήσει το μισθό χωρίς να είναι υποχρεωμένος να παράσχει την εργασία του σε άλλο χρόνο. Ο εργοδότης όμως έχει το δικαίωμα να εκπέσει από το μισθό καθετί που ο εργαζόμενος ωφελήθηκε από τη ματαίωση της εργασίας του ή από την παροχή της αλλού. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, εφόσον υπάρχει έγκυρη σύμβαση εργασίας, η οποία δεν έχει λυθεί νομίμως, και ο εργοδότης αρνείται να αποδεχθεί τις υπηρεσίες του μισθωτού που αυτός πραγματικώς και προσηκόντως του προσφέρει, περιέρχεται σε υπερημερία και έχει την υποχρέωση να καταβάλει στο μισθωτό τις αποδοχές που εκείνος θα ελάμβανε σύμφωνα με την εργασιακή σύμβαση και το νόμο (Σ.Σ.Ε. ή Δ.Α.), εάν δεν μεσολαβούσε η άρνηση του εργοδότη, να αποδεχθεί τις υπηρεσίες του. Από τις αποδοχές όμως αυτές ο εργοδότης έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει την ωφέλεια που απεκόμισε ο μισθωτός από τη ματαίωση της εργασίας του, δηλαδή από την χρησιμοποίηση του χρόνου του που έμεινε ελεύθερος λόγω της υπερημερίας του εργοδότη και ο μισθωτός από την αξιοποίηση αυτής, είτε αυτοαπασχολούμενος είτε απασχολούμενος σε άλλο εργοδότη, αποκόμισε ωφέλεια. Αντίθετα δεν αφαιρείται η ωφέλεια που προϋπήρχε της υπερημερίας του εργοδότη προερχόμενη από την αξιοποίηση εκ μέρους του μισθωτού του εκτός του ωραρίου εργασίας χρόνου του. Δηλαδή πρέπει να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της υπερημερίας του εργοδότη και της ωφέλειας του μισθωτού. Ως ωφέλεια του μισθωτού νοείται και εκείνη που αποκτήθηκε από τη δραστηριότητα αυτού ως ελεύθερου επαγγελματία, εφόσον όμως η ωφέλεια αυτή συνδέεται αιτιωδώς με το γεγονός ότι αυτός δεν απασχολήθηκε στην υπηρεσία του εργοδότη του και διέθεσε το χρόνο που αποδεσμεύτηκε στην άλλη επαγγελματική του δραστηριότητα. Εξάλλου, για να είναι ορισμένος ο παραπάνω ισχυρισμός, που αποτελεί ένσταση του εργοδότη κατά της αγωγής του μισθωτού που διώκει την επιδίκαση μισθών υπερημερίας, πρέπει να προσδιορίζονται οι λοιπές

επαγγελματικές δραστηριότητες του μισθωτού με αναφορά στις συγκεκριμένες αμοιβές που εισέπραξε ο τελευταίος από τις δραστηριότητες αυτές.

- Από τις διατάξεις των άρθρ. 677, 679, 591 παρ. 1 β' , 666 παρ. 1, 115 παρ. 3 και 256 παρ. 1δ' ΚΠολΔ προκύπτει, ότι στις υποθέσεις που δικάζονται κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, στην οποία δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου, οι διάδικοι οφείλουν να προτείνουν όλους τους ισχυρισμούς τους, όπως είναι οι ενστάσεις και οι αντενστάσεις, προφορικά κατά την συζήτηση στο ακροατήριο, επιπλέον δε οι ισχυρισμοί αυτοί πρέπει να καταχωρηθούν στα πρακτικά με συνοπτική έκθεση των γεγονότων που τους θεμελιώνουν, εκτός αν τα γεγονότα αυτά, που είναι απαραίτητα και για το ορισμένο αυτών, περιέχονται στις κατατιθέμενες στο ακροατήριο προτάσεις τους.

- Η νομική αοριστία της αγωγής ή της ένστασης, που συνδέεται με την νομική εκτίμηση του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που πρέπει να εφαρμοσθεί, αποτελεί παράβαση που ελέγχεται αναιρετικά με την διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ, ως παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, αν το δικαστήριο της ουσίας είτε αξίωσε περισσότερα στοιχεία από εκείνα που ο νόμος απαιτεί, για τη γέννηση του δικαιώματος είτε αρκέσθηκε σε λιγότερα (ΟλαΠ 18/1998). Αντιθέτως ποσοτική μεν αοριστία της ένστασης υπάρχει, αν ο ενιστάμενος δεν αναφέρει σ' αυτήν με πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του κανόνα δικαίου, στον οποίο στηρίζεται το σχετικό αίτημα, στην περίπτωση δε αυτή η ένσταση απορρίπτεται ως αόριστη και η σχετική παράβαση ελέγχεται αναιρετικά με το λόγο του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ, ενώ αν τυχόν το δικαστήριο έλαβε υπόψη του πραγματικά περιστατικά που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, τα οποία δεν αναφέρονται στο δικόγραφο αλλά σ' αυτό γίνεται μόνο επίκληση των στοιχείων του νόμου (ποιοτική αοριστία), τότε ιδρύεται ο προβλεπόμενος από την διάταξη του αριθμού 8 της ίδιας ως άνω διάταξης λόγος αναίρεσης.

Διατάξεις:

ΑΚ: 656,

ΚΠολΔ: 256, 591, 656, 666, 677, 679,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Μονομερής βλαπτική μεταβολή - Μετάθεση μισθωτού

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 313

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Μονομερής μεταβολή των όρων της υπαλληλικής συμβάσεως. Εργοδότης που διατηρεί περισσότερα καταστήματα. Μετάθεση εργαζομένου.

- Κατά το άρθρο 7 εδ. α του Ν. 2112/1920 "Πάσα μονομερής μεταβολή των όρων της υπαλληλικής συμβάσεως, βλάπτουσα τον υπάλληλο, θεωρείται ως καταγγελία ταύτης, δι' ην ισχύουσιν οι διατάξεις του παρόντος νόμου". Κατά τον όρο της διάταξης αυτής "μονομερής μεταβολή" θεωρείται κάθε τροποποίηση των όρων εργασίας από τον εργοδότη, που γίνεται κατ' αθέτηση της εργασιακής σύμβασης, για την εφαρμογή όμως της εν λόγω διάταξης απαιτείται η μονομερής μεταβολή των όρων εργασίας να είναι βλαπτική για τον εργαζόμενο, δηλαδή να προκαλεί σ' αυτόν άμεση ή έμμεση υλική ή ηθική ζημία. Σε περίπτωση που η ανωτέρω μονομερής μεταβολή είναι αντίθετη προς το νόμο και τους όρους της συμβάσεως και δεν γίνεται κατ' ενάσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη, ο εργαζόμενος δεν προστατεύεται μόνο από τη διάταξη αυτή, αλλά και από τη διάταξη του άρθρου 281

του ΑΚ, η οποία απαγορεύει την κατάχρηση δικαιώματος. Ειδικότερα, ο μονομερής προσδιορισμός των όρων εργασίας που επιχειρεί ο εργοδότης, βάσει του διευθυντικού του δικαιώματος, πρέπει να υπηρετεί τους σκοπούς του δικαιώματος αυτού, δηλαδή την κατά το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση της εργασίας και την προσφορότερη οργάνωση της επιχείρησης. Αν ο μονομερής προσδιορισμός της παροχής εργασίας δεν αποβλέπει στην πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών, αλλά άλλων άσχετων με αυτούς επιδιώξεων του εργοδότη, τότε δεν υπάρχει χρήση αλλά κατάχρηση του διευθυντικού δικαιώματος. Και τούτο γιατί η καλή πίστη επιβάλλει στο φορέα του δικαιώματος να λαμβάνει υπόψη κατά την άσκηση του και κατά το μέτρο που επιβάλλουν οι περιστάσεις, τα δικαιολογημένα συμφέροντα και τις δικαιολογημένες προσδοκίες του άλλου μέρους. Τούτο ιδίως επιβάλλεται, επί συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας, καθόσον το διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη για προσδιορισμό των όρων εκπλήρωσης της παροχής από το μισθωτό αποτελεί μονομερή εξουσία αυτού, η άσκηση της οποίας υπόκειται στους περιορισμούς που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη, ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, έστω και αν η εξουσία αυτού στηρίζεται στο νόμο ή στη συμφωνία των μερών.

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 288, 648 και 652 ΑΚ, προκύπτει ότι στην περίπτωση συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, εάν ο εργοδότης προβεί σε μονομερή βλαπτική για το μισθωτό μεταβολή των όρων εργασίας ή εν τη ασκήσει του διευθυντικού δικαιώματός του, προβεί κατά κατάχρηση αυτού, στον προσδιορισμό της παροχής της εργασίας, ο μισθωτός έχει διαζευκτικώς τις εξής δυνατότητες: α) Να αποδεχθεί τη μεταβολή, οπότε συνάπτεται νέα σύμβαση τροποποιητική της αρχικής, η οποία είναι έγκυρη, εφόσον δεν αντίκειται σε απαγορευτική διάταξη του νόμου ή στα χρηστά ήθη, β) Να θεωρήσει την πράξη αυτή του εργοδότη καταγγελία, εκ μέρους του, της εργασιακής σύμβασης και να απαιτήσει την καταβολή της αποζημίωσης, που προβλέπεται από το Ν. 2112/1920, γ) Να εμμείνει στην τήρηση των συμβατικών όρων, προσφέροντας τις υπηρεσίες του σύμφωνα με τους προ της μεταβολής όρους, οπότε εάν ο εργοδότης δεν αποδεχθεί αυτή καθίσταται υπερήμερος περί την αποδοχή της εργασίας και οφείλει μισθούς υπερημερίας ή, εκφράζοντας την αντίδρασή του, να παράσχει την νέα εργασία του και να προσφύγει στο δικαστήριο ζητώντας να υποχρεωθεί ο εργοδότης του να τον απασχολεί σύμφωνα με τους προ της μεταβολής όρους.

- Από τις διατάξεις των άρθρων 281, 288, 361, 652 ΑΚ και 7 του Ν. 2112/1920 προκύπτει ότι ο εργοδότης, ο οποίος διατηρεί περισσότερα καταστήματα για τις ανάγκες της επιχειρήσεώς του σε διάφορους τόπους, έχει το δικαίωμα, εφόσον δεν εμποδίζεται από όρο της εργασιακής σύμβασης, να μεταθέσει το μισθωτό σε κατάσταση που βρίσκεται σε άλλο τόπο από εκείνο στον οποίο αυτός υπηρετεί, αλλά για τη μετάθεση αυτή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τα συμφέροντα του μισθωτού και συγκεκριμένα η μακροχρόνια παραμονή του σε ορισμένο τόπο και η συνεπεία αυτής δημιουργία ορισμένων συνθηκών διαβιώσεως αυτού και της οικογένειάς του, οι ατομικές και οικογενειακές του ανάγκες και υποχρεώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και εκείνες της συζύγου του, και η δυνατότητα μετακινήσεως νεότερου ως προς την ηλικία και την υπηρεσία υπαλλήλου, ο οποίος πρέπει να προτιμάται για τη μετάθεση, αν εξυπηρετούνται έτσι οι λειτουργικές ανάγκες της επιχειρήσεως, διότι αλλιώς πρόκειται για ενέργεια η οποία αντίκειται εκδήλως στην καλή πίστη.

Διατάξεις:

ΑΚ: 281, 288, 361, 648, 652,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 7,

Δημοσίευση: INLAW 2011 * ΝοΒ 2011, σελίδα 1585, σχολιασμός Κωνσταντίνος Πανόπουλος

Παραγραφή - Αξιώσεις υπαλλήλων νπδδ

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 580

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Διετής παραγραφή αξιώσεων υπαλλήλων κατά ΝΠΔΔ. Καζίνο Πάρνηθας.

Διατάξεις:

ΑΚ: 17, 250,

ΚΠολΔ: 294, 295, 297, 299, 495, 573,

Σ: 4,

ΕΣΔΑ: 1,

ΝΔ: 496/1974, άρθ. 44, 48, 49, 51, 52,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Προαγωγή - Προαγωγή υπαλλήλων της Αγροτικής Τράπεζας

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 853

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Παράλειψη προαγωγής. Αγροτική τράπεζα της Ελλάδος. Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180, 281,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Προαγωγή - Προαγωγή υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 257

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Προαγωγές υπαλλήλων Τράπεζας της Ελλάδος. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Από τις διατάξεις των άρθρων 27 παρ. στ' , 33 και 38 του έχοντος ισχύ νόμου Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος (κυρ. ν. 3234/1927) προκύπτει ότι οι προαγωγές και η υπηρεσιακή εξέλιξη των υπαλλήλων της ρυθμίζονται από τον εσωτερικό οργανισμό της, ο οποίος καταρτίζεται από το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας και έχει, ως εκ τούτου, συμβατική ισχύ. Οι προαγωγές των υπαλλήλων αυτών τελούν υπό αίρεση, η πλήρωση της οποίας συντελείται με την απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας για την προαγωγή του υπαλλήλου σε ανώτερο βαθμό (ΑΚ 201). Αν κριθεί από το ανωτέρω συμβούλιο ότι ο εργαζόμενος δεν συγκέντρωνε, κατά τη συγκεκριμένη προαγωγική κρίση, τις συμφωνημένες προϋποθέσεις για την προαγωγή του στον ανώτερο βαθμό και η κρίση του αυτή είναι καταφώρως άδικη, η πλήρωση της ανωτέρω αιρέσεως παρακωλύεται εναντίον της καλής πίστεως από μέρος του εργοδότη, οπότε η αίρεση θεωρείται ότι έχει πληρωθεί (ΑΚ 207 παρ. 1). Κατάφωρα άδικη είναι η κρίση του υπόχρεου εργοδότη, όταν υπερβαίνει τα ακραία λογικά όρια μέσα στα οποία μπορεί να κινηθεί ο τελευταίος κατά την εκτίμηση της υπηρεσιακής επιδόσεως και αποδόσεως του υπαλλήλου. Αν στη συγκεκριμένη περίπτωση διαπιστωθεί ότι η μη πλήρωση της αιρέσεως είναι

αντίθετη προς την καλή πίστη με την ανωτέρω έννοια του όρου, η προαγωγή του υπαλλήλου αναγνωρίζεται από το Δικαστήριο και, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 1082/1980, μετά την τελεσιδικία της αποφάσεως θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε από τότε που έπρεπε να συντελεστεί. Στην προκείμενη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε τα ακόλουθα: Σύμφωνα με το, άρθρο 12 παρ. 1 του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας και Κανονισμού βαθμολογικής και μισθολογικής τάξεως των υπαλλήλων της Τράπεζας που έχει συμβατική ισχύ, η προαγωγή στον τρίτο βαθμό που είναι ο βαθμός του Εντεταλμένου Τμηματάρχη Προϊσταμένου, αποφασίζεται κατ' απόλυτη εκλογή και ελεύθερη κρίση του Γενικού Συμβουλίου (Διοικητικού Συμβουλίου) της Τράπεζας της Ελλάδος, μετά από πρόταση του Διοικητή, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά, οι όροι που προβλέπονται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ήτοι να υπάρχει κενή οργανική θέση, να έχει συμπληρώσει ο υπάλληλος στο βαθμό που κατέχει, τον απαιτούμενο χρόνο ευδόκιμης υπηρεσίας, να έχει τα προσόντα της ανώτερης θέσης και να έχει επιδείξει, σε όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του, εξαιρετική επίδοση, ήθος, ικανότητα και εργατικότητα ...

Διατάξεις:

ΑΚ: 201, 207,

Νόμοι: 1082/1980,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Προαγωγή - Υπάλληλοι Εμπορικής Τράπεζας

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος Ολομέλεια

Αριθμός απόφασης: 11

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Προαγωγές υπαλλήλων εμπορικής Τράπεζας. Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος.
- Από τις διατάξεις των άρθρων 3 αριθ. 1, 10 παρ. 1, 6, 9, 13 και 15 της από 11-11-1977 ΣΣΕ "περί Οργανισμού Εμπορικής Τραπεζής της Ελλάδος", η οποία εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3239/1955, δημοσιεύτηκε στην ΕτΚ με την 46806/10314 της 21/26-11-1977 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (ΦΕΚ Β' 1255) και κηρύχθηκε υποχρεωτική με την 15869/10-27 Ιουλίου 1981 απόφαση του ίδιου Υπουργού (ΦΕΚ Β' 446), γι' αυτό δε έχει ισχύ νόμου, ως περιέχουσα κανονιστικές διατάξεις, προκύπτει ότι οι προαγωγές από το βαθμό του Τμηματάρχη Α' στο βαθμό του Υποδιευθυντή Β' , Α' και Διευθυντή γίνονται κατ' εκλογή και εφόσον έχει συμπληρωθεί τριετής ευδόκιμη υπηρεσία στον προηγούμενο βαθμό. Ενεργούνται δε από το διοικητικό συμβούλιο της αναιρεσείουσας, ύστερα από εισήγηση της γενικής διεύθυνσής της. Στις ανωτέρω περιπτώσεις το προαναφερόμενο όργανο αποφαινεται κατά την ενέργεια των προαγωγών με ελεύθερη κρίση, εκτιμώντας τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα κάθε υποψηφίου για προαγωγή υπαλλήλου και ειδικότερα τα στοιχεία που υπάρχουν στον ατομικό του φάκελο, στα οποία περιλαμβάνονται η ειδικότητα, οι εκθέσεις ποιότητας, η επιμέλεια η ικανότητα η ευσυνειδησία, η επάρκεια στην εκτέλεση της εργασίας, οι τίτλοι σπουδών, το ήθος και η συμπεριφορά έναντι των συναδέλφων του και του κοινού. Η κρίση αυτή του άνω οργάνου υπόκειται μόνο στον εκ του άρθρου 281 ΑΚ τιθέμενο περιορισμό και συνεπώς ελέγχεται από τα πολιτικά δικαστήρια, αν αποτελεί ενάσκηση δικαιώματος που υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός του, γεγονός που συμβαίνει, όταν στερείται της προαγωγής του υπάλληλος που έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα για τον ανωτέρω βαθμό τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, καίτοι υπερτερεί καταδήλως συναδέλφου του, προαχθέντος εκ του αυτού βαθμού. Περαιτέρω κατά το άρθρο 12 του Ν.

1082/1980 "η διά τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως αναγνώριση του δικαιώματος προαγωγής υπαλλήλου, επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου, εις βαθμόν, εις τον οποίον εδικαιούτο να προαχθεί, βάσει του διέποντος αυτόν κανονισμού ή οργανισμού βαθμολογικής και μισθολογικής εξελίξεως, λογίζεται πραγματοποιηθείσα, αφού χρόνου έδει να είχε συντελεσθεί η προαγωγή τούτου". Κατά την αληθή έννοια της διατάξεως αυτής, ο ως άνω χρόνος, που κατά πλάσμα του νόμου θεωρείται ότι διήνυσε ο υπάλληλος στον βαθμό στον οποίο με τελεσιδική δικαστική απόφαση προήχθη, δεν είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη για τις προαγωγικές κρίσεις, που θα διενεργηθούν πριν από τη δημοσίευση της σχετικής τελεσιδικής απόφασης, αλλά μόνον για εκείνες, που θα ακολουθήσουν αυτής, καθόσον είναι αδιανόητο να θέλησε ο νομοθέτης, με τη θέσπιση της ως άνω διατάξεως να υποχρεώσει το προαγωγικό όργανο της εναγόμενης Τράπεζας, με μόνη την άσκηση αγωγής εκ μέρους υπαλλήλου της για καταχρηστική παράλειψη του από συγκεκριμένη προαγωγή και ανεξάρτητα από την ύπαρξη σχετικής δικαστικής κρίσης, να θεωρεί αυτή, ως "εν δυνάμει καταχρηστική", ώστε σε κάθε μεταγενέστερη προαγωγική κρίση που θα γίνει πριν από τη δημοσίευση τελεσιδικής απόφασης σχετικά με προηγούμενη προαγωγή του, να κρίνει όχι με βάση τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα τα οποία συγκεντρώνει ο υπάλληλος κατά τον κρίσιμο χρόνο της διενέργειας των αντίστοιχων προαγωγών, αλλά υπολαμβάνοντας ότι αυτός, κατά πλάσμα του νόμου, έχει συμπληρώσει την αναγκαία τυπική προϋπόθεση της άσκησης των καθηκόντων του προηγούμενου βαθμού, να τον περιλάβει ως υποψήφιο να προαχθεί στον επόμενο εκείνου από τον οποίον παραλείφθηκε βαθμό. Αντίθετη ερμηνεία της ως άνω διατάξεως θα οδηγούσε μετά βεβαιότητας στην κατάλυση του διευθυντικού δικαιώματος της Τράπεζας να οργανώνει τις υπηρεσίες της επιχείρησής της, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες και εκτιμώντας κατά τους κρίσιμους χρόνους διενέργειας των προαγωγών τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού της, με βάση τα θεωρούμενα από αυτήν ως πλέον αποτελεσματικά κριτήρια, υπό τον φόβο της κρίσεως ως καταχρηστικής κάθε παραλείψεως προαγωγής υπαλλήλου της, ενώ θα παραβίαζε ευθέως τον σκοπό των σχετικών με τη συνδρομή των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων προς προαγωγή διατάξεων του έχοντος ισχύ ουσιαστικού νόμου Οργανισμού αυτής, μεταξύ των οποίων κυρίαρχο χαρακτήρα για την κατ' εκλογή έχει η συμπλήρωση τριετούς πραγματικής ευδόκιμης υπηρεσίας στον προηγούμενο βαθμό.

- Όπως έκρινε το Εφετείο, δεν παραβίασε τις ως άνω, περί προαγωγών των υπαλλήλων της εναγομένης αναιρεσίβλητης ουσιαστικές διατάξεις, τις οποίες, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε, δοθέντος ότι, όπως έγινε δεκτό από το δικαστήριο, κατά τον κρίσιμο στη προκειμένη περίπτωση χρόνο (1-7-2002), ο ενάγων κατείχε ακόμη τον βαθμό του Τμηματάρχη, εφόσον δεν είχε δημοσιευθεί η παραπάνω υπ' αριθ. 5699/2004 απόφαση του Εφετείου και, κατά συνέπεια, αφενός μεν δεν είχε ασκήσει αυτός καθήκοντα Υποδιευθυντή Α' (αλλά ούτε καν καθήκοντα υποδιευθυντή Β'), ώστε να αξιολογηθεί η υπηρεσιακή του απόδοση και επίδοση στον συγκεκριμένο βαθμό και αφετέρου δεν συνέτρεχε στο πρόσωπο του η απαιτούμενη από το άρθρο 10 παρ. 13 του έχοντος ισχύ νόμου Οργανισμού της εναγομένης προϋπόθεση της τριετούς ευδόκιμης υπηρεσίας στον προηγούμενο βαθμό εκείνου στον οποίο ζήτησε με την αγωγή του να προαχθεί, δηλαδή στον βαθμό του Υποδιευθυντή Α', ώστε νομίμως να είναι επιτρεπτό να συμπεριληφθεί στους υποψηφίους προς προαγωγή στον βαθμό του Διευθυντή υπαλλήλους της εναγομένης και να συγκριθεί με αυτούς κατά τα ειδικότερα στη μείζονα σκέψη της παρούσας εκτιθέμενα. (ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ)

- Κατά τη γνώμη έξι μελών του Δικαστηρίου, ήτοι των Αρεοπαγιτών Βασιλείου Λυκούδη, Δημητρίου Μουστάκα, Δημητρίου Μαζαράκη, Ανδρέα Δουλγεράκη, Κωνσταντίνου Φράγκου και Νικολάου Μπιχάκη, η κρινόμενη αίτηση έπρεπε να γίνει

δεκτή κατά τον ως άνω λόγο της, ως βάσιμη και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον από την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 12 του Ν. 1082/1980, προκύπτει ότι δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση, για την προαγωγή στον ανώτερο βαθμό, η πραγματική υπηρεσία του παραλειφθέντος στον προηγούμενο βαθμό, η τελεσίδικη δε αναγνώριση της παράνομης παράλειψης του στο βαθμό αυτό, συνεπάγεται την πλασματική προαγωγή του από τον χρόνο που έπρεπε να είχε συντελεσθεί, με τις αντίστοιχες συνέπειες και ως προς την περαιτέρω υπηρεσιακή του εξέλιξη. Το γεγονός, εξάλλου, ότι, κατά τις σχετικές προαγωγικές κρίσεις δεν είχε εκδοθεί η απόφαση, που αναγνώρισε το δικαίωμα προαγωγής του υπαλλήλου στον προηγούμενο βαθμό και δεν περιλαμβανόταν, έτσι, μεταξύ των κρινόμενων από τα αρμόδια όργανα του εργοδότη, για προαγωγή του στον επόμενο βαθμό, δεν ασκεί έννομη επιρροή, αφού με τη δικαστική απόφαση δεν δημιουργείται, αλλά αναγνωρίζεται το ήδη υπάρχον δικαίωμα προαγωγής και μπορεί, επομένως, να αναγνωρισθεί από το δικαστήριο ότι ο υπάλληλος αυτός είχε δικαίωμα προαγωγής στον επόμενο βαθμό, από τότε που συνέτρεξαν οι απαιτούμενες γι' αυτό τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, αφού και η προαγωγή αυτή δεν πραγματοποιήθηκε, εξαιτίας της καταχρηστικής παραλείψεως των οργάνων του εργοδότη, να τον προαγάγουν στον προηγούμενο βαθμό. Αντίθετη κρίση, θα οδηγούσε σε άδικη μεταχείριση του ενδιαφερομένου για την προαγωγική του εξέλιξη υπαλλήλου και θα υποβάθμιζε τη σημασία της εκδοθείσας υπέρ αυτού δικαστικής αποφάσεως, που αποσκοπεί στην αποκατάσταση της εις βάρος του γενομένης αδικίας εκ μέρους των αρμοδίων, για τις προαγωγικές κρίσεις, οργάνων του εργοδότη. (ΜΕΙΟΨΗΦΙΑ)

Διατάξεις:

ΑΚ: 281,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,

Νόμοι: 3239/1955,

Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΕλλΔνη 2011, σελίδα 56

Πρόσληψη εργαζομένου - Πρόσληψη εργαζομένου με διαγωνισμό

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1664

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Πρόσληψη εργαζομένου στον ΟΑΕΔ. Εκπαιδευτικό προσωπικό. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου. Εξαίρεση από διαγωνισμό ΑΣΕΠ.

Διατάξεις:

Νόμοι: 1566/1985, άρθ. 17,

Νόμοι: 2336/1995, άρθ. 3,

Νόμοι: 2643/1998, άρθ. 16,

Νόμοι: 3144/2003, άρθ. 13,

Νόμοι: 3518/2006, άρθ. 67,

Δημοσίευση: INLAW 2010

Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο - Ρύθμιση όρων εργασίας

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 49

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Εργασία μουσικού σε νυχτερινό κέντρο. Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Λόγοι αναίρεσης με τους οποίους ελέγχεται η αοριστία αγωγής. Μη λήψη υπόψη αποδεικτικών μέσων.

- Από τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1 του Ν. 1876/1990, που ορίζει ότι οι κανονιστικοί όροι της συλλογικής συμβάσεως εργασίας έχουν άμεση και αναγκαστική ισχύ, σε συνδυασμό προς τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά την οποία οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας συμπληρώνουν τους καθοριζόμενους από τον νόμο γενικούς όρους εργασίας, προκύπτει ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ασκούν κατά την σύναψη των ΣΣΕ νομοθετική (κανονιστική) εξουσία, παραχωρουμένη σε αυτές από την άνω διάταξη 22 παρ. 2 του Συντάγματος, δηλαδή είναι φορείς δημοσίας εξουσίας κατά παραχώρηση από το Κράτος και, συνεπώς, οι ΣΣΕ ως προς το κανονιστικό τους μέρος έχουν ισχύ νόμου. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 1β, 8 παρ. 2 και 11 παρ. 2 και 3 του άνω Ν. 1876/1990 προκύπτει ότι οι κλαδικές ή ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ δεσμεύουν μόνον τους μισθωτούς και τους εργοδότες που είναι μέλη των συμβαλλομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων, εκτός αν κηρύχθηκαν γενικώς υποχρεωτικές, οπότε η ισχύς τους επεκτείνεται από του χρόνου εκδόσεως της σχετικής Υπουργικής αποφάσεως (όχι αναδρομικώς) και στους εργαζομένους και εργοδότες του ίδιου κλάδου ή επαγγέλματος που δεν είναι μέλη των συμβληθεισών οργανώσεων. Η επέκταση ισχύει από την ημερομηνία της έκδοσης της απόφασης του Υπουργού και σε περίπτωση που υπάρχει αίτηση, από την ημερομηνία της υποβολής της (άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 1876/1990). Όταν επιδικάζονται διαφορές αποδοχών με βάση ΣΣΕ, οι οποίες έχουν κηρυχθεί γενικώς υποχρεωτικές με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται στην απόφαση (όπως και στην αγωγή) οι εφαρμοστέες ΣΣΕ, ούτε ο χρόνος από του οποίου αυτές κηρύχθηκαν εκτελεστές, διότι οι ΣΣΕ, ως προς το κανονιστικό τους μέρος, έχουν ισχύ νόμου και το δικαστήριο εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τις ΣΣΕ που αρμόζουν στη συγκεκριμένη περίπτωση, με βάση τα πραγματικά γεγονότα, που επισύρουν την εφαρμογή τους. Στην περίπτωση αυτή αρκεί να αναφέρεται στην απόφαση (όπως και στην αγωγή) το είδος της ασκούμενης από τον εργοδότη επιχειρήσεως, το επάγγελμα ή ειδικότητα του εργαζομένου και η παρεχόμενη εργασία, ώστε να μπορεί να συναχθεί ότι η ισχύς των πιο πάνω ΣΣΕ, που έχουν κηρυχθεί γενικώς υποχρεωτικές, μπορεί να επεκταθεί στον εργοδότη αυτό και στους εργαζόμενους στην επιχείρησή του.

- Τέλος, στην από 17-2-2005 ΣΣΕ "για τους όρους αμοιβής και εργασίας των μουσικών και τραγουδιστών όλης της χώρας" (Πράξη κατάθεσης Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αριθ. 25/24-3-2005), που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την υπ' αριθμ. 11518/2005 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεως και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. 368/2005 τεύχος Β') υπάγονται μουσικοί και τραγουδιστές όλης της χώρας. Κατά το άρθρο 12 της άνω ΣΣΕ "η ισχύς της αρχίζει την 1-3-2005 και λήγει την 28-2-2006. Καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη διατηρεί το δικαίωμα καταγγελίας της παρούσας σύμβασης με σκοπό τη λήξη της. Ενδεχόμενη καταγγελία πρέπει να γίνει εγγράφως τουλάχιστον ένα μήνα πριν τη λήξη της Συλλογικής Σύμβασης. Σε περίπτωση μη καταγγελίας της παρούσας σύμβασης ή μη κατάρτισης νέας, παρατείνεται η ισχύς της παρούσας για το επόμενο χρόνο, το ίδιο δε ισχύει και για τα επόμενα έτη, της Συλλογικής Σύμβασης μη καθισταμένης αορίστου χρόνου, αλλά παρατεινομένης κάθε φορά για ένα έτος".

- Κατά τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 216 ΚΠολΔ η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 και 117, πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου. Διαφορετικά η αγωγή είναι αόριστη. Η αοριστία δε αυτή, με την έννοια της ποιοτικής αοριστίας (λήψη υπόψη πραγματικών περιστατικών που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, τα οποία δεν αναφέρονται στο αγωγικό δικόγραφο αλλά σ' αυτό γίνεται μόνο επίκληση των

στοιχείων του νόμου) ή ποσοτικής αοριστίας (λήψη υπόψη πραγματικών περιστατικών που αποτελούν την προϋπόθεση εφαρμογής του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, χωρίς αυτά να εξειδικεύονται με πληρότητα), δεν μπορεί να θεραπευτεί ούτε με τις προτάσεις ούτε με παραπομπή στο περιεχόμενο άλλου εγγράφου, ούτε μπορεί σε αυτή να γίνει επιφύλαξη διόρθωσης ή συμπλήρωσης από την προσαγωγή ή εκτίμηση αποδείξεων, διότι αυτό αντίκειται στις διατάξεις για την προδικασία του άρθρου 111 ΚΠολΔ, των οποίων η τήρηση ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Αν δε το δικαστήριο δεν απορρίπτει την αγωγή, μολονότι το δικόγραφο της, σε ό,τι αφορά την έκθεση των πραγματικών περιστατικών που απαρτίζουν την ιστορική αιτία, είναι αόριστο, αλλά προβαίνει στην κατ' ουσία εξέτασή της και έτσι παραλείπει, κατά παράβαση της άνω δικονομικής διάταξης του άρθρου 216 ΚΠολΔ, να κηρύξει ακυρότητα του δικογράφου, τότε ιδρύονται οι προβλεπόμενοι από τις διατάξεις του άρθρου 559 αριθ. 8 ή 14 ΚΠολΔ λόγοι αναιρέσεως.

- Από τα άρθρα 335, 338, 339, 340 και 346 του ΚΠολΔ συνάγεται ότι το Δικαστήριο της ουσίας, προκειμένου να σχηματίσει την κρίση του για το αποδεικτικό πόρισμα αναφορικά με τους πραγματικούς ισχυρισμούς των διαδίκων, που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και έχουν ανάγκη απόδειξης, υποχρεούται να λάβει υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία επικαλούνται και νόμιμα προσκομίζουν οι διάδικοι. Αν όμως από το όλο περιεχόμενο της απόφασης δεν καθίσταται αδιαστάκτως βέβαιο ότι ως προς το σχηματισμό δικανικής πεποιθήσης του δικαστηρίου επί ενός ουσιώδους ζητήματος λήφθηκαν υπόψη και συνεκτιμήθηκαν όλα τα αποδεικτικά μέσα που με επίκληση προσκομίστηκαν, τότε ιδρύεται ο λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αρ. 11 ΚΠολΔ.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 216, 111, 559 αριθ. 8, 559 αριθ. 11γ, 559 αριθ. 14,

ΑΚ: 57, 932,

Νόμοι: 1876/1990, άρθ. 3, 7, 8, 11,

Δημοσίευση: INLAW 2011 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 958

Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο - Ρύθμιση όρων εργασίας

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1032

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Εργαζόμενοι σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες. Ρύθμιση συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Αποδοχές. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Αναίρειται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Με το άρθρο 42 παρ. 3 του Ν. 3239/1955 "περί τρόπου ρυθμίσεως των συλλογικών διαφορών εργασίας κ.λπ.", όπως η διάταξη αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 10 παρ. 12 του Ν. Δ. 3755/1957 "περί αυξήσεως αναδρομικώς των αποδοχών των μισθωτών κ.λπ.", ορίστηκε ότι οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για την ρύθμιση των όρων, συνθηκών και αμοιβής εργασίας των αμέσως στην καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων ή στην κτηνοτροφία απασχολουμένων μισθωτών, πλην εκείνων που υπηρετούν σε γεωργικές, κτηνοτροφικές εργασίες, που ασκούνται από εμπορικές επιχειρήσεις, ή από το Δημόσιο, ή από Ν.Π.Δ.Δ., ή εφόσον οι σχέσεις αυτών διέπονται ήδη από Σ.Σ.Ε., διαιτητικές αποφάσεις, υπουργικές αποφάσεις ή άλλες σχετικές πράξεις ή υπάγονται στην ασφάλιση του Ι Κ Α, ανεξάρτητα από την μορφή υπό την οποία ασκείται η εκμετάλλευση. Ομοίως, με το άρθρο 8 παρ. 3 της από 26-2-1975 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. "περί της εφαρμογής των αρχών ίσης αμοιβής αρρένων και θηλέων, αυξήσεως των ημερών αδειάς αναπαύσεως των εργατών και καθιερώσεως 45ώρου εβδομαδιαίας εργασίας των μισθωτών", η οποία δημοσιεύθηκε με την 11400/1710/4-

3-1975 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης (ΦΕΚ Β' 276) και κυρώθηκε με το Ν. 133/1975, ως πληρούσα τους όρους του Ν. 3239/1955, όπως τροποποιήθηκε μεταγενεστέρως, ορίσθηκε, κατ' επανάληψη της άνω διάταξης (άρθρ. 42 παρ. 3 Ν. 3239/1955), ότι στις διατάξεις αυτής (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.) δεν υπάγονται οι αμέσως στην καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων ή στην κτηνοτροφία, την αλιεία και τις δασικές εργασίες απασχολούμενοι, με εξαίρεση για τους αμέσως στην καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων και την κτηνοτροφία απασχολούμενους, α) τους υπηρετούντες σε γεωργικές και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις, ασκούμενες από εμπορικές εταιρείες ή Ν.Π.Δ.Δ., β) τους διεπόμενους ήδη από Σ.Σ.Ε., Δ.Α., Υπουργικές Αποφάσεις ή άλλες σχετικές πράξεις και γ) τους υπαγόμενους στην ασφάλιση του Ι Κ Α, ανεξαρτήτως από τη νομική μορφή υπό την οποία ασκείται η εκμετάλλευση στην οποία απασχολούνται. Το παραπάνω εξαιρετικό νομοθετικό καθεστώς σε σχέση με τους όρους εργασίας και αμοιβής των αμέσως στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων απασχολούμενων μισθωτών, το οποίο διατηρήθηκε και με τις επακολουθήσασες μέχρι το έτος 1989 Δ.Α. και Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. περί των γενικών κατωτάτων ορίων μισθών και ημερομισθίων μισθωτών απάσης της χώρας, μετέβαλε ο Ν. 1876/1990 "ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και άλλες διατάξεις", ο οποίος, σύμφωνα με το άρθρο 35 αυτού και την κατ' εξουσιοδότηση της ίδιας διατάξεως εκδοθείσα 12386/1990 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης, άρχισε να ισχύει από 8-5-1990. Ειδικότερα, ο εν λόγω νόμος, στα άρθρα 1 παρ. 1, 3 παρ. 1 περ. α' και 8 παρ. 1 εδ. α' αυτού, ορίζει ότι "Ο νόμος αυτός αφορά όλους όσους εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε ημεδαπό ή αλλοδαπό εργοδότη, επιχείρηση, εκμετάλλευση ή υπηρεσία του ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα της οικονομίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στη γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς εργασίες, καθώς και οι κατ' οίκον εργαζόμενοι", ότι "οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας διακρίνονται α) σε εθνικές γενικές, που αφορούν τους εργαζόμενους όλης της χώρας ..." και ότι "οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν τους ελάχιστους όρους εργασίας που ισχύουν για τους εργαζόμενους όλης της χώρας ...". Εξάλλου, με το άρθρο 23 παρ. 1 περ. β' του ίδιου Ν. 1876/1990, καταργήθηκε ρητά η προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 10 παρ. 12 του Ν.Δ. 3755/1957. Επομένως, οι παραπάνω διατάξεις του Ν. 1876/1990, όπως προκύπτει από το περιεχόμενό τους, επεξέτειναν από τις 8-5-1990 τον θεσμό των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και στους αμέσως εργαζόμενους στην γεωργία, ανεξαρτήτως από την υπαγωγή ή μη αυτών στην ασφάλιση του Ι Κ Α και την ιδιότητα του εργοδότη τους, υπάγοντας εφεξής και αυτούς στους κανονιστικούς όρους της εκάστοτε ισχύουσας εθνικής γενικής συλλογικής συμβάσεως εργασίας και ως προς τους οποίους ουδεμία πλέον ισχύ έχει η αντιθέτου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 8 παρ. 3 της με το Ν. 133/1975 κυρωθείσας από 26-2-1975 Ε.Γ.Σ.Σ.Ε., ούτε οι όμοιες διατάξεις των Δ.Α. και Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. που επακολούθησαν (ΟΛΑΠ 36/2007). Κατ' ακολουθίαν, εφόσον και οι εργαζόμενοι στην γεωργία (γεωργικοί μισθωτοί) διέπονται πλέον από τις Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας ισχύουν και επ' αυτών οι διατάξεις για τα επιδόματα (δώρα) εορτών Πάσχα και Χριστουγέννων (ΥΑ 19040/1981 - ΦΕΚ 742 Β' της 9-12-1981), όπως και οι διατάξεις του Α. Ν. 539/1945 για τις αποδοχές αδειάς και του Ν. 4504/1966 για το επίδομα αδειάς (ΑΠ 1322/2008).

- Κατά την διάταξη του άρθρου 559 αριθμ. 1 του ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται μόνο αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοσθεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν

εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1,

Νόμοι: 3239/1955, άρθ. 42,

Νόμοι: 3239/1955, άρθ. 42,

ΝΔ: 3755/1957, άρθ. 10,

Νόμοι: 1876/1990,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας - Διαδοχή συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 556

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου με δημόσιο, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ. Σύμβαση εργασίας και σύμβαση έργου.

- Η νομιμότητα της εν λόγω συμβάσεως εξαρτάται από την τήρηση των ως άνω προϋποθέσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κυρίως η ορισμένη διάρκεια της συμβάσεως να δικαιολογείται από τη φύση, το είδος, τον σκοπό της εργασίας, τις συνθήκες λειτουργίας της επιχειρήσεως και τις ανάγκες της εκμεταλλεύσεως και να μη καλύπτονται πάγιες και διαρκείς ανάγκες των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα, υπό την έννοια των αναγκών αόριστης διάρκειας, που από τη φύση τους επιβάλλουν την κάλυψή τους με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου. Ο ορθός όμως νομικός χαρακτηρισμός μιας σχέσεως ως συμβάσεως έργου ή εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου αποτελεί κατ' εξοχή έργο της δικαιοδοτικής λειτουργίας των δικαστηρίων, τα οποία μετά από εκτίμηση όλων των συγκεκριμένων περιστάσεων κρίνουν με ποια συγκεκριμένη νομική σχέση συνδέεται ο μισθωτός με τον εργοδότη του, ανεξάρτητα από το νομικό χαρακτήρα που έδωσαν τα συμβαλλόμενα μέρη στη συνδέουσα αυτά σχέση. Από την απαγόρευση δε της μετατροπής από το νόμο των ιδιωτικού δικαίου συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, που θεσπίζεται με το άρθρο 103 παρ. 8 του Συντάγματος, δεν συνάγεται και απαγόρευση της αναγνώρισεως του πραγματικού χαρακτήρα ορισμένης σχέσεως, η οποία δεν αποτελεί "μετατροπή", αλλ' ορθό χαρακτηρισμό της έννομης σχέσεως κατά την δικαστική διαδικασία (ΟΛΑΠ 18/2006, ΟΛΑΠ 19/2007).

- Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648 και 649 ΑΚ συνάγεται ότι σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου είναι εκείνη με την οποία συνομολογείται η διάρκεια αυτής μέχρι ορισμένου χρονικού σημείου ή μέχρις επελεύσεως μέλλοντος και βεβαίου γεγονότος ή της εκτελέσεως ορισμένου έργου, μετά την περάτωση του οποίου παύει αυτοδικαίως, σε περίπτωση δε αμφιβολίας η σύμβαση αυτή θεωρείται αορίστου χρόνου.

- Από το άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 2112/1920, όπως έχει τροποποιηθεί και αυθεντικώς ερμηνευθεί (Ν. 4558/1920, άρθρο 11 ΑΝ 547/1937), το οποίο ορίζει ότι οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται και επί συμβάσεως εργασίας με ορισμένη χρονική διάρκεια, εάν ο καθορισμός της διάρκειας αυτής δεν δικαιολογείται από τη φύση της συμβάσεως, αλλά τέθηκε σκοπίμως προς καταστρατήγηση των περί υποχρεωτικής καταγγελίας της υπαλληλικής συμβάσεως διατάξεων του αυτού νόμου, προκύπτει ότι, όταν συνάπτονται αλληπάλληλες συμβάσεις εργασίας ορισμένης χρονικής διάρκειας,

αν ο καθορισμός της διάρκειάς τους δεν δικαιολογείται από τη φύση ή το είδος ή τον σκοπό της εργασίας ή δεν υπαγορεύεται από ειδικό λόγο, που ανάγεται ιδίως στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης, αλλ' έχει τεθεί με σκοπό την καταστρατήγηση των διατάξεων περί υποχρεωτικής καταγγελίας των αορίστου χρόνου συμβάσεων (άρθρα 1, 2, 3 του Ν. 2112/1920 ή 1, 3, 5 του ΒΔ 16/18.7.1920), ανακύπτει ακυρότητα ως προς τον καθορισμό ορισμένης χρονικής διάρκειας της σύμβασης και θεωρείται ότι τότε καταρτίστηκε ενιαία σύμβαση αορίστου χρόνου, επί της οποίας δεν είναι δυνατή η απόλυση του εργαζόμενου χωρίς καταγγελία και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648 επ. ΑΚ και 6 του Ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την 324/1946 ΠΥΣ και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 του ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, στην οποία και μόνο εφαρμόζονται οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, υπάρχει όταν οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην παροχή της εργασίας του μισθωτού για ορισμένο ή αόριστο χρόνο με μισθό, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο καθορίζεται και καταβάλλεται αυτός, χωρίς ευθύνη του μισθωτού για την επίτευξη ορισμένου αποτελέσματος και ακόμη όταν ο μισθωτός τελεί σε εξάρτηση από τον εργοδότη του, η οποία εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να ασκεί έλεγχο και εποπτεία ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο παροχής της εργασίας και την επιμελή εκτέλεσή της και με την υποχρέωση του πρώτου να συμμορφώνεται στις αναγκαίες εντολές ή οδηγίες του εργοδότη. Η ανωτέρω σύμβαση διακρίνεται από την αναφερόμενη στο άρθρο 681 ΑΚ σύμβαση μισθώσεως έργου, επί της οποίας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, κυρίως γιατί με την σύμβαση εργασίας οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην εργασία, που θα παρέχεται σε ορισμένο ή αόριστο χρόνο, ενώ με τη σύμβαση μισθώσεως έργου οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην επίτευξη του συμφωνηθέντος τελικού αποτελέσματος, η πραγμάτωση του οποίου συνεπάγεται την αυτόματη λύση της μεταξύ των συμβαλλομένων συμβατικής σχέσεως. Εξάλλου, κατά το άρθρο 6 παρ. 1, 2, 3 του Ν. 2527/1997, για τη σύναψη σύμβασης μισθώσεως έργου από υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα με φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 681 ΑΚ ή με άλλες ειδικές διατάξεις, απαιτείται η προηγούμενη έκδοση κοινής αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοικήσεως και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, με την οποία καθορίζονται ο αριθμός των προσώπων, που θα απασχοληθούν, το συγκεκριμένο έργο, που θα εκτελέσουν, το χρονικό διάστημα, που απαιτείται για την ολική ή τμηματική παράδοση του έργου, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αναδόχου, ο τόπος εκτελέσεως του έργου, καθώς και ότι το έργο δεν ανάγεται στον κύκλο των συνήθων καθηκόντων των υπαλλήλων του οικείου φορέα και αιτιολογία για τους λόγους που δεν μπορεί να εκτελεσθεί από υπαλλήλους του. Σύμβαση μισθώσεως έργου, που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες, είναι αυτοδικαίως και καθ' ολοκληρίαν άκυρη. Για την έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως προς σύναψη σύμβασης μισθώσεως έργου απαιτείται βεβαίωση της νομικής υπηρεσίας ή του νομικού συμβούλου της οικείας υπηρεσίας ή νομικού προσώπου του δημόσιου τομέα, ότι πρόκειται για γνήσια σύμβαση έργου, που δεν υποκρύπτει εξαρτημένη εργασία. Ανανέωση ή παράταση της σύμβασης μισθώσεως έργου απαγορεύεται και είναι αυτοδικαίως άκυρη. Παράταση του χρόνου παραδόσεως του έργου επιτρέπεται χωρίς οποιαδήποτε αύξηση της αμοιβής του αναδόχου. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι η νομιμότητα της εν λόγω σύμβασης εξαρτάται από την τήρηση των ως άνω προϋποθέσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κυρίως η ορισμένη διάρκεια της σύμβασης να δικαιολογείται από τη φύση, το είδος, τον σκοπό της εργασίας, τις συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης και τις ανάγκες της εκμεταλλεύσεως και να μη καλύπτονται πάγιες και διαρκείς ανάγκες των υπηρεσιών και των νομικών

προσώπων του δημόσιου τομέα, υπό την έννοια των αναγκών αόριστης διάρκειας, που από τη φύση τους επιβάλλουν την κάλυψή τους με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου. Ο ορθός όμως νομικός χαρακτηρισμός μιας σχέσεως ως συμβάσεως έργου ή εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου αποτελεί κατ' εξοχή έργο της δικαιοδοτικής λειτουργίας των δικαστηρίων, τα οποία μετά από εκτίμηση όλων των συγκεκριμένων περιστάσεων κρίνουν με ποια συγκεκριμένη νομική σχέση συνδέεται ο μισθωτός με τον εργοδότη του, ανεξάρτητα από το νομικό χαρακτήρα που έδωσαν τα συμβαλλόμενα μέρη στη συνδέουσα αυτά σχέση. Από την απαγόρευση δε της μετατροπής από το νόμο των ιδιωτικού δικαίου συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, που θεσπίζεται με το άρθρο 103 παρ. 8 του Συντάγματος, δεν συνάγεται και απαγόρευση της αναγνώρισεως του πραγματικού χαρακτήρα ορισμένης σχέσεως, η οποία δεν αποτελεί "μετατροπή", αλλ' ορθό χαρακτηρισμό της έννομης σχέσεως κατά την δικαστική διαδικασία (ΟΛΑΠ 18/2006, ΟΛΑΠ 19/2007).

Διατάξεις:

ΑΚ: 648, 649, 669, 681,

Νόμοι: 4558/1920,

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 8,

Νόμοι: 765/1943,

Νόμοι: 2527/1997, άρθ. 6,

Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΔΕΕ 2011, σελίδα 941

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας - Λόγοι ακυρότητας των συμβάσεων εργασίας

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 939

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Πρόσληψη υπαλλήλου στα ΚΤΕΛ. Πιστοποιητικό υγείας. Πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης.

- Με το άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. δ' ΠΔ 133/1991 "Γενικός Κανονισμός Προσωπικού Κ.Τ.Ε.Λ." ορίστηκε, σχετικά με τα προσόντα του προσωπικού κατά την πρόσληψή του αλλά και μεταγενέστερα, ότι: "Ειδικά για τους οδηγούς αλλά και για όλο το προσωπικό κινήσεως πρέπει να είναι κατάλληλοι από άποψη υγείας για την εργασία που προορίζονται να εκτελέσουν. Η σχετική καταλληλότητα, καθ' όλη τη διάρκεια που υφίσταται η σύμβαση εργασίας, πιστοποιείται από ιατρούς, που έχουν συμβληθεί με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ή από ιατρούς του Ι.Κ.Α., σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά περίπτωση. Τα πιστοποιητικά ισχύουν για έξι (6) μήνες από της εκδόσεώς τους". Επίσης με το άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. δ' ΠΔ 229/1994, που άρχισε να ισχύει από 30-8-1994 και κατήργησε το ως άνω ΠΔ 133/1991 (καταργηθέν και αυτό από 1-1-2007, όταν άρχισε να ισχύει το ΠΔ 246/2006, το οποίο στο άρθ. 5 παρ. 2 στοιχ. β' περ. αα' περιέχει την αυτή κατά βάση ρύθμιση) ορίζεται σχεδόν ταυτοσήμως ότι: "Κανείς δεν μπορεί να προσληφθεί ως τακτικός ή έκτακτος υπάλληλος του ΚΤΕΛ, εφόσον δεν έχει τα παρακάτω γενικά και ειδικά, κατά περίπτωση, προσόντα ... 1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ α)... δ) Ειδικά για τους οδηγούς, αλλά και όλο το προσωπικό κινήσεως, πρέπει να είναι κατάλληλοι από άποψη υγείας για την εργασία που προορίζονται να εκτελέσουν. Η σχετική καταλληλότητα, καθ' όλη τη διάρκεια που υφίσταται η σύμβαση εργασίας, πιστοποιείται από ιατρούς που έχουν συμβληθεί με υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ή από ιατρούς του ΙΚΑ, σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά περίπτωση. Τα πιστοποιητικά ισχύουν για δώδεκα (12) μήνες από της εκδόσεώς

τους". Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει, ότι τόσο υπό το καθεστώς του ΠΔ 133/1991 όσο και υπό το καθεστώς του ΠΔ 229/1994 (οι διατάξεις του οποίου έχουν εφαρμογή και μετά την μετατροπή των ΚΤΕΛ σε ανώνυμες εταιρείες που υποκατέστησαν τα ΚΤΕΛ σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους με οιοσδήποτε καθολική διαδοχή, άρθρα 1, 2, 3 παράγραφοι 1, 6 και 10 Ν. 2963/2001) για την πρόσληψη οδηγού λεωφορείων των ΚΤΕΛ απαιτείται, εκτός των άλλων, αυτός να είναι κατάλληλος από άποψη υγείας για την εργασία που προορίζεται. Η καταλληλότητά του πιστοποιείται αρμοδίως και το πιστοποιητικό υγείας ισχύει επί ορισμένο χρόνο, εάν δε δεν εκδοθεί και προσκομισθεί τέτοιο πιστοποιητικό κατά την πρόσληψη του υπαλλήλου του ΚΤΕΛ, η σύμβαση εργασίας ως αντικειμένη στις πιο πάνω διατάξεις δημόσιας τάξης είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε (άρθ. 174, 180 ΑΚ), ενώ καθίσταται άκυρη, αν δεν ανανεωθεί το πιστοποιητικό υγείας, αφού αυτό έχει περιορισμένη χρονική ισχύ, η καταλληλότητα, όμως, του οδηγού πρέπει να υφίσταται καθόλη την διάρκεια της σύμβασης εργασίας. Η ύπαρξη πιστοποιητικού υγείας κατά την αρχική πρόσληψη του υπαλλήλου δεν αποτελεί στοιχείο της βάσης της αγωγής, με την οποία αυτός αξιώνει οφειλόμενες αποδοχές, αλλά απόκειται στον εναγόμενο εργοδότη να επικαλεσθεί κατ' ένσταση την έλλειψή του και την εντεύθεν ακυρότητα της σύμβασης. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι με το άρθ. 14 § 1 εδ. α' και β' ν. 2963/2001 (με τον οποίο προβλέφθηκε η μετατροπή των ήδη λειτουργούντων ΚΤΕΛ σε α.ε.) ορίστηκε ότι "Με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Μεταφορών και Επικοινωνιών, εκδίδεται ο κανονισμός του προσωπικού των ΚΤΕΛ και καθορίζονται τα προσόντα πρόσληψης, οι λόγοι και η διαδικασία απόλυσης του προσωπικού, η υπηρεσιακή κατάσταση, η συμπεριφορά και υποχρεώσεις αυτού, ο χρόνος εργασίας και ανάπαυσης, οι πειθαρχικές ευθύνες, οι πειθαρχικές ποινές, τα όργανα και η διαδικασία επιβολής αυτών. Μέχρι την έκδοση του ως άνω προεδρικού διατάγματος εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις, δηλ. τα ΠΔ 229/1994 και 54/1998". Με την § 2 του αυτού ως άνω άρθ. 14 Ν. 2963/2001 ορίστηκε περαιτέρω ότι οι ιδιοκτήτες - οδηγοί, καθώς και οι οδηγοί με σχέση εργασίας εξαρτημένης εργασίας, αστικών και υπεραστικών λεωφορείων δημόσιας χρήσης, πρέπει να πληρούν τις εξής, κατ' ελάχιστον, προϋποθέσεις (α) να έχουν άδεια οδήγησης (β) να πληρούν τις προϋποθέσεις υγείας για την κατοχή της προβλεπόμενης άδειας οδήγησης κ.λπ. Με την τελευταία αυτή διάταξη δεν επήλθε τροποποίηση του νόμου ως προς την ανάγκη ύπαρξης και προσκομιδής πιστοποιητικού υγείας κατά την κατάρτιση της αρχικής σύμβασης εργασίας (αρχικής πρόσληψης) για την εγκυρότητα αυτής, αφού κατά την ως άνω ρητή διάταξη της § 1 του αυτού ως άνω άρθ. 14 ν. 2963/2001 διατηρήθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του ΠΔ 229/1994 (Γενικός Κανονισμός Προσωπικού ΚΤΕΛ) που αφορούν, μεταξύ άλλων, την πρόσληψη του προσωπικού των ΚΤΕΛ, άρα και του άρθ. 3 αυτού, που ρυθμίζει ειδικά τις προϋποθέσεις και τα προσόντα πρόσληψης και απαιτεί, κατά τα προαναφερθέντα, την ύπαρξη (και προσκομιδή) κατ' αυτήν πιστοποιητικού υγείας για την εγκυρότητά της, ενώ η διάταξη της § 2 του άρθ. 14 ν. 2963/2001 αναφέρεται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι οδηγοί λεωφορείων γενικά και όχι ειδικά κατά την πρόσληψή τους. Σημειώνεται, τέλος, ότι και με το άρθ. 5 του ΠΔ 246/2006 (νέος Γενικός Κανονισμός Προσωπικού ΚΤΕΛ), που άρχισε να ισχύει από 1-1-2007 (άρθ. 39 αυτού) και δεν καταλαμβάνει την ένδικη περίπτωση ως εκ του εδώ κρίσιμου χρόνου, καθιερώνεται ρητά και με σαφήνεια ως αναγκαίο και ειδικό προσόν πρόσληψης για το προσωπικό κίνησης και δη τους οδηγούς η ύπαρξη και προσκομιδή κατ' αυτήν ιατρικού πιστοποιητικού για την απόδειξη της συνδρομής των προϋποθέσεων υγείας που απαιτούνται για την θέση τους.

- Κατά την διάταξη του άρθρου 569 παρ. 2 ΚΠολΔ οι πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης ασκούνται με δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του Αρείου Πάγου τουλάχιστον τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης αναίρεσης και αντίγραφο αυτού του δικογράφου κοινοποιείται στον αναιρεσίβλητο και τους λοιπούς διαδίκους πριν από την προθεσμία αυτή. Κατά την αληθή έννοια της διάταξης αυτής, ως χρόνος συζήτησης της αναίρεσης, πριν από τον οποίο πρέπει να ασκηθούν οι πρόσθετοι λόγοι, θεωρείται η αρχικώς οριζόμενη δικάσιμος, κατά το άρθρ. 568 παρ. 2 ΚΠολΔ και όχι τυχόν μεταγενέστερη δικάσιμος, η οποία έχει ορισθεί από το δικαστήριο ύστερ' από για οποιονδήποτε λόγο ματαίωση ή αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης κατ' άρθρ. 575 ΚΠολΔ και επομένως η άσκηση των προσθέτων λόγων μετά την αρχικά ορισθείσα δικάσιμο συνεπάγεται το απαράδεκτο των προσθέτων λόγων.

Διατάξεις:

ΑΚ: 174, 180,

ΚΠολΔ: 568, 569, 575,

ΠΔ: 133/1991, άρθ. 3,

ΠΔ: 229/1994,

Νόμοι: 2963/2001, άρθ. 1, 2, 3, 14,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας - Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας και σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 940

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας και σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Πλασιέ. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση. Επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.

- Από τις διατάξεις των άρθρων 648 επ. του ΑΚ και 6 του Ν 765/1943, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρ. 38 ΕισΝΑΚ), συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στη παροχή της εργασίας που συμφωνήθηκε και στον μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής του και ο εργαζόμενος υπόκειται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη. Η εξάρτηση αυτή εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες, ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο παροχής της εργασίας και να ασκεί εποπτεία και έλεγχο για την διαπίστωση της συμμορφώσεως του εργαζομένου προς αυτές. Η υποχρέωση μάλιστα του εργαζομένου να δέχεται τον έλεγχο του εργοδότη και να συμμορφώνεται προς τις οδηγίες του ως προς τον τρόπο παροχής της εργασίας, αποτελεί το βασικό γνώρισμα της ως άνω εξαρτήσεως, η οποία μπορεί να είναι χαλαρότερη στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος αναπτύσσει πρωτοβουλία κατά την εκτέλεση της εργασίας του, λόγω των επιστημονικών ή τεχνικών του γνώσεων, αλλά θα πρέπει να υπάρχει για να θεωρηθεί η εργασία του ως εξαρτημένη. Εξάλλου σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών υπάρχει όταν ο εργαζόμενος παρέχει αντί μισθού τις υπηρεσίες του, χωρίς να υπόκειται στον έλεγχο και την εποπτεία του εργοδότη ή να είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται προς τις εντολές και οδηγίες αυτού, ιδίως ως προς τον τρόπο και τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών του. Και στην σύμβαση αυτή πάντως, υπάρχει κάποια δέσμευση και εξάρτηση όπως συμβαίνει σε κάθε περίπτωση που αναλαμβάνονται υποχρεώσεις με ενοχική σύμβαση και γι' αυτό ακριβώς η συμμόρφωση του εργαζομένου προς όρους της συμβάσεώς του, που μπορούν να έχουν σχέση και με

τον τόπο ή τα χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας, δεν υποδηλώνουν, χωρίς άλλο, εξάρτηση αυτού από τον εργοδότη, με την προεκτεθείσα έννοια. Οπωσδήποτε το δικαίωμα του εργοδότη να δίνει εντολές και οδηγίες ως προς τον τρόπο, τον τόπο και τον χρόνο παροχής της εργασίας και να ελέγχει την συμμόρφωση του εργαζομένου προς αυτές, καθώς και η έκταση των αντίστοιχων υποχρεώσεων του τελευταίου, αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία της υπάρξεως εξαρτήσεως, η οποία όμως δεν εξαρτάται μόνον από το αν συντρέχουν όλα ή τα περισσότερα από τα στοιχεία αυτά. Οπωσδήποτε το δικαίωμα του εργοδότη να δίνει εντολές και οδηγίες, ως προς τον τρόπο, τον τόπο και τον χρόνο παροχής της εργασίας και να ελέγχει την συμμόρφωση του εργαζομένου προς αυτές, καθώς και η έκταση των αντίστοιχων υποχρεώσεων του τελευταίου, αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία της υπάρξεως εξαρτήσεως, η οποία όμως δεν εξαρτάται μόνον από τα στοιχεία αυτά. Διότι εκείνο που διακρίνει την εξαρτημένη εργασία από την ανεξάρτητη δεν είναι το ποσοτικό στοιχείο, δηλαδή η σώρευση περισσότερων ενδείξεων δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, αλλά το ποιοτικό, δηλαδή η ιδιαίτερη ποιότητα της δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, η οποία έχει για τον υποβαλλόμενο σ' αυτή εργαζόμενο, συνέπειες που καθιστούν απαραίτητη την ιδιαίτερη ρύθμιση της σχέσεώς του με τον εργοδότη και δικαιολογούν την ειδική προστασία του από τον εργατικό δίκαιο. Το ποιοτικό αυτό στοιχείο συνάγεται από την εκτίμηση των όρων και των εν γένει συνθηκών παροχής της εργασίας και διαφέρει κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος και τη φύση της εργασίας, συνδυαζόμενο δε με τις υφιστάμενες ενδείξεις εξαρτήσεως παρέχει ασφαλέστερο κριτήριο για τη διάκριση της εξαρτημένης εργασίας από την ανεξάρτητη (ΟΛΑΠ 28/2005).

- Από τις διατάξεις των άρθρων 648 και 652 ΑΚ προκύπτει ότι ο παραγωγός (πλασιέ) μπορεί να συνδέεται με αυτόν που τον προσλαμβάνει εργοδότη με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας, η οποία υπάρχει όταν ο παρέχων την εργασία του με μισθό αδιαφόρως του τρόπου κατά τον οποίον αυτός καθορίζεται και καταβάλλεται, υποβάλλεται έναντι του εργοδότη σε νομική εξάρτηση που εκδηλώνεται με το δικαίωμα αυτού να ασκεί έλεγχο και εποπτεία ως προς τον τρόπο, το τόπο και το χρόνο παροχής της εργασίας και της εν γένει επιμελούς εκτέλεσης αυτής, δίδοντας τις αναγκαίες εντολές και οδηγίες προς τις οποίες είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται αυτός.

- Ο λόγος αναίρεσης του αριθμού 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ιδρύεται, όταν στο αιτιολογικό της αποφάσεως του δικαστηρίου της ουσίας δεν περιέχονται καθόλου ή δεν περιγράφονται με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά εκείνα γεγονότα που είναι αναγκαία για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του εφαρμοσθέντος κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή αν έγινε ή όχι ορθός νομικός χαρακτηρισμός των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων, όχι όμως όταν πρόκειται για ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του συνταχθέντος από αυτές και με σαφήνεια διατυπωμένου αποδεικτικού πορίσματος. Η θεμελίωση του τελευταίου λόγου προϋποθέτει ελλείψεις σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, όπως είναι οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί που συνθέτουν την ιστορική βάση και άρα στηρίζουν το αίτημα της αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως. Δεν υπάρχει δε έλλειψη αιτιολογιών όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές μεν αλλά πλήρεις αιτιολογίες. Δηλαδή μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε.

- Από τις διατάξεις του άρθρου 579 ΚΠολΔ προκύπτει ότι αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την αναιρεθείσα απόφαση, αν δεν αποδεικνύεται προαποδεικτικώς εκούσια ή αναγκαστική εκτέλεση

της αποφάσεως αυτής, ο Άρειος Πάγος, εφόσον υποβληθεί αίτηση με το αναιρετήριο ή με τις προτάσεις ή με αυτοτελές δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του ως την παραμονή της συζητήσεως, διατάσσει με την αναιρετική απόφαση την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την εκτέλεση. Με την αίτηση επαναφοράς ζητείται η απόδοση των καταβληθέντων από τον αναιρεσιζήτονα προς τον αναιρεσιβλήτο χρηματικών ποσών, ήτοι του επιδικασθέντος κεφαλαίου και των τόκων αυτού και των επιδικασθέντων δικαστικών εξόδων. Στην αίτηση πρέπει να προσδιορίζονται, κατ' άρθρ. 216 και 217 του ΚΠολΔ, οι αιτίες για τις οποίες καταβλήθηκαν και τα επί μέρους ποσά που συνθέτουν το επιδιωκόμενο συνολικό ποσό, ώστε στην περίπτωση που η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αναιρείται κατά ένα μέρος και είναι εφικτός ο προσδιορισμός του ποσού που θα αποδοθεί.

Διατάξεις:

ΑΚ: 648 επ., 652,
ΚΠολΔ: 559 αριθ. 19,
ΕισΝΑΚ: 38,
Νόμοι: 765/1943, άρθ. 6,
Δημοσίευση: INLAW 2011

Σύμβαση εργασίας - Γενικά

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 1686

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Σύμβαση εργασίας. Προϋπόθεση άσκησης αγωγής, με την οποία ζητούνται από τον εργαζόμενο δεδουλευμένοι μισθοί, αποζημίωση αδειάς και επιδόματος αδειάς, επιδόματα εορτών, αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση και αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας είναι η ύπαρξη σχέσεως εργασίας μεταξύ του ενάγοντος και του εναγομένου. Μη λήψη υπόψη πραγμάτων. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση. Μεταβιβαστικό αποτέλεσμα της έφεσης.

- Όπως συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 648, 653, 659 του ΑΚ, 4 και 5 του Ν.2874/2000, Ι του Ν.1082/1980 σε συνδυασμό με την 19040/1981 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, 5 παρ. 1 του ΑΝ 539/1945, 3 παρ. 16 του ΝΔ 4504/1966, Ι επ. του Ν.2112/1920 και 5 παρ.3 του Ν.3198/ 1955, στοιχεία της αγωγής με την οποία ζητούνται από τον εργαζόμενο δεδουλευμένοι μισθοί, αποζημίωση αδειάς και επιδόματος αδειάς, επιδόματα εορτών, αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση και αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, είναι η ύπαρξη σχέσεως εργασίας μεταξύ του ενάγοντος και του εναγομένου. Από τον συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων προκύπτει ότι αν απορριφθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο η αγωγή του εργαζομένου περί επιδικάσεως των πιο πάνω αξιώσεων ως ουσία αβάσιμη, για τον λόγο ότι (παρότι αποδείχθηκε ότι οι διάδικοι συνδέονται με σύμβαση εργασίας και ότι ο εναγόμενος όφειλε δεδουλευμένες αποδοχές του επίδικου χρονικού διαστήματος, επιδόματα εορτών και αδειάς, αποδοχές αδειάς, αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση και αποζημίωση απόλυσης) δεν κατέστη εφικτός ο υπολογισμός των επίδικων αξιώσεων, διότι δεν αποδείχθηκε το ύψος των μηνιαίων αποδοχών, που είχαν συμφωνηθεί σε ποσοστό επί των κερδών, με βάση τις οποίες θα γινόταν ο υπολογισμός και κατά της πρωτόδικης απόφασης και ασκήσει έφεση ο ενάγων, το Εφετείο, χωρίς προηγούμενη άσκηση εφέσεως ή αντεφέσεως από τον εναγόμενο και χωρίς να εξαφανίσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά παραδοχή της εφέσεως, δεν έχει την εξουσία, μεταβάλλοντας την αιτιολογία της πρωτόδικης απόφασης, να απορρίψει την έφεση επί των λόγων ότι ο ενάγων δεν είχε συνάψει σύμβαση εργασίας με την εναγομένη

αλλά είχαν συστήσει αφανή εταιρεία και ως εκ τούτου δεν οφείλονται οι ερειδόμενες σε σχέση εργασίας ένδικες αξιώσεις, διότι η αλλαγή των αιτιολογιών της μεταβάλλει το αντικείμενο του δεδικασμένου της εκκαλούμενης απόφασης και κάνει χειρότερη τη θέση του ενάγοντος. Αν παρά ταύτα πράξει αυτό καθιστά την απόφασή του αναιρετέα, κατ' άρθρο. 559 αριθ. 8β ΚΠολΔ, διότι παρά τον νόμο έλαβε υπόψη πράγματα μη προταθέντα και έχοντα ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 522 του ΚΠολΔ με την άσκηση της εφέσεως η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Εξάλλου, κατά μεν τη διάταξη του άρθρου 534 του ίδιου Κώδικα, εάν το αιτιολογικό της εκκαλουμένης αποφάσεως που έχει προσβληθεί με έφεση κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό ορθό, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση, κατά δε το άρθρο 536 το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν μπορεί να εκδώσει επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα απόφαση, χωρίς ο εφεσίβλητος να ασκήσει δική του έφεση ή αντέφεση. Η τελευταία διάταξη δεν εφαρμόζεται όταν το δικαστήριο μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης δικάζει την υπόθεση κατ' ουσίαν. Από τον συνδυασμό των πιο πάνω διατάξεων προκύπτει ότι το Εφετείο κρίνει αν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποφάνθηκε ορθά ή όχι με βάση τα παράπονα που περιλαμβάνονται στην έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Εάν η αγωγή απορρίφθηκε με την πρωτοβάθμια απόφαση κατ' ουσίαν, ολικά ή μερικά, και ο ενάγων με την έφεσή του παραπονείται για την απόρριψή της, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εφόσον κρίνει ορθό το διατακτικό της αποφάσεως αλλά εσφαλμένο το αιτιολογικό της, μπορεί, εφόσον δεν χειροτερεύει η θέση του εκκαλούντος, να απορρίψει ως κατ' ουσίαν αβάσιμη την έφεση και να επικυρώσει την πρωτόδικη απόφαση που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, αντικαθιστώντας τις εσφαλμένες αιτιολογίες με νέες ορθές αιτιολογίες, αναφερόμενες στην ουσιαστική αβασιμότητα της αγωγής, εφόσον οι νέες αιτιολογίες δεν έχουν τον χαρακτήρα νέων οριστικών διατάξεων, δηλαδή νέου διατακτικού, το οποίο δεν επιτρέπεται να μεταβληθεί χωρίς να ασκηθεί έφεση ή αντέφεση από τον εφεσίβλητο.

Διατάξεις:

ΑΚ: 648, 653, 659,

ΚΠολΔ: 522, 536, 559 αριθ. 8,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Σύμβαση εργασίας - Δημοσιογράφοι

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 195

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Διάκριση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού συντάκτη εφημερίδας. Υπερωριακή απασχόληση. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Αναιρεείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Με το άρθρο 1 της εφαρμοστέας ως εκ του εδώ κρίσιμου χρόνου προσλήψεως του ενάγοντος, από 5/-4/2002 συλλογικής συμβάσεως εργασίας, "για τους όρους αμοιβής και εργασίας των συντακτών - μελών της ΕΣΗΕΑ, που απασχολούνται σε εφημερίδες - μέλη της ΕΙΗΕΑ, η οποία κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ11473/2002 (ΦΕΚ Β' 703) και δεσμεύει όλους τους εργαζομένους του επαγγέλματος (άρθρο 11 παρ. 2 του Ν. 1876/1990) καθορίστηκαν τα κατώτατα όρια των βασικών μισθών των συντακτών που απασχολούνται σε εφημερίδες, οι οποίοι διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς και προβλέφθηκαν υψηλότεροι βασικοί μισθοί για τους εσωτερικούς συντάκτες σε σχέση με τους βασικούς μισθούς των εξωτερικών συντακτών.

Παρόμοια ρύθμιση, δηλαδή υψηλότερων βασικών μισθών για τους εσωτερικούς συντάκτες περιλαμβάνεται στο άρθρο 1 και των λοιπών ΣΣΕ, για τους όρους αμοιβής και εργασίας των συντακτών κ.λ.π., οι οποίες εφαρμόστηκαν και καλύπτουν και το υπόλοιπο επίδικο χρονικό διάστημα (από 14/5/2003 που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 1504/2003 ΦΕΚ Β' 878, και από 29/7/2004 που κηρύχθηκε υποχρεωτική με την ΥΑ 12748/2004, ΦΕΚ Β'1418). Στις ως άνω ΣΣΕ δεν περιέχονται τα ειδικότερα καθήκοντα και καθορισμός της έννοιας του "εσωτερικού συντάκτη" ούτε του "εξωτερικού συντάκτη" και μάλιστα σε αντιδιαστολή μεταξύ τους, ώστε να προκύπτουν οι εννοιολογικές διαφορές για την κατάταξη στις αντίστοιχες κατηγορίες. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής της ΣΣΕ (αλλά και των λοιπών που περιέχουν τη διάκριση αυτή και επιφυλάσσουν με βάση αυτή διαφορετική μισθολογική μεταχείριση) ως "εσωτερικός συντάκτης" πρέπει να θεωρηθεί ο δημοσιογράφος εφημερίδας, ο οποίος, προσερχόμενος καθημερινά στο γραφείο της εφημερίδας, αφού συλλέγει για το ειδικότερο αντικείμενο και το συγκεκριμένο θέμα του τομέα της απασχολήσεως του πληροφορίες κυρίως τηλεφωνικώς αλλά και με παρακολούθηση από τον ίδιο των αντιστοιχών γεγονότων, συντάσσει τα σχετικά κείμενα, τα οποία μετά από έλεγχο από τον προϊστάμενο του οικείου τμήματος και τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας, δημοσιεύονται ενυπόγραφα από τον ίδιο ή μαζί με άλλον συντάκτη, έχει την ευθύνη της διαμορφώσεως του φύλλου, κατανέμει και ταξιθετεί την ύλη, δηλαδή παραλαμβάνει τα κείμενα που παραδίδουν οι εξωτερικοί συντάκτες, τα διορθώνει, τους βάζει τίτλους και διαμορφώνει τις σελίδες της εφημερίδας με διάφορα άρθρα, κατανέμει αρμοδιότητες στους εξωτερικούς συντάκτες και έχει την επιμέλεια της ύλης και της εργασίας των λοιπών συντακτών, επιβαρυνόμενος με επιπλέον ευθύνη που δικαιολογεί την υψηλότερη, σε σχέση με τον εξωτερικό συντάκτη, νόμιμη αμοιβή κατά τις οικείες συλλογικές συμβάσεις εργασίας, ενώ ως "εξωτερικός συντάκτης" πρέπει να θεωρηθεί ο δημοσιογράφος εφημερίδας, ο οποίος για τη συλλογή των στοιχείων και πληροφοριών επί συγκεκριμένου θέματος ή γεγονός της ειδικότητας του και δη επίκαιρου εργάζεται κυρίως εκτός των γραφείων της εφημερίδας, μεταβαίνοντας στον τόπο του ενδιαφέροντος ειδησεογραφικού γεγονότος ή θέματος και ακολούθως συντάσσει σχετικό κείμενο που παραδίδει προς έλεγχο και έγκριση από τον υπεύθυνο του αντίστοιχου τμήματος και τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας για την εν συνεχεία δημοσίευσή του, δηλαδή ο δημοσιογράφος που εργάζεται κυρίως εκτός γραφείου για τη συλλογή ειδήσεων για συγκεκριμένο τομέα ειδήσεων (ρεπόρτερ).

- Κατά την υπ' αριθμ. 21091/1946 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας "περί καθορισμού πρόσθετης ημερήσιας απασχολήσεως δια τους εκτός έδρας απασχολούμενους μισθωτούς", που εκδόθηκε με βάση εξουσιοδότηση του ΑΝ 28 / 1944 και ερμηνεύθηκε αυθεντικά με το ΝΔ 866/1946, στο εκτός έδρας αποστελλόμενο προσκαίρως για εργασία υπαλληλικό, υπηρετικό και εργατοτεχνικό προσωπικό όλων των επιχειρήσεων και εργασιών, καταβάλλεται εκτός από τα οδοιπορικά έξοδα και πρόσθετη αποζημίωση για κάθε εκτός έδρας διανυκτέρευση, ίση προς το εκάστοτε νόμιμο ημερομίσθιο ή προς το 1/25 του εκάστοτε νομίμου μηνιαίου μισθού για τους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό.

- Κατά το άρθρο 1 παρ. 1 και 2 του Ν. 435 /1976, οι μισθωτοί που απασχολούνται νομίμως πέρα από τα επιτρεπόμενα για κάθε κατηγορία ανώτατα χρονικά όρια της ημερήσιας εργασίας δικαιούνται αμοιβή για κάθε ώρα τέτοιας απασχολήσεως ίση προς το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα οριζόμενα ποσοστά, ενώ οι μισθωτοί που παρέχουν μη νόμιμη υπερωριακή εργασία, δικαιούνται από την πρώτη ώρα, πέρα από τον πλουτισμό που αποκόμισε ο εργοδότης χωρίς νόμιμη αιτία και πρόσθετη αποζημίωση ίση προς 100% του καταβαλλόμενου ωρομίσθιου. Με το άρθρο 6 της από 24-2-1984 Εθνικής Γενικής Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας, που

δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την 11770/20-3-1984 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (ΦΕΚ Β, 81) η εβδομαδιαία διάρκεια της εργασίας των μισθωτών ορίστηκε από 1-1-1984 σε 40 ώρες. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι ως προς τη συνδρομή υπερωριακής εργασίας, στην οποία αφορούν οι παροχές του άρθρου 1 του Ν. 435/1976 λαμβάνεται υπόψη όχι η εβδομαδιαία αλλά η ημερήσια εργασία υπό την έννοια ότι υφίσταται υπερωριακή εργασία όταν ο μισθωτός της προκειμένης κατηγορίας απασχοληθεί πέραν των οκτώ ωρών ημερησίως, ενώ ως προς τη συνδρομή υπερεργασίας κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση του μισθωτού και μάλιστα εκείνη που πραγματοποιείται κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας. Από 1-4-2001, με το άρθρο 4 του Ν. 2874/2000 (όπως ίσχυε μέχρι 30-9-2005, που αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 3385/2005) η υπερεργασία καταργήθηκε και η απασχόληση πέρα των 40 ωρών και μέχρι 43 εβδομαδιαίως θεωρείται ως ιδιόρρυθμη υπερωρία, νόμιμη και επιτρεπτή, η οποία αμείβεται με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50% (παρ. 2 του άρθρου 4). Υπερωρία συνιστά η απασχόληση πέραν των 43 ωρών εβδομαδιαίως καθώς και η απασχόληση πέραν των 9 ωρών ημερησίως για τους μισθωτούς με πενθήμερο. Αν η υπερωρία είναι παράνομη, για κάθε ώρα τέτοιας απασχολήσεως, ο μισθωτός δικαιούται αποζημίωση ίση με το 250% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου (δηλαδή προσαύξηση 150% του ωρομισθίου) σύμφωνα με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου (ΟΛΑΠ 36/2007).

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου ιδρύεται, εάν αυτός εφαρμοσθεί, όταν κατά τις σχετικές παραδοχές της αποφάσεως του δικαστηρίου της ουσίας δεν υπάρχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις εφαρμογής του ή αντίθετα, όταν δεν εφαρμοσθεί, μολονότι κατά τις παραδοχές αυτής, συντρέχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις εφαρμογής του ή εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή.

- Κατά τον αριθμ. 19 του αυτού ως άνω άρθρου 559 του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται και αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως εάν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την τελευταία διάταξη προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτήν λόγος αναιρέσεως ιδρύεται, όταν στην ελάχιστονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν εκτίθενται πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται με βάση τα πραγματικά περιστατικά του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), όταν δηλαδή δεν προκύπτει από την απόφαση ποια πραγματικά περιστατικά δέχθηκε αυτή, ώστε σε συνδυασμό με το διατακτικό της να κριθεί περαιτέρω, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν τα στοιχεία της διατάξεως που εφαρμόστηκε. Το κατά νόμον αναγκαίο περιεχόμενο της ελάχιστονης προτάσεως προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της αποφάσεως στο αποδεικτικό πόρισμα της και να μην καταλείπονται αμφιβολίες.

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 1, 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 435/1976, άρθ. 1,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Συνταξιοδότηση - Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης

Δικαστήριο: Αρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 262

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης.

- Σύμφωνα με το άρθρο 8 εδ. α' του Ν. 3198/1955, οι μισθωτοί, που απασχολούνται με σχέση εργασίας αόριστης διάρκειας και έχουν συμπληρώσει δεκαπενταετή υπηρεσία στον ίδιο εργοδότη (με την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 του Ν. 2112/1920) ή το προβλεπόμενο από τον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό όριο ηλικίας ή, αν σε περίπτωση έλλειψης τέτοιου, το 65ο έτος της ηλικίας, αποχωρώντας από την υπηρεσία τους με τη συγκατάθεση του εργοδότη, δικαιούνται το ήμισυ της αποζημίωσης που ορίζεται από το Ν. 2112/1920 για την περίπτωση της απροειδοποίητης καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας εκ μέρους του εργοδότη. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του Ν. 3198/1955. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι προϋπόθεση για την εφαρμογή τους είναι (μεταξύ των άλλων και) η συγκατάθεση του εργοδότη στην αποχώρηση του μισθωτή από την εργασία του. Η συγκατάθεση αυτή πρέπει να παρέχεται πριν από την αποχώρηση του μισθωτή και μπορεί να είναι έγγραφη ή προφορική, ρητή ή σιωπηρή, δηλαδή συναγόμενη εμμέσως από τη συμπεριφορά του εργοδότη εν όψει και των πραγματικών περιστατικών συγκεκριμένης περιπτώσεως, αλλά, πάντως, σαφής και αναμφίβολη.

- Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 3 παρ. 1 και 4 του Ν. 2112/1920, την υποχρέωση τηρήσεως προθεσμίας κατά την καταγγελία της συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου υπέχει όχι μόνον ο εργοδότης, αλλά και ο μισθωτός. Η προθεσμία αυτή είναι ανάλογη προς το χρόνο της προηγηθείσας διάρκειας της συμβάσεως εργασίας, αλλά για την καταγγελία που γίνεται από το μισθωτό προσδιορίζεται στο ήμισυ της προθεσμίας που θα έπρεπε να τηρήσει ο εργοδότης και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τρεις μήνες. Ο εργοδότης οφείλει πάντοτε, είτε τηρήσει είτε όχι την εν λόγω προθεσμία, να καταβάλει στο μισθωτό την αναλογούσα αποζημίωση, ως προϋπόθεση του κύρους της καταγγελίας που αυτός επιχειρεί (άρθρο 5 παρ.3 του Ν. 3198/1955). Ο μισθωτός, καταγγέλλοντας τη σύμβαση εργασίας χωρίς να τηρήσει την προβλεπόμενη προθεσμία προειδοποίησης, οφείλει και αυτός να καταβάλει το ήμισυ της αποζημίωσης, την οποία θα λάμβανε εάν τη σύμβαση είχε καταγγείλει ο εργοδότης, μη δυνάμενη να υπερβεί τις τακτικές αποδοχές τριών μηνών. Η αποζημίωση αυτή, είτε οφείλεται από τον εργοδότη είτε από το μισθωτό, είναι κατ' αποκοπή και δεν συνδέεται προς την επέλευση πραγματικής ζημίας στα οικονομικά συμφέροντα του μέρους της συμβάσεως εργασίας, προς το οποίο απευθύνεται η καταγγελία. Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αποτελεί τρόπο λύσεως αυτής διαφορετικό από την αποχώρηση του μισθωτή με τη συγκατάθεση του εργοδότη, που προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 8 εδ. α' του Ν. 3198/1955 και ως εκ τούτου η διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 2112/1920 δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στην τελευταία περίπτωση.

Διατάξεις:

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 1, 3, 4, 6,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 5, 8,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Συνταξιοδότηση - Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 200

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης. Εξάμηνη παραγραφή. Απόρριψη έφεσης λόγω ερημοδικίας του εκκαλούντος. Αναίρεται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Κατά την παραγρ. 2 του άρθρου 6 Ν. 3198/1955, κάθε αξίωση μισθωτού για την καταβολή ή συμπλήρωση της κατά τον Ν. 2112 και το ΒΔ της 16/18.7.1920 αποζημίωσης είναι απαράδεκτη, εφόσον η σχετική αγωγή δεν κοινοποιήθηκε μέσα σε ένα εξάμηνο από τότε που η αξίωση έγινε απαιτητή. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 8 εδ. α' Ν. 3198/1955 "μισθωτοί συνδεόμενοι δια σχέσεως εργασίας αορίστου διάρκειας, συμπληρώσαντες δεκαπενταετή υπηρεσίαν παρά τω αυτώ εργοδότη ... ή το υπό του οικείου ασφαλιστικού οργανισμού προβλεπόμενον όριον ηλικίας, εν ελλείψει δε τοιούτου το 65ον έτος της ηλικίας των, αποχωρούντες της υπηρεσίας, τη συγκαταθέσει του εργοδότη, δικαιούνται του ημίσεος της υπό του Ν. 2112 οριζόμενης αποζημίωσης δια την περίπτωσιν απροειδοποίητου καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ...". Κατά δε το εδάφιο β' του ίδιου άρθρου, όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 8 Ν. 3789/1957 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 435/1976, μισθωτοί γενικά που υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού για τη χορήγηση συντάξεως, αν συμπλήρωσαν ή θα συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις λήψεως πλήρους συντάξεως γήρατος, μπορούν, αν μεν έχουν την ιδιότητα του εργατοτεχνίτη να αποχωρούν της εργασίας, αν δε έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου, είτε να αποχωρούν ή να απομακρύνονται της εργασίας τους από τον εργοδότη, αφού λάβουν σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι μεν επικουρικός ασφαλισμένοι το 40%, οι δε μη ασφαλισμένοι επικουρικός το 50% της αποζημίωσης που δικαιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, για την περίπτωση απροειδοποίητης καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας από μέρος του εργοδότη. Για την κατά τα ανωτέρω χορηγούμενη αποζημίωση στους αποχωρούντες ή απομακρυνόμενους μισθωτούς εφαρμόζονται κατά τα λοιπά όλα τα οριζόμενα από τα άρθρα 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 και 9 του Ν.Δ. 3198/1955, καθώς και από τις διατάξεις του Ν. 2112/1920 "περί υποχρεωτικής καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων", όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, και του Β.Δ. της 16/18.7.1920 "περί εφαρμογής των περί καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων διατάξεων και επί των εργατών, τεχνιτών και υπηρετών", εκτός από τις διατάξεις που αφορούν την προειδοποίηση. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτει ότι είναι σαφής ο σκοπός του νόμου (άρθρου 5 παρ. 1 Ν. 435/1976), με την προσθήκη του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 8 και την ρητή παραπομπή στο άρθρο 6 του Ν. 3198/1955, να ισχύει η προβλεπόμενη με αυτό αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως της αγωγής και στην περίπτωση αποχωρήσεως του μισθωτού με τη συγκατάθεση του εργοδότη (ΟΛΑΠ 31/2003). Συνακόλουθα, η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 3198/1955, κατά την οποία κάθε αξίωση για την καταβολή ή συμπλήρωση της κατά το Ν. 2112/1920 και το ΒΔ της 16/18.7.1920 αποζημίωσης είναι απαράδεκτη, εφόσον η σχετική αγωγή δεν κοινοποιήθηκε μέσα σε ένα εξάμηνο από τότε που η αξίωση έγινε απαιτητή, εφαρμόζεται, κατ' αρχήν ως προς την αποζημίωση που δικαιούται απευθείας από το Ν.2112 ή το Β.Δ. της 16/18.7.1920 και όχι για την αποζημίωση που δικαιούται με βάση άλλες διατάξεις νόμου, Σ.Σ.Ε. ή διαιτητικών αποφάσεων, οι οποίες παραπέμπουν στον άνω Ν. 2112 ή το Β.Δ. μόνο για τον καθορισμό του μεγέθους της αποζημίωσης. Στην περίπτωση όμως της αποζημίωσης των αποχωρούντων από την εργασία τους λόγω συμπλήρωσεως των προϋποθέσεων συνταξιοδότησεως τους, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 435/1976, οι διατάξεις αυτές δεν παραπέμπουν μόνο στην αποζημίωση του Ν. 2112 και του ως άνω Β.Δ., αλλά προβλέπουν ρητώς ότι ως προς την ανωτέρω αποζημίωση "εφαρμόζονται, κατά τα λοιπά, όλα όσα ορίζονται στο άρθρο 6 του Ν. 3198/1955".

Συνεπώς η αξίωση για την καταβολή της εν λόγω αποζημίωσης υπόκειται στην προβλεπόμενη από το άνω άρθρο 6 παρ. 2 αποσβεστική προθεσμία.

- Από τον συνδυασμό των άρθρων 553 παρ. 1, 531 παρ. 1 και 272 παρ. 1 και 2 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η απόρριψη της εφέσεως λόγω της ερημοδικίας του εκκαλούντος γίνεται κατ'ουσίαν και όχι κατά τύπου. Διότι, μολονότι οι λόγοι της εφέσεως δεν εξετάζονται ως προς το παραδεκτό και τη βασιμότητα τους, θεωρείται κατά πλάσμα του νόμου ότι είναι αβάσιμοι και για την αιτία αυτή πάντοτε απορριπτέοι, αφού δεν δίδεται στο δικαστήριο η δυνατότητα εκδόσεως αντίθετης αποφάσεως περί αποδοχής τους. Επομένως, αν η ασκηθείσα έφεση κατά πρωτόδικης απόφασης απορριφθεί, λόγω ερημοδικίας του εκκαλούντος, προσβλητή με το ένδικο μέσο της αναιρέσεως είναι μόνο η (μη υποκείμενη πλέον σε ανακοπή ερημοδικίας) απόφαση του Εφετείου, στην οποία ενσωματώθηκε η πρωτόδικη. Τα δε τυχόν σφάλματα της αποφάσεως του πρώτου βαθμού μπορούν να προταθούν με την αίτηση αναιρέσεως, εφόσον συνιστούν και αναιρετικούς λόγους που προβάλλονται παραδεκτώς (ΟΛΑΠ 16/1990).

Διατάξεις:

ΚΠολΔ: 272, 531, 553, 559 αριθ. 1,

Νόμοι: 2112/1920,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,

Νόμοι: 3198/1955,

Νόμοι: 3789/1957, άρθ. 8,

Νόμοι: 435/1976, άρθ. 5,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Συνταξιοδότηση - Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 197

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης. Παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου.

- Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθρ. 8 εδ. α' του Ν. 3198/1955, μισθωτοί που συνδέονται με σχέση εργασίας αόριστης διάρκειας και έχουν συμπληρώσει δεκαπενταετή υπηρεσία στον ίδιο εργοδότη, με την έννοια του αρθρ. 6 παρ. 1 του Ν. 2112/1920 ή του ΒΔ της 18/18-7-1920 ή το προβλεπόμενο από τον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό όριο ηλικίας και, αν δεν προβλέπεται αυτό, το 65^ο έτος της ηλικίας τους, αποχωρώντας από την εργασία τους με τη συγκατάθεση του εργοδότη, δικαιούνται το ήμισυ της οριζόμενης από τον Ν. 2112/1920 ή το ανωτέρω ΒΔ αποζημίωσης για την περίπτωση της απροειδοποίητης καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το αρθρ. 5 παρ.1 και 2 του νόμου αυτού.

- Με τις διατάξεις του αρθρ. 8 εδ. β' και γ' του ίδιου νόμου, που προστέθηκαν με το αρθρ. 8 παρ. 4 του ΝΔ 3789/1957 και αντικαταστάθηκαν με το αρθρ. 5 παρ. 1 του Ν. 435/1976, ορίζονται τα εξής: Μισθωτοί γενικά που υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού για τη χορήγηση συντάξεως, εφόσον συμπλήρωσαν ή συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους συντάξεως γήρατος, μπορούν, εάν μεν έχουν την ιδιότητα του εργατοτεχνίτη να αποχωρούν από την εργασία, εάν δε έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου είτε να αποχωρούν είτε να απομακρύνονται από την εργασία από μέρους του εργοδότη τους. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι μεν επικουρικά ασφαλισμένοι λαμβάνουν τα 40%, οι δε μη επικουρικά ασφαλισμένοι τα 50% της αποζημίωσης, την οποία δικαιούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την περίπτωση της απροειδοποίητης

καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας από μέρους του εργοδότη. Για τη χορηγούμενη ως άνω μειωμένη αποζημίωση προς τους αποχωρούντες ή τους απομακρυνόμενους μισθωτούς εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις διατάξεις των αρθρ. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 7, 8, και 9 του Ν. 3198/1955, καθώς και εκείνες του Ν. 2112/1920 ή του ΒΔ της 16/18-7-1920, πλην των διατάξεων που αφορούν την προειδοποίηση. Από την αντιπαραβολή των δύο ως άνω εδαφίων του άρθρου 8 του Ν. 3198/1955, η θέσπιση των οποίων αποσκοπούσε στην παροχή κινήτρων για την ανανέωση του προσωπικού των επιχειρήσεων με την έξοδο των παλαιών ή υπερηλίκων και την είσοδο νέων εργατοτεχνιτών ή υπαλλήλων, την ευρύτερη διατύπωση του δευτέρου εδαφίου και τη θέσπιση με το εδάφιο αυτό δυνατότητας λύσεως της εργασιακής συμβάσεως με μονομερείς ενέργειες των συμβληθέντων (αποχώρηση εργαζομένου ή καταγγελία εργοδότη), στις οποίες ο νόμος προσδίδει τις ανωτέρω συνέπειες, συνάγονται τα ακόλουθα: α) Η εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της άνω διατάξεως προϋποθέτει ρητώς μισθωτούς που συνδέονται με σχέση εργασίας αόριστης διάρκειας και δεν επεκτείνεται και σε εκείνους που η εργασιακή τους σχέση είναι ορισμένου χρόνου, όπως είναι και η σύμβαση των- εργαζομένων που έχουν προσχωρήσει σε κανονισμό του εργοδότη, με τον οποίο προβλέπεται η αποχώρηση από την εργασία με τη συμπλήρωση ορίου ηλικίας. Στην περίπτωση όμως που με τον κανονισμό έχει παράλληλα, προβλεφθεί δυνατότητα πρόωρης λύσεως της συμβάσεως, τότε ενυπάρχει διαλυτική αίρεση, η οποία, εφόσον πληρωθεί, η σύμβαση εργασίας μεταπίπτει εξαρχής σε αόριστου χρόνου (ΟΛΑΠ 1110/86). β) Σε αντίθεση προς το δεύτερο εδάφιο, για την εφαρμογή του οποίου προσαπαιτείται η συμπλήρωση των προϋποθέσεων για λήψη πλήρους συντάξεως γήρατος, το πρώτο εδάφιο δεν αξιώνει τη συνδρομή του στοιχείου αυτού, γ) Η εφαρμογή του πρώτου εδαφίου προϋποθέτει, εκτός άλλων και τη συγκατάθεση του εργοδότη για την αποχώρηση του μισθωτού. Η συγκατάθεση (συναίνεση) αυτή πρέπει να παρέχεται πριν από την αποχώρηση του μισθωτού, δύναται δε να είναι έγγραφη ή προφορική, ρητή ή σιωπηρή, αρκεί, στην τελευταία περίπτωση, να είναι σαφής και αναμφίβολη. Τέτοια συγκατάθεση μπορεί να προβλεφθεί και να παρασχεθεί εκ των προτέρων με τον Κανονισμό, όταν διαλαμβάνεται σε αυτόν ότι είναι υποχρεωτική για τον εργοδότη, μετά πάροδο ορισμένου χρόνου, η αποδοχή της πρόωρης παραίτησης του μισθωτού. Στην περίπτωση αυτή ο εργοδότης, κατά την κατάρτιση του κανονισμού, αυτοδεσμεύεται συμβατικά έκτοτε, παρέχοντας εκ των προτέρων τη συγκατάθεση του στην παραίτηση του υπαλλήλου, οποτεδήποτε ήθελε αυτή υποβληθεί.

- Ο αναιρετικός λόγος από το αρθρ. 560 αρ. 1 του ΚΠολΔ ιδρύεται αν παραβιάστηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται αν δεν εφαρμοσθεί ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του ή αν εφαρμοσθεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, δηλαδή με την απόδοση στον κανόνα δικαίου έννοιας μη αληθινής ή μη αρμόζουσας ή έννοιας περιορισμένης είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή. (ΟΛΑΠ 7/2006).

Διατάξεις:

Νόμοι: 2112/1920, άρθ. 6,

Νόμοι: 3427/1927,

Νόμοι: 3198/1955, άρθ. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 9,

ΝΔ: 3789/1957, άρθ. 8,

ΑΝ: 173/1967, άρθ. 2,

Νόμοι: 435/1976, άρθ. 5,

Νόμοι: 2778/1999, άρθ. 34,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Συνταξιοδότηση - ΔΕΗ

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος Ολομέλεια

Αριθμός απόφασης: 13

Έτος: 2010

Σύντομη Περίληψη:

- Κατάργηση του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΗΕΑΠ-ΕΗΕ. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Με την κρίση του το Εφετείο, παραβίασε ευθέως, με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή, τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1-4 του Ν. 163/1975 και 34 παρ. 11, 12 του Ν. 2773/1999, σύμφωνα με τις οποίες τα περιουσιακά στοιχεία, που, με την κατάργηση του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΗΕΑΠ-ΕΗΕ, με την Φ62/1594/17-6-1985 απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, περιήλθαν στην κυριότητα της Δ.Ε.Η., ως καθολική διάδοχο του καταργηθέντος Ταμείου, παρέμειναν και μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 2773/1999 στην ενσωματωμένη περιουσία της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και δεν περιήλθαν, βάσει των διατάξεων του άρθρου 34 παρ. 11 και 12 του τελευταίου νόμου, στην κυριότητα του αναιρεσιβλήτου Ο.Α.Π. Δ.Ε.Η.

Διατάξεις:

Νόμοι: 4491/1966, άρθ. 1,

Νόμοι: 163/1975, άρθ. 2, 5,

ΑΝ: 2773/1999, άρθ. 34,

Νόμοι: 3655/2008, άρθ. 70,

Δημοσίευση: INLAW 2010 * ΕλλΔνη 2011, σελίδα 59

Χρόνος εργασίας - Εργασία Σαββάτου σε πενθήμερη εργασία - Κυριακάτικη εργασία

Δικαστήριο: Άρειος Πάγος

Αριθμός απόφασης: 193

Έτος: 2011

Σύντομη Περίληψη:

- Αμοιβή για Κυριακάτικη εργασία. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Απόσβεση ενοχής με καταβολή. Έλλειψη νόμιμης βάσης. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση.

- Από τις διατάξεις της 8900/1946 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας "περί καθορισμού αυξημένης αμοιβής εις τους εργαζομένους εν γένει κατά τας Κυριακάς και εορτάς", όπως ερμηνεύθηκε με την 25825/1951 ομοία και άρθρ. 2 του Ν. 435/ 1976, προκύπτει ότι στους εργαζομένους κατά τις Κυριακές και τις μη εργάσιμες εορτές καταβάλλεται, ανεξαρτήτως του κύρους για την απασχόληση, προσαύξηση του ημερομισθίου, η οποία υπολογίζεται επί του νομίμου μισθού και ισούται με το 75% ενός ημερομισθίου, εφόσον η εργασία εξαντλήσει το κανονισμένο ημερήσιο ωράριο. Εάν υπολείπεται του νομίμου ωραρίου μειώνεται ανάλογα και αν υπερβαίνει αυτό αυξάνεται ανάλογα. Έτσι ο υπολογισμός της αμοιβής του μισθωτού από την αιτία αυτή μπορεί να γίνει με βάση την ωριαία απασχόληση μέσα στα χρονικά όρια των ημερών αυτών, που είναι γνωστές από το ημερολόγιο. Σε περίπτωση δε που στερείται και την εβδομαδιαία ανάπαυση ο εργαζόμενος αυτός δικαιούται και το 1/25 του καταβαλλομένου μισθού του ως αποζημίωση του αδικαιολογήτου πλουτισμού, δηλαδή καθετί που ο εργοδότης θα κατέβαλε στον ίδιο εργαζόμενο αν εργαζόταν σε ημέρα μη αναπαύσεως, χωρίς την προσαύξηση της υπερεργασίας άλλων ημερών και της αναλογίας επιδομάτων άδειας και εορτών.

- Η επί δωρο εκούσια ή εξαναγκασμένη παροχή εργασίας κατά τα Σάββατα ημέρα υποχρεωτικής ανάπαυσης λόγω εξάντλησης του πενθημέρου, απαγορευομένη από

κανόνα δημόσιας τάξης είναι άκυρη και γεννά απαίτηση απόδοσης της ωφέλειας του εργοδότη από την παροχή μιας τέτοιας εργασίας κατά τις αρχές του αδικαιολόγητου πλουτισμού κατ' άρθρ. 904 ΑΚ. Η ωφέλεια συνίσταται στις αποδοχές που ο εργοδότης θα κατέβαλλε σε άλλον μισθωτό, τον οποίο θ' απασχολούσε εγκύτως υπό τις ίδιες συνθήκες με τον ακύρως εργασθέντα κατά τον ως άνω χρόνο χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές περιστάσεις του τελευταίου.

- Από τη διάταξη του άρθρου 416 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι η ενοχή αποσβήνεται με καταβολή, συνάγεται ότι στοιχεία για την πληρότητα του σχετικού περί εξοφλήσεως ισχυρισμού αλλά και του αιτιολογικού της απόφασεως που δέχεται τον ισχυρισμό αυτόν, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος, είναι το ποσό που καταβλήθηκε, η αιτία και ο χρόνος της καταβολής. Όταν δε με την αγωγή ασκούνται πλείονες αξιώσεις πηγάζουσες από διαφορετικές αιτίες, όπως στην περίπτωση των εργατικών αξιώσεων, δεν αρκεί να αναφέρεται στην απόφαση που δέχεται σχετικό περί εξοφλήσεως ισχυρισμό του εναγομένου, ότι οι συγκεκριμένες αξιώσεις του ενάγοντος εξοφλήθηκαν, αλλά πρέπει να προσδιορίζεται το δικαιούμενο καθώς και το καταβληθέν για κάθε αξίωση ποσό. Διαφορετικά καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος, αφού ενδέχεται το καταβληθέν ποσό να είναι μικρότερο του οφειλόμενου.

- Κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως για έλλειψη νόμιμης βάσης ιδρύεται όταν δεν προκύπτουν σαφώς από το αιτιολογικό της τα περιστατικά, που είναι αναγκαία για την κρίση στη συγκεκριμένη περίπτωση ως προς τη συνδρομή των νόμιμων όρων και προϋποθέσεων της δια τάξεως που εφαρμόστηκε και ως προς τη μη συνδρομή τους, που αποκλείει την εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση περιέχει ελλειπείς ή αντιφατικές αιτιολογίες στο νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών που έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης.

Διατάξεις:

ΑΚ: 416, 904,

ΚΠολΔ: 559 αριθ. 19,

Νόμοι: 435/1976, άρθ. 2,

Δημοσίευση: INLAW 2011

Διδότου 9-11, 10680 Αθήνα, τηλ. 210 3390555, Fax: 210 3637811 e-mail:
info@inlaw.gr